

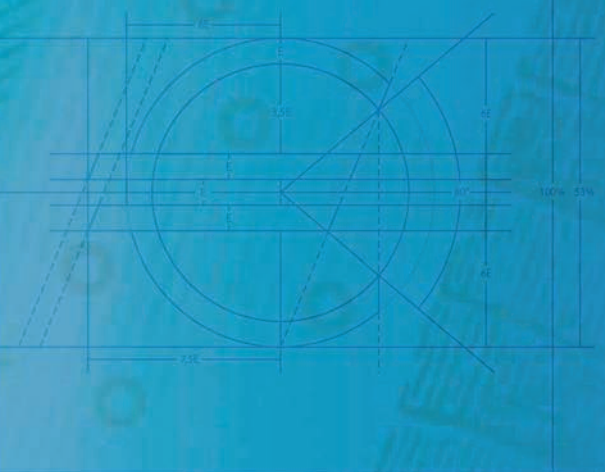

EUROOPA KESKPANK

EUROSÜSTEEM

Majandusülevaade

6 / 2015

Sisukord

Majandusareng

Ülevaade	3
1 Väliskeskond	6
2 Finantsareng	11
3 Majandusaktiivsus	15
4 Hinnad ja kulud	20
5 Raha ja laenud	24
6 Eelarve areng	29

Taustinfod

1 Muu toorme (v.a nafta) hindade hiljutised muutused ja väljavaade	31
2 Likviidsuskeskkond ja rahapoliitilised operatsioonid alates 22. aprillist kuni 21. juulini 2015	33
3 TARGET2 tehinguandmete kasulikkus tagamata üleörahaturu analüüsimisel	37
4 TARGETi saldode avaldamine	42
5 Euro efektiivse vahetuskursi arvutamisel kasutatavad väliskaubanduse korrigeeritud osakaalud kajastavad areneva majandusega riikide üha suuremat tähtsust	45
6 Euroala loiduse küsitluspõhine näitaja	49
7 Euroala toiduainehindade hiljutine areng	52
8 2015. aasta Euroopa poolaasta raames riikidele antud eelarvepoliitilised soovitused	55

Artiklid

Käesolevast majandusülevaatest on välja jäetud kaks artiklit, mida saate lugeda inglise keeles EKP kodulehelt.

Statistika

S1

Majandusareng

Ülevaade

Viimased andmed, EKP ekspertide uus makromajanduslik ettevaade euroala kohta ning hiljutiste turukõikumiste vaheanalüüs osutavad majanduse jätkuvale, ehkki varasemate ootustega võrreldes mõnevõrra vaoshoitumale elavnemisele euroalal ja inflatsiooni aeglasemale kasvutempole.

Väljavaade on muutunud paljuski väliste arengusuundumuste tõttu. Kuigi maailmamajandus on vähehaaval kosumas, on taastumine endiselt ebaühtlane. Ühelt poolt toetab arenenud riikide majandusaktiivsust madal naftahind, jätkuvalt soodsad rahastamistingimused, eelarvete konsolideerimise aeglasem tempo ja paranevad tööturutingimused. Teiselt poolt on areneva majandusega riikide väljavaade halvenenud suurenenud ebakindluse tõttu, sest mõnes riigis pärsivad kasvu struktuursed takistused ja makromajanduslik tasakaalustamatus, teised aga alles kohanevad madalamate toormehindade ja ebasoodsamate välisrahastamistingimustega. Samal ajal pidurdavad inflatsioonisurvet langevad toormehinnad.

Kasvu- ja inflatsiooniväljavaadet ohustavad langusriskid on taas esile kerkinud ka volatiilsuse hiljutise suurenemise tõttu finantsturgudel. Suvel suurenesid pinged märgatavalt kahel korral. Esimene juhtum hõlmas juuni lõpu ja juuli alguse sündmuse Kreekas. Nende mõju finantsturgudele jäi kokkuvõttes siiski suhteliselt tagasihoidlikuks. Teine kord süvenesid pinged augusti teisel poolel ja need olid seotud sündmustega Hiinas. Erinevalt Kreekas toimunud oli Hiina sündmustel aktsia- ja valuutaturgudele ning riskitajule märkimisväärne mõju. Euroala pikaajaliste riigivõlakirjade nominaaltulustus kahanes juuni algusest septembri alguseni üldiselt vähe. Euroala aktsiahinnad langesid aga märgatavalt, eriti tingituna Hiina aktsiaturu langusest augusti teisel poolel ja sellega seotud üleilmse ebakindluse kasvust. Sellises suurema riskikartlikkuse ja arenevate turgude pikatoimelisuse tingimustes on euro efektiivne vahetuskurss viimasel ajal tunduvalt kallinenud.

Euroala SKP reaalkasv oli 2015. aasta teises kvartalis veidi aeglasem kui esimeses kvartalis. Teise kvartali kasvutempo oli oodatust mõnevõrra loium. See pidurdumine tulenes oodatust kesisemast sisenõudlusest ja oli riigiti laiapõhjaline. Värskeimad uuringunäitajad annavad alust arvata, et SKP reaalkasvu tempo jääb 2015. aasta teisel poolel samaks mis teises kvartalis.

Veidi kaugemale vaadates peaks euroala majanduse taastumine jätkuma, ehkki oodatust mõnevõrra rahulikumas tempos. See kajastab eeskätt kasvu aeglustumist arenevates riikides, mis pärsib üleilmset majanduskasvu ja seega välisõudlust euroala ekspordi järele. Sisenõudlust peaksid ka edaspidi soodustama EKP rahapoliitilised meetmed ja nende positiivne mõju rahastamistingimustele, aga ka edusammud eelarvete konsolideerimisel ja struktuurireformide elluviimisel. Madalam naftahind peaks toetama kodumajapidamiste reaalselt kasutatavat tulu ja ettevõtete kasumlikkust ning

seeläbi ka eratarbimist ja -investeeringuid. Tõenäoliselt pärsivad samal ajal aktiivsuse suurenemist bilansside korrigeerimise vajadus mitmes sektoris ja loidus struktuurireformide rakendamisel.

EKP ekspertide 2015. aasta septembri makromajanduslikus ettevaates euroala kohta¹ prognoositakse SKP aastaseks reaalkasvuks 2015. aastal 1,4%, 2016. aastal 1,7% ja 2017. aastal 1,8%. Eurosüsteemi ekspertide 2015. aasta juuni makromajandusliku ettevaatega võrreldes on SKP reaalkasvu väljavaadet allapoole korrigeeritud. See tuleneb peamiselt väiksemast välisnõudlusest, mille taga on arenevate turgude aeglasem kasv. EKP nõukogu hinnangul ohustavad majanduskasvu väljavaadet endiselt langusriskid, kajastades eelkõige väliskeskkonnaga seotud suurenenud ebakindlust. Just praegused muutused arenevates riikides võivad avaldada üleilmsele kasvule kaubanduse ja kindlustunde kaudu veelgi ebasoodsamat mõju.

Pärast selle aasta alguses täheldatud tõususuundumust on euroala ÜTHI-inflatsioon viimasel ajal stabiliseerunud madalal positiivsel tasemel. Eurostati kiirhinnangu kohaselt oli aastane ÜTHI-inflatsioon augustis kolmandat kuud järjest 0,2%. Kuigi inflatsiooni on pärssinud madalad energiahinnad, on seda korvanud toiduainete ja tööstuskaupade (v.a energia) hindade suurem tõus. Värsked majandusnäitajad kinnitavad alusinflatsiooni järkjärgulist kiirenemist. Hinnanguliselt on ÜTHI (v.a toiduained ja energia) määr kerkinud 0,6%sest madalseisust aasta alguses 1,0%ni augustis.

Kättesaadavat teavet arvesse võttes jääb aastane ÜTHI-inflatsioonimäär lähiajal väga madalaks, kajastades eeskätt energiahindade viimast arengut.

2015. aasta lõpu poole on aga oodata koguinflatsiooni kiirenemist muu hulgas 2014. aasta lõpu naftahinna langusest tingitud baasefekti toel. 2016. ja 2017. aastal peaks inflatsioonitase veelgi tõusma tänu majanduse eeldatavale elavnemisele, euro vahetuskursi varasema odavnemise mõju ülekandumisele ning naftafutuuride turgudel valitsevale ootusele, et eelolevatel aastatel on naftahind mõnevõrra kõrgem. Praegu aga eeldatakse, et aastane inflatsioonimäär kerkib seni arvatust mõnevõrra aeglasemalt.

EKP ekspertide 2015. aasta septembri makromajanduslikus ettevaates euroala kohta eeldatakse, et aastane ÜTHI-inflatsioon on 2015. aastal 0,1%, 2016. aastal 1,1% ja 2017. aastal 1,7%. Eurosüsteemi ekspertide 2015. aasta juuni makromajandusliku ettevaatega võrreldes on ÜTHI-inflatsiooni väljavaadet korrigeeritud allapoole eelkõige madalama naftahinna tõttu. Naftahinna ja vahetuskursi viimase aja arengut silmas pidades on EKP ekspertide septembri inflatsiooniettevaatega seotud langusriskid.

EKP rahapoliitiliste meetmete ülekandumine laenuitingimustesse jätkub ja need toetavad ka edaspidi laiema rahapakkumise ja laenudünaamikat.

Suunatud pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid ja laiendatud varaostukava on aidanud rahapakkumise ja laenu näitajaid parandada. Pankade rahastamiskulud stabiliseerusid 2015. aasta teises kvartalis ajalooliselt madalal tasemel ja soodsate

¹ Vt artikkel „EKP ekspertide 2015. aasta septembri makromajanduslik ettevaade euroala kohta”, avaldatud 3. septembril 2015 EKP veebilehel.

laenutingimuste toel jätkus laenukasvu sammsammuline taastumine. Lisaks on pangalaenude intressimäärade erinevus euroala riigiti veelgi kitsenenud. Hinnangute kohaselt stabiliseerus 2015. aasta teises kvartalis mittefinantsettevõtetele pakutava välisrahastamise aastane koguvoog, ehkki mittefinantsettevõtetele pakutavate laenude dünaamika jääb vaoshoituks. Valitsemissektorile antud laenude jõulisem kasv ja erasektorile väljastatud laenude jätkuv järkjärguline taastumine toetavad laia rahapakkumise kasvu.

EKP nõukogu hinnangul on veel liiga vara järeldada, kas majanduse ja finantsturgude viimase aja arengusuundumused võivad avaldada kestva mõju püüdlusele juhtida inflatsiooni areng püsivalt EKP keskpika eesmärgi poole või on need valdavalt ajutised, ning jälgib ka edaspidi tähelepanelikult kõiki asjakohaseid laekuvaid andmeid. EKP nõukogu tegi 2015. aasta 3. septembri istungil oma korraliste majandus- ja monetaaranalüüside põhjal ning kooskõlas eelkommunikatsiooniga otsuse jätta EKP baasintressimäärad muutmata ning kinnitas, et varaostukava rakendamine kulgeb endiselt edukalt. Nõukogu jälgib ka edaspidi hoolikalt keskmise aja jooksul hindade arengu väljavaadet ohustavaid riske, keskendudes eelkõige rahapoliitiliste meetmete mõju ülekandumisele, aga ka majanduse, finantssektori, toormehindade ja vahetuskursi üleilmsele arengule.

Nõukogu rõhutab oma valmidust ja suutlikkust võtta vajaduse korral meetmeid, kasutades kõiki oma pädevusse kuuluvaid instrumente, ning meenutab, et varaostukava on piisavalt paindlik, võimaldades kohandada selle mahtu, koosseisu ja kestust. Praegu rakendab eurosüsteem täielikult oma igakuist varaostumahtu, mis on 60 miljardit eurot. Varasid kavatakse osta kuni 2016. aasta septembri lõpuni ja vajaduse korral kauemgi ning igal juhul seni, kuni inflatsiooni areng on EKP nõukogu hinnangul püsivalt kohandunud ja kooskõlas nõukogu eesmärgiga hoida inflatsioonimäär keskmise aja jooksul 2% tasemest allpool, ent selle lähedal. EKP nõukogu rõhutab veel kord vajadust viia sihikindlalt ellu oma rahapoliitilised otsused ning jälgida tähelepanelikult kõiki asjakohaseid laekuvaid andmeid ja hinnata nende mõju hinnastabiilsuse keskmise aja väljavaatele.

1. Väliskeskkond

Maailmamajandus elavneb sammhaaval, ent endiselt ebaühtlaselt. Ühest küljest toetavad arenenud riikides majandusaktiivsust madal naftahind, jätkuvalt soodsad rahastamistingimused, eelarvete konsolideerimise taandumine ja tööturgude olukorra paranemine. Teisalt on arenevates riikides väljavaade ebakindluse kasvu tõttu halvenenud, sest mõnes riigis pööravad kasvu struktuursed takistused ja makromajanduslik tasakaalustamatus ning osa riike kohaneb madalamate toormehindade ja karmimate välisrahastamise tingimustega. Inflatsioonisurve peaks pärast hiljutist naftahinna langust ja endiselt külluslikku üleilmset kasutamata tootmisvõimsust püsima vaoshoitud.

Üleilmne majandustegevus ja kaubandus

Rahvamajanduse arvepidamise andmed ja küsitlusnäitajad osutavad teises kvartalis üleilmse majandustegevuse tagasihoidlikule ja ebaühtlasele kasvule.

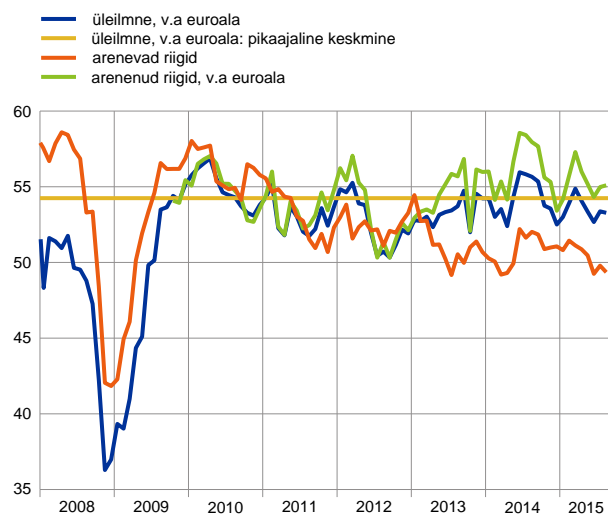
Majandusaktiivsus on arenenud riikides olnud püsiv; USAs ja Ühendkuningriigis

kasv kiirenes, ent Jaapanis aeglustus see pärast tugevate näitajatega esimest kvartalit märkimisväärselt. Arenevates riikides on olukord mitmekülgne. Ühest küljest valitseb Venemaal sügav majanduslangus ja Brasiilias viitavad küsitlusandmed edasisele loidusele. Teisest küljest elavnes kasv teises kvartalis Hiinas ning peaks olema jätkuvalt püsiv euroalavälistes Kesk- ja Ida-Euroopa riikides. Küsitlused näitavad, et üleilmne töötleva tööstuse toodang on olnud viimastel kuudel tagasihoidlik, aga koguaktiivsus on olnud jõulisem. Üleilmne (v.a euroala) toodangut kajastav ostujuhtide liitindeks jäi augustis võrreldes eelnenud kuuga laias laastus samaks ja vastas teise kvartali keskmisele näitajale, osutades üleilmse aktiivsuse mõningasele elastsusele (vt joonis 1). Kaugemas tulevikus jätkub üleilmne elavnemine OECD ettevaatavate liitindikaatorite ja Ifo maailma majanduskliima indeksi põhjal vaoshoitud tempos.

Joonis 1.

Üleilmne ostujuhtide liitindeks

(hajuvusindeks)

Allikad: Markit ja EKP arvutused.

Märkused. Viimased andmed pärinevad 2015. aasta augustist. Arenevad riigid on Brasiilia, Hiina, India ja Venemaa. Arenenud riigid on Jaapan, USA ja Ühendkuningriik.

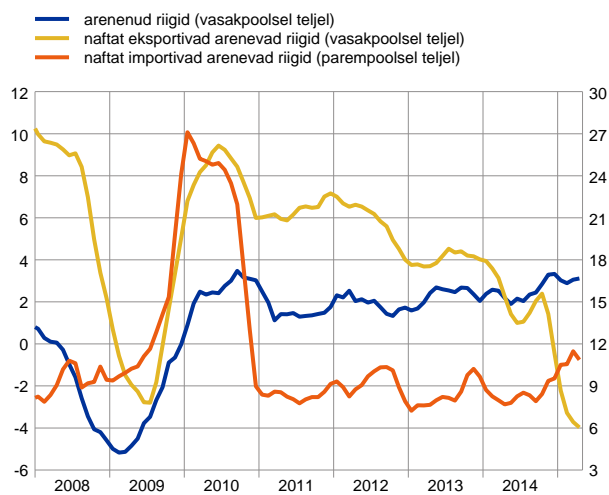
Toormehinnad on viimasel ajal langenud, hoogustades lähiaja üleilmset nõudlust veelgi.

Pärast teises kvartalis toimunud tõusu langes Brenti

toornafta hind kolmandas kvartalis rohkem kui 20%, ehkki futuuride kõvera järgi võtavad turud jätkuvalt arvesse naftahinna järkjärgulist tõusu eelolevatel aastatel. Hiljutine langus on kajastanud peamiselt pakkumise arengut. Naftaturul esineb endiselt ülemäärane pakkumine, sest OPECi toodangumaht on üle tema sihttaseme ja põlevkiviõli tootmine on osutunud oodatust vastupidavamaks. Lisaks tundub, et turud hakkavad hinnakujundusel võtma vähehaaval arvesse Iraani kasvava pakkumise väljavaadet. Oma rolli on aga mänginud ka nõudluse vähenemine, eriti arenevates riikides. See on kooskõlas ka muude toormehindade languse põhjustanud teguritega – viimasel aastal on märkimisväärselt odavnenud

Joonis 2. Jaemüük

(aastakasv, kolme kuu keskmine)

Allikad: riikide andmed, IMF ja EKP arvutused.

Märkused. Viimased andmed pärinevad 2015. aasta juunist.

Arenenud riigid on euroala, Jaapan, USA ja Ühendkuningriik. Naftat importivad arenevad riigid on Hiina, Indoneesia, Korea, Türgi ja Mehhiko. Naftat eksportivad arenevad riigid on Venemaa, Brasiilia, Colombia, Tšiili ja Lõuna-Aafrika Vabariik.

näiteks metallihinnad, mis võib samuti olla kajastanud rahulikumat kasvu arenevates riikides (vt ka taustinfo 1). Kokkuvõttes peaks möödunud aasta keskpaigast kestnud naftahinna langus naftat importivate riikide nõudlusele kasuks tulema, korvates naftat eksportivatele riikidele avalduva mõju. Kuna naftahind on 2014. aasta tippasemest saadik kukkunud, on koguinflatsioon arenenud riikides pidurdunud, suurendades reaalselt kasutatavat tulu. Jaemüügi kasv on arenenud riikides ja naftat importivates arenevates riikides võrreldes möödunud aastaga kiirenenud, ent peamistes naftat eksportivates riikides järsult aeglustunud (vt joonis 2).

Rahapoliitika püsib toetav ja aitab kaasa soodsatele üleilmsetele rahastamistingimustele. Turud võtavad jätkuvalt arvesse esimest intressimäärade tõstmist USAs järgmise kuue kuu jooksul. Jaapanis peaksid baasintressimäärad jääma järgmise kahe aasta jooksul madalale tasemele. Inflatsioonitempo vaibumine on viimastel kuudel leevendanud taas Hiina, India ja mitme muu (peamiselt naftat importiva) areneva riigi

rahapoliitikat, samal ajal kui Venemaa on jätkanud intressimäärade normaliseerimist pärast nende järsku tõstmist möödunud aasta detsembris esinenud finantsturgude ebastabiilsuse ajal. Suurematest arenevatest riikidest on baasintressimäärad jätkuvalt tõusnud üksnes Brasiilias, sest inflatsioonisurve püsib reguleeritud hindade suure tõusu, jäiga hinnakujunduse ja valuuta edasise odavnemise tõttu suur. Hiina keskpank reformis igapäevase vahetuskursi kindlaksmääramise viisi kehtivusega alates 11. augustist 2015, et anda turujõududele suurem kaal, mis tõi kaasa Hiina jüaani 3% suuruse odavnemise USA dollari suhtes sellele otsusele järgneval nädalal. Pärast järsku tõusu mais ja juuni alguses on arenenud riikide pikaajaliste riigivõlakirjade intressimäärad viimase kahe kuu jooksul laias laastus stabiliseerunud. Korrektsioonist hoolimata on intressimäärad endiselt 2014. aasta lõpus täheldatud madala taseme lähedal ja tähtajapreemiad püsivad väikesed. Arenevates riikides on võlakirjade tulususe areng olnud üldiselt sarnane arenenud riikide näitajatega. Siiski on erasektori portfelliinvesteeringute kogusissevool arenevatesse riikidesse veidi aeglustunud, samal ajal kui valuuta edasine odavnemine mõnes riigis on tõenäoliselt kasvatanud dollarites rahastamise kulu. Lisaks toovad Hiina aktsiaturgude hiljutine kahjum ja volatiilsus kaasa suurema ebakindluse. Püsima jäädes võib see põhjustada lõpuks rahastamistingimuste karmistumise, eriti haavatavate arenevate riikide jaoks.

Edaspidi peaks üleilmset kasvu edendama püsiv elavnemine arenenud riikides. Kui erasektori finantsvõimenduse vähenemise ja eelarvete konsolideerimise ebasoodne mõju hakkab tasapisi taanduma, peaks arenenud riikides elavnemine hoogustama. Madal naftahind, jätkuvalt soodsad rahastamistingimused, tööturgude olukorra edenemine ja kindlustunde suurenemine peaksid toetama väljavaate paranemist. USAs hoogustavad kasvu kodumajapidamiste suuremad kulutused pärast reaalse tulu tõusu tänu madalamale naftahinnale, soodsatele

rahastamistingimustele, töö- ja eluasemeturu jätkuvale tugevnemisele, mõõdukamale eelarvetökendile ja kodumajapidamiste bilansside korrigeerimise vähenemisele. Siiski pärsib USA dollari efektiivse vahetuskursi hiljutine kallinemine lähiajal ekspordikasvu ning samal ajal avaldab naftahinna langus negatiivset mõju energiasektori investeeringutele. Jaapanis peaks kasv aasta teisel poolel taastuma, sest kodumajapidamised võivad reaalse tulu tõusust, mis tuleneb madalamast naftahinnast. Ekspordile tuleb kasuks suurenev välisnõudlus ja Jaapani jeeni hiljutine odavnemine. Ühendkuningriigis peaks kasv jätkuma suhteliselt kiires tempos. Ehkki eeldatakse, et eelarve konsolideerimise püüdlused pidurdavad kasvu, peaksid madalad energiahinnad ja kiirenev palgakasv edaspidi reaalset kasutatavat tulu ja eratarbimist toetama. Ka nõudluse elavnemine ja leevenevad laenuitingimused peaksid ettevõtete investeeringuid edendama.

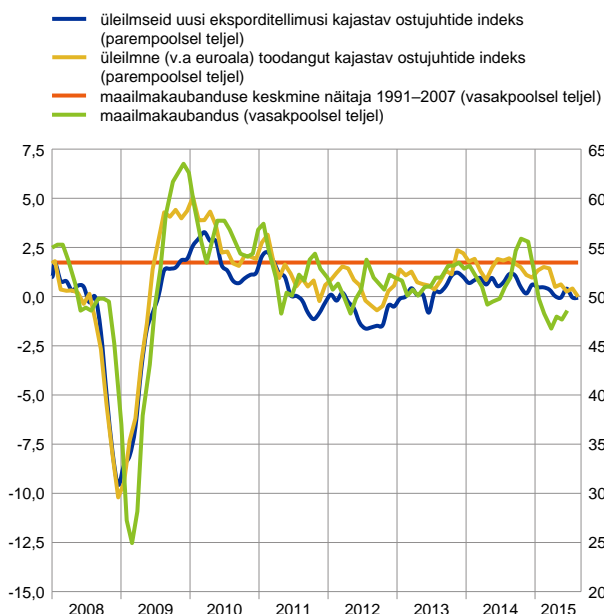
Seevastu arenevate riikide keskmise aja väljavaade on suurema ebakindluse tõttu mitmekülgne. Mitmes suures arenevas riigis on kasv viimase nelja aasta jooksul märkimisväärselt aeglustunud ja peaks keskmise aja jooksul jääma vaoshoituks. Mõnes riigis on potentsiaalne kasv raugenud struktuursete takistuste ja makromajandusliku tasakaalustumise tõttu. Teised arenevad riigid kohanevad madalamate toormehindade, suurema poliitilise ebakindluse ja karmimate välisrahastamistingimustega. Hiinas sai kasv teises kvartalis hoogu juurde. Nõudlust peaksid soodustama baasintressimäärade hiljutine alandamine, keskvalitsuse tagasihoidlikud eelarvestiimulid ja kohalike omavalitsuste rahanduse piirangute vähendamise püüdlused. Siiski on aktsiaturu hiljutine järsk langus suurendanud ebakindlust väljavaate suhtes. Pealegi pannakse Hiina poliitilistes kavades üha enam rõhku finantsraskuste ja makromajandusliku tasakaalustamatuse kõrvaldamisele, mis aeglustab tõenäoliselt elavnemise tempot keskmise aja jooksul. Euroalaväliste Kesk- ja Ida-Euroopa riikide tulemused on head ning neile tuleb kasuks sisenõudluse suurenemine, sest tööturu paranev areng ja hiljutine naftahinna langus peaksid soodustama kodumajapidamiste tarbimist. Teisest küljest on halvenenud Brasiilia väljavaade, sest raha- ja eelarvepoliitika karmistumine kahandab tõenäoliselt investeeringuid ja aktiivsust. Keskmise aja kasvu takistavad ka pakkumisega seotud kitsaskohad ning vajadus pärssida ulatuslikku makromajanduslikku tasakaalustamatust ja kiiret inflatsiooni. Ka Venemaa on sügavas madalseisus. Kuigi alates aastavahetusest on rahastamistingimused veidi leevenenud, püsivad rahastamiskulud suured. Ebakindlus on suur ja ettevõtete kindlustunne väike, kuid samal ajal toob kahanenud naftatulu arvatavasti kaasa avaliku sektori kulutuste järsu languse.

Impordi hüppeline vähenemine mõnes suuremas arenevas riigis aeglustas 2015. aasta esimesel poolel maailmakaubandust. Rahvamajanduse arvepidamise andmete põhjal kahanes üleilmne (v.a euroala) import esimeses kvartalis 0,2% ja kättesaadavad andmed viitavad jätkuvale loidusele teises kvartalis. Madalmaade majanduspoliitika analüüsi büroolt saadud maailmakaubanduse andmed näitasid, et kvartali arvestuses vähenes maailmamajanduse import teises kvartalis 0,9%. Kui arenenud riikides ning Kesk- ja Ida-Euroopa riikides on import püsinud 2015. aastal kindel, siis ulatuslik langus mõnes suuremas arenevas riigis on üleilmset kogunäitajat alandanud. Esimeses kvartalis kahanes import järsult Venemaal, mille tingis sisenõudluse vähenemine ja vahetuskursi odavnemine. Hiinas oli import

esimesel poolaastal samuti kesine, kajastades taas sisenõudluse aeglustumist. Lähiajal peaks maailmakaubandus väga tasahaaval elavnema hakkama. Samal ajal osutavad küsitlusnäitajad suhteliselt mõõdukale maailmakaubanduse kasvule.

Joonis 3. Maailmakaubandus

(protsentuaalne muutus kolme kuu arvestuses; vasakpoolsel teljel: osakaalud protsendipunktides; parempoolsel teljel: hajuvusindeks)

Allikad: Markit, Madalmaade majanduspoliitika analüüsi büroo ja EKP arvutused. Märkus. Viimased andmed pärinevad ostujuhtide indeksi puhul 2015. aasta augustist ja maailmakaubanduse puhul 2015. aasta juunist.

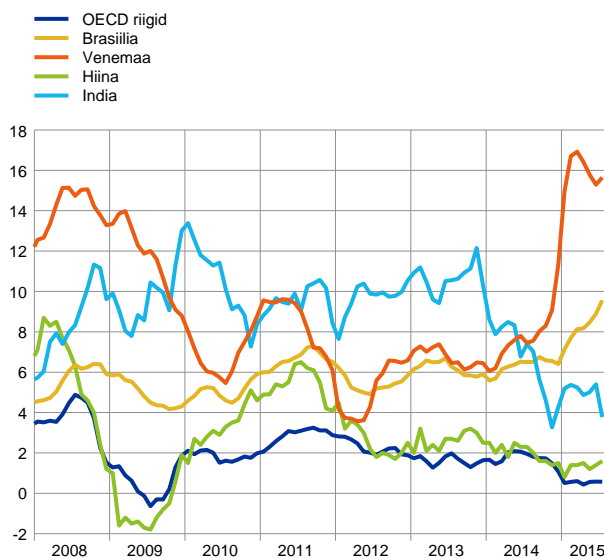
Eelkõige langes juulis uusi eksporditellimusi kajastav üleilmne ostujuhtide indeks (vt joonis 3). Kaugemas tulevikus eeldatakse arenevate riikide impordi kehva väljavaate püvides seda, et maailmakaubanduse kasv jääb mõõdukaks ning üleilmne import ei kasva eeldatavasti kiiremini kui üleilmne SKP.

Kokkuvõttes viitab maailmamajanduse kasvu väljavaade tagasihoidlikule ja ebaühtlasele elavnemisele.

EKP ekspertide 2015. aasta septembri makromajandusliku ettevaate kohaselt, mille finantseeldused ja toormehindade eeldused olid esitatud 12. augusti seisuga, peaks SKP reaalkasv maailmas (v.a euroalal) järk-järgult kiirenema, s.o 2015. aastal 3,2%ni, 2016. aastal 3,8%ni ja 2017. aastal 4,0%ni. Euroala välisõudlus peaks suurenema 2015. aasta 1,4%lt 2016. aastaks 3,3%ni ja 2017. aastaks 4,1%ni. Võrreldes 2015. aasta juuni makromajandusliku ettevaatega on maailmamajanduse kasvu allapoole korrigeeritud, mis kajastab peamiselt oodatust halvemat väljavaadet arenevates riikides. Euroala välisõudlust on ulatuslikumalt korrigeeritud, sest väike aktiivsus arenevates riikides peaks praeguste eelduste kohaselt avaldama impordile varem arvatust suuremat mõju.

Joonis 4. THI-inflatsioon

(aastamuutus protsentides)

Allikad: riikide andmed ja OECD. Märkus. Viimased andmed pärinevad 2015. aasta juulist.

Maailmakaubanduse ja üleilmse aktiivsuse väljavaadet ohustavad endiselt pigem langusriskid.

Arenevate riikide praegune areng võib kaubanduse, rahanduse ja kindlustunde kaudu üleilmset kasvu veelgi pärssida. Mõni arenev riik on haavatav ka üleilmse riskitaluvuse nihke suhtes pärast hinnavaheriski ja volatiilsuse vähenemise perioodi, mille võis põhjustada USA rahapoliitilise korrigeerimise mõju kahanemine. Väljavaadet halvendavad endiselt ka geopoliitilised riskid ning Venemaa ja Ukraina vahelised pinged võivad mõjuda üleilmsele kasvule ebasoodsalt.

Üleilmsed hinnamuutused

Üleilmne inflatsioon püsib naftahinna järsu languse järel aeglane.

OECD riikide aastane tarbijahinnainflatsioon jäi juulis samaks ja oli 0,6%. OECD riikide aastane inflatsioon (v.a toiduained ja energia) jäi samuti stabiilselt 1,6% juurde (vt joonis 4). Koguinflatsioon püsib enamikus arenenud riikides laias

laastus muutumatu. Väljaspool OECD riike püsib ulatuslik inflatsiooni pidurdumise surve Hiinas ja Indias. Brasiilias ja Venemaal on aga inflatsioon püsinud kiire, sest valuuta odavnemine on tõstnud impordihindu.

Edaspidi peaks üleilmne inflatsioon kiirenema vaid sammhaaval. Lähiajal peaks hiljutine nafta- ja muu toorme hindade langus inflatsioonisurvet veelgi pärssima, ent seejärel peaks energiakomponendi negatiivne mõju sammhaaval vähenema, sest naftahinna hiljutise languse mõju hakkab taanduma. Samal ajal viitab naftafutuuride kõvera tõusev joon naftahinna mõningasele taastumisele, mis peaks suurendama energiahindade osakaalu koguinflatsioonis. Samal ajal eeldatakse, et maailmamajanduse prognoositav aeglane elavnemine toob kaasa vaid järkjärgulise kasutamata tootmisvõimsuse vähenemise ning palga ja kulude inflatsioonisurve jääb üldjoontes tõenäoliselt tagasihoidlikuks.

Juuni algusest septembri alguseni kahanes euroalal veidi pikaajaline riigivõlakirjade nominaalne tulusus, mis oli eelnenud kuudel märkimisväärselt tõusnud. See langus toimus keskkonnas, mida iseloomustasid maailmamajanduse nõrgenev kasvuväljavaade, odavnev naftahind ja inflatsiooniga seotud vahetustehingute alanevad intressimäärad. Suurema volatiilsuse tõttu langesid ka aktsiahinnad, eriti pärast valuuta odavnemist ja aktsiaturu suurt kahjumit Hiinas alates augustist. Juuni lõpus ja juuli alguses haripunkti jõudnud Kreeka sündmuste arenguga seotud ebakindlus mõjutas aktsiaturgusid mõnevõrra tugevamani kui võlakirja- ja valuutaturgusid, aga kokkuvõttes oli selle finantsmõju vaoshoitud ja ajutine. Euro efektiivne vahetuskurss kallines märgatavalt alates 2015. aasta juuni algusest kuni 2. septembrini.

Vaatlusperioodil esines kaks korda pingete märgatavat süvenemist, millest esimene oli seotud Kreeka sündmustega juuni lõpus ja juuli alguses. See avaldas finantsturgudele kokkuvõttes suhteliselt vähest mõju. Seda kajastab näiteks euroala madalama reitinguga riikide kümneaastase tähtajaga võlakirjade ja vastavate Saksamaa võlakirjade tulususe vahe, mis laienes sel perioodil vaid veidi ja naasis kiiresti oma varasemale tasemele. Pingete haripunktis oli enamiku euroala riikide ja Saksamaa kümneaastase tähtajaga riigivõlakirjade erinevus kuni 35 baaspunkti suurem. Võlakirjaturu eeldatav volatiilsus, nagu ka muud riskinäitajad, suurenes sel ajavahemikul üksnes vähesel määral ja ajutiselt. Siiski avaldas Kreeka sündmuste areng mõnevõrra tugevamat mõju aktsiaturgudele, tuues kaasa eeldatava volatiilsuse kasvu ja hindade alanemise. 26. juunist 7. juulini langes Dow Jonesi EURO STOXX 50 aktsiahindade indeks üle 8% ja indeksi eeldatav volatiilsus kasvas märgatavalt. Euro nõrgenes sel ajavahemikul veidi USA dollari suhtes.

Teist korda tabas finantsturgusid suurem ebakindlus augusti keskpaiku ja see oli seotud sündmustega Hiinas. Erinevalt esimesena kirjeldatud juhtumist avaldas see areng aktsia- ja valuutaturgudele, aga ka riskitajule suurt mõju. 11. augustil alanud Hiina jüaani odavnemisele järgnes Hiina aktsiahindade järsu languse periood ja üleilmse ebakindluse suur kasv. Sellist arengut koos kiiresti alaneva naftahinnaga peeti märgiks, et üleilmne majandusväljavaade on nõrgenenud ning avaldanud rahvusvahelistele finantsturgudele ja eeldatavale volatiilsusele negatiivset mõju. 11.–24. augustini langesid euroala aktsiahinnad ligikaudu 16% ning kümneaastaste AAA-reitinguga euroala riigivõlakirjade tulusus ligi 10 baaspunkti. Langust süvendas tõenäoliselt ka euro kallinemine, sest suleti selliste arbitraažitehingute positsioonid (mis tavaliselt suletakse suurema ebakindluse ajal), milles kasutati eurot rahastamisvääranguna; samuti mõjutasid langust turu vähenenud ootused baasintressimäärade peatse tõusu suhtes USA-s. Tavapärasest väiksem turulikviidsus – mis tulenes ka hooajalistest teguritest – võib olla aktsia- ja võlakirjaturgude kõikumist võimendanud.

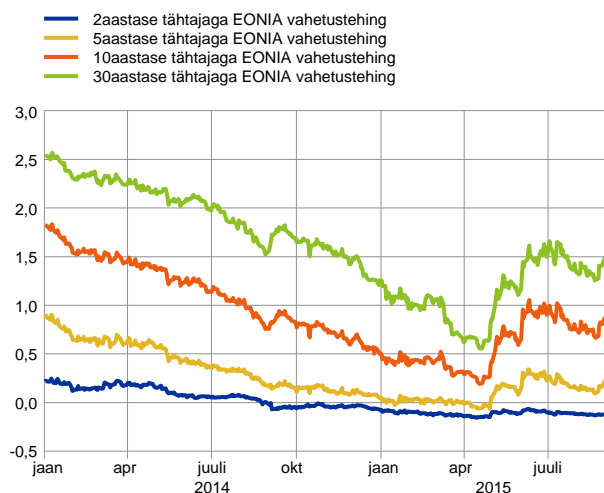
Kümneaastase tähtajaga AAA-reitinguga euroala riigivõlakirjade tulusus vähenes kokkuvõttes veidi juuni algusest septembri alguseni ja oli väga madalal tasemel. 4. juunist 10. juunini kasvas euroala kümneaastaste AAA-reitinguga riigivõlakirjade keskmine tulusus endiselt, kerkides 0,93%lt 1,08%ni ja jätkates seega aprilli keskpaigast saadik täheldatud suundumust. Seejärel jäi

see kuni juuli keskpaigani üldjoontes stabiilseks, mis võis kajastada vastuoluliste andmete avaldamist. Sellele järgnes langus ja septembri alguses jõudis näitaja ligikaudu 0,90%ni. Euroala riigivõlakirjade tulusus vähenes vaatlusperioodil veidi võrreldes Saksamaa näitajaga, sest suurema ebakindluse perioodidel esines mõningast volatiilsust. Võlakirjaturu eeldatav volatiilsus püsis kokkuvõttes stabiilne, olenemata teatavast ajutisest kasvust.

Joonis 5.

EONIA vahetustehingute intressimäärad

(protsenti aastas)

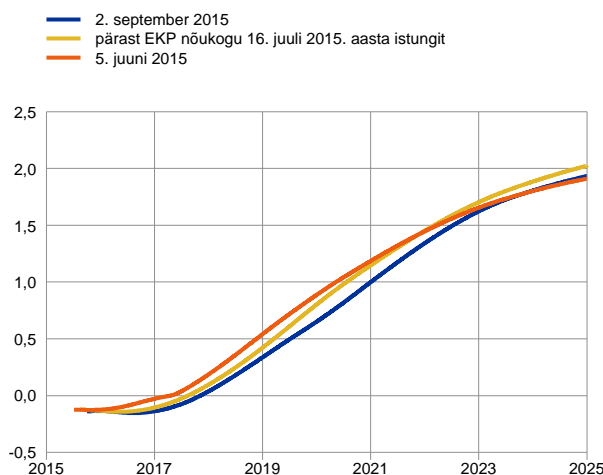

Allikas: Thomson Reuters.
Märkus. Viimased andmed pärinevad 2. septembrist 2015.

Joonis 6.

EONIA forvardkõver

(protsenti aastas)

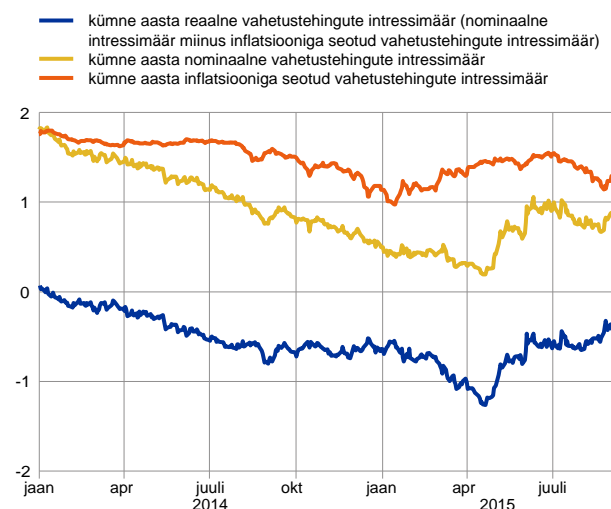

Allikad: Thomson Reuters ja EKP arvutused.

Joonis 7.

Euroala kümne aasta reaalsed, nominaalsed ja inflatsiooniga seotud vahetustehingute intressimäärad

(protsenti aastas)

Allikad: Thomson Reuters ja EKP arvutused.
Märkused. Kümne aasta reaalne vahetustehingute intressimäär tuletatakse kümne aasta EONIA nominaalsest vahetustehingute intressimäärast ja kümne aasta inflatsiooniga seotud vahetustehingute intressimäärast. Viimased andmed pärinevad 2. septembrist 2015.

EONIA vahetustehingute intressimäärad kajastasid AAA-reitinguga võlakirjade tulususe muutusi.

EONIA vahetustehingud vähenesid enim keskmise tähtajaga segmendis, samal ajal kui pikimate tähtaegade puhul täheldati väikest kasvu (vt joonis 5). Kooskõlas võlakirjade tulususe arenguga alanesisid EONIA forvardtehingute intressimäärad vaatlusperioodi jooksul kuni 8aastase ajavahemikuni, kusjuures suurim, ligikaudu 20baaspunktiline langus leidis aset 4aastase ajavahemiku puhul (vt joonis 6).

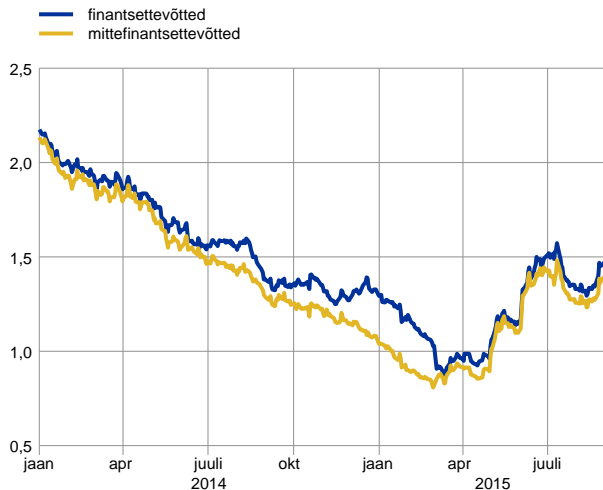
Nominaalsete intressimäärade langus kajastus inflatsiooniga seotud vahetustehingute madalamates intressimäärades juulis ja augustis. Kümneaastaste EONIA vahetustehingute nominaalsete intressimäärade arvestamine kümneaastaste inflatsiooniga seotud vahetustehingute intressimääradeks ning järelejäanud osa puhul kümneaastasteks reaalsedeks intressimääradeks näitab, et ligikaudu kaks kolmandikku nominaalsete intressimäärade kõikumisest juunis oli tingitud reaalse

intressimäära muutustest ning üks kolmandik inflatsiooniga seotud vahetustehingute intressimäärast (vt joonis 7). Seevastu juulis ja augustis muutusid need kaks suhtelist osakaalu märkimisväärselt ning väiksem nominaalne tulusus tulenes täiel määral madalamatest inflatsiooniga seotud vahetustehingute intressimääradest (lisatõendeid inflatsiooniootuste arengu kohta leiab 4. peatükist).

Joonis 8.

Ettevõtete võlakirjade tulusus euroalal

(protsenti aastas)

Allikad: iBoxx ja EKP.
Märkus. Viimased andmed pärinevad 2. septembrist 2015.

Mitmesuguseid finantsturu pingeid arvestades oli ettevõtete võlakirjade tulusus vaatlusperioodil elastne, ehkki suurenes veidi.

Kokkuvõttes liikus ettevõtete võlakirjade tulusus euroala AAA-reitinguga riigivõlakirjade keskmise tulususe suhtes kooskõlas riskitaju muutustega. Seega kippus see Kreekas juuni lõpus ja juuli alguses toimuva arenguga seotud ebakindlusele reageerides suurenema ning seejärel, pärast mõningast ahenemist, laienes see augusti teisel poolel uuesti üleilmse ebakindluse kasvu tõttu (vt joonis 8). Olenevalt sektorist ja reitinguklassist kasvas ettevõtete võlakirjade tulusus juuni algusest septembri alguseni 5–20 baaspunkti.

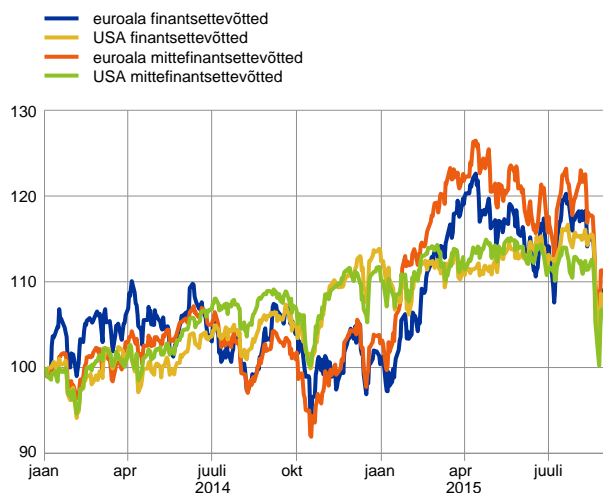
Laiendatud varaostukava alusel peale avaliku sektori väärtpaberite ostetud muude varaklasside – kaetud võlakirjade ja varaga tagatud väärtpaberite – tulususe vahed arenesid enam-vähem samamoodi.

Ehkki kaetud võlakirjade tulususe vahed olid vaatlusperioodil kokkuvõttes üldjoontes muutumatud, täheldati madalama reitinguga varaga tagatud väärtpaberite diskontomäärade puhul siiski mõningast suurenemist.

Joonis 9.

Finants- ja muude sektorite aktsiahindade indeksid

(1. jaanuar 2014 = 100)

Allikad: Thomson Reuters.
Märkused. Andmed on saadud Datastreami turuindeksite põhjal. Viimased andmed pärinevad 2. septembrist 2015.

Euroala aktsiaturgudel esines nii finants- kui ka mittefinantssektoris märkimisväärne kahjum.

Euroala finants- ja mittefinantssektori aktsiahinnad langesid juuni algusest septembri alguseni kokku vastavalt 8% ja 10% (vt joonis 9). Ehkki Kreeka sündmuste arenguga seotud kahjum suudeti juuli keskpaigaks kõrvaldada, alanesid aktsiahinnad märgatavalt pärast seda, kui augusti teisel poolel suurenes ebakindlus üleilmse väljavaate suhtes. Erinevalt euroalast olid USA finants- ja mittefinantssektori aktsiahinnad alates juuni algusest kuni juuli keskpaigani üldiselt stabiilsed, mis tõendab, et sel ajavahemikul esinenud pinged olid pärit euroalalt. USA aktsiahindade puhul tekkis seejärel alates juuli keskpaigast peaaegu kaks korda suurem kahjum kui euroalal, sest üleilmne kasvuväljavaade halvenes. Aktsiaturu eeldatav volatiilsus kasvas vaatlusperioodi jooksul euroalal 8 ja USAs 10 protsendipunkti.

EONIA stabiliseerus juuni algusest kuni septembri alguseni, sest ülelikviidsus kasvas sammhaaval.

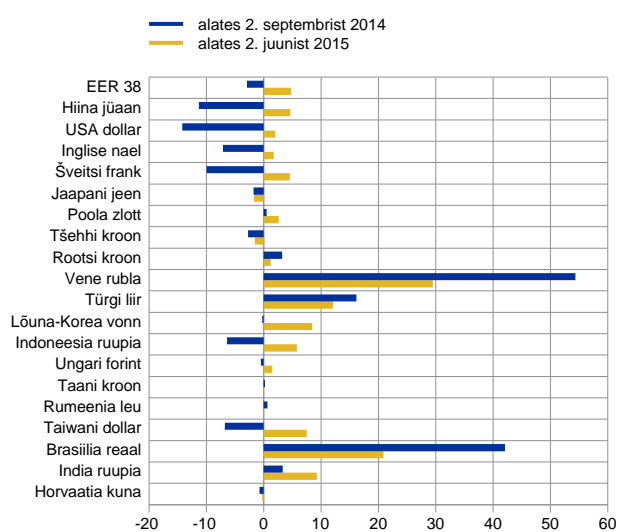
Pärast laiendatud varaostukava väljakuulutamisele järgnenud järkjärgulist langust EONIA stabiliseerus ja oli alates juuni algusest kuni 2. septembrini keskmiselt $-0,12\%$, sest ülelikviidsus kasvas tasapisi. Kõrgem ülelikviidsuse tase tulenes eelkõige varaostukava alusel tehtud ostudest ja suunatud pikemaajalise refinantseerimisoperatsiooni jaotamisest juunis. Täpsem teave likviidsustingimuste ja rahapoliitiliste operatsioonide kohta on esitatud taustinfos 2. Pärast seda, kui kolme kuu EURIBOR muutus aprilli lõpus esmakordselt negatiivseks, liikus see veel allapoole ja oli 2. septembril $-0,033\%$. Taustinfos 3 on esitatud

TARGET2 tehinguandmete abil koostatud täpsem ülevaade tagamata üleörahaturgude arengust alates 2008. aastast ning taustinfos 4 on lühidalt kirjeldatud, mis on TARGETi saldod ja millised on nende arengut mõjutavad tegurid.

Joonis 10.

Euro ja valitud vääringute vahetuskursi muutused

(protsentides)

Allikas: EKP.

Märkused. Protsentuaalsed muutused 2015. aasta 2. septembri suhtes. EER 38 on euro nominaalne efektiivne vahetuskurss euroala 38 kõige olulisema kaubanduspartneri vääringu suhtes.

Euro efektiivne vahetuskurss kallines 2015. aasta juuni algusest 2. septembrini 4,8%.

Kui heita pilk kahepoolsetele vahetuskurssidele, siis kallines kurss USA dollari suhtes 2,0% (vt joonis 10). Euro tugevnes ka naelsterlingi, Šveitsi frangi, Rootsi krooni ja Hiina jüaani suhtes. Samal ajal avaldasid naftahinna langus ja Venemaa majanduse mõõn negatiivset mõju Vene rublale, mis tõi kaasa euro 30% kallinemise selle vääringu suhtes. Euro tugevnes veel mitme teise areneva riigi ja tootet eksportiva riigi vääringu suhtes, ent odavnes Jaapani jeeni ja Tšehhi krooni suhtes. Taani krooniga kaubeldi jätkuvalt selle ERM2 raames kehtiva keskkursi lähedal. Taustinfos 5 on esitatud värsked andmed euro efektiivsete vahetuskursside puhul kasutatavate väliskaubanduse osakaalude kohta.

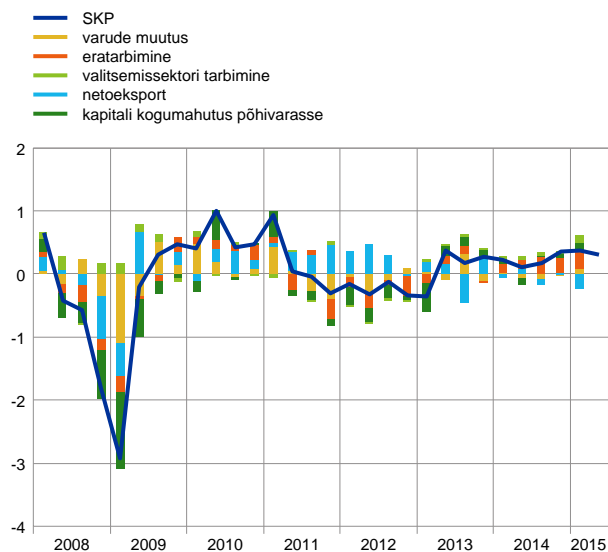
3 Majandusaktiivsus

Euroala majanduslik taastumine on jätkunud järjest kindlamalt, ehkki prognoositust aeglasemalt. Euroala reaalne SKP kasvas 2015. aasta teises kvartalis veelgi, ehkki pisut vaikesemas tempos kui esimeses kvartalis. Värskeimad küsitlusnäitajad osutavad SKP reaalkasvu üldjoontes teise kvartaliga sarnasele tempole käesoleva aasta teises pooles. Edaspidi prognoositakse majandusaktiivsuse taastumise jätkumist. Madal naftahind suurendab reaalselt kasutatavat tulu, toetades seega erasektori tarbimist ja ettevõtete kasumlikkust. Lisaks peaks rahapoliitika väga toetav kurss aitama veelgi kaasa üldiste rahastamistingimuste leevenemisele ja laenude kättesaadavuse parandamisele, soodustades seeläbi ettevõtlusinvesteeringute kasvu. Samal ajal on kasv oodatust ilmselt pisut aeglasem, peegeldades eeskätt majandustegevuse soikumist areneva majandusega riikides, mõjutades üleilmset kasvu ja seega ka nõudlust euroala ekspordi järele. Eeltoodut arvestades prognoositakse EKP ekspertide 2015. aasta septembri makromajanduslikus ettevaates euroala kohta mõnevõrra kehvemat kasvuväljavaadet kui eurosüsteemi ekspertide 2015. aasta juuni makromajanduslikus ettevaates.

Joonis 11.

Euroala SKP reaalkasv ja selle komponendid

(kvartalimuutus ja kvartaalne osakaal protsentides)

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

Märkus. Euroala SKP kasv 2015. aasta teises kvartalis põhineb Eurostati kiirhinnangul.

Euroala reaalne SKP kasvas 2015. aasta teises kvartalis veelgi, ehkki pisut vaikesemas tempos kui esimeses kvartalis.

Eurostati kiirhinnangu järgi kasvas reaalne SKP pärast 2015. aasta esimese kvartali 0,4% tõusu teises kvartalis eelmise kvartaliga võrreldes 0,3% (vt joonis 11). See kasv oli mõnevõrra pikaldasem, kui eurosüsteemi ekspertide 2015. aasta juuni ettevaates prognoositi. Ehkki selle majandusülevaate jaoks vajalike andmete esitamise kuupäevaks ei olnud teave komponentide kaupa veel kättesaadav, viitavad olemasolevad andmed sellele, et eratarbimine ja netokaubandus avaldasid majanduskasvule soodsat mõju. Seejuures kajastas netokaubandus euroala riikide eksporditurgude osakaalu suurenemist euro soodsa vahetuskursi toel. Seevastu investeeringud ja varude muutused avaldasid teises kvartalis kasvule tõenäoliselt pidurdavat mõju.

Ettevõtete kindlustunde näitajad osutavad lähiajal samalaadsele kasvutempole kui teises kvartalis.

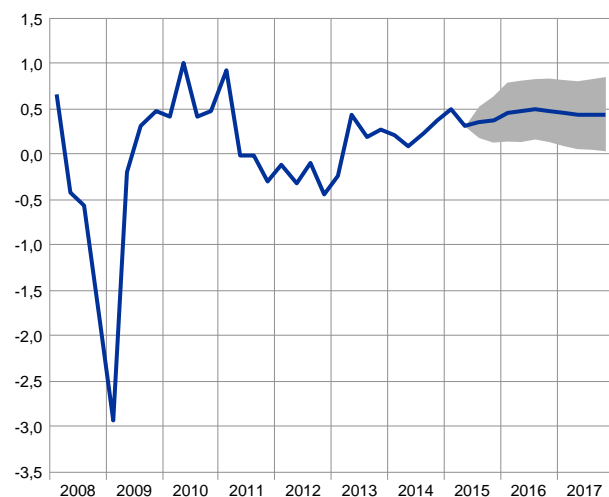
Kuni augustini kättesaadavad küsitlusandmed

annavad märku lähiajal jätkuvast mõõdukast kasvust. Näiteks nii Euroopa Komisjoni majanduskliima näitaja kui ka toodangut kajastav ostujuhtide liitindeks paranesid 2015. aasta teises kvartalis ja kolmanda kvartali esimesel kahel kuul veidi. Lisaks olid mõlemad näitajad juulis ja augustis oma pikaajalisest keskmisest kõrgemal. Ehkki nii majanduskliima näitaja kui ka ostujuhtide indeks tõusid augustis, langes ettevõtete kindlustunne kapitali- ja vahekaupade sektoris, mis kajastas osaliselt kehvemat hinnangut eksporditellimuste arvule üleilmse kasvuväljavaate halvenemise tõttu. Ehkki maailmakaubanduse aeglustumine

Joonis 12.

Euroala reaalne SKP (sh prognoosid)

(kvartalimuutus protsentides)

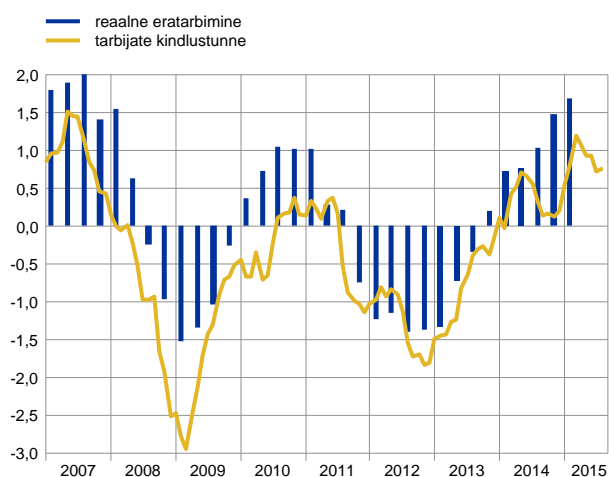

Allikad: Eurostat ja EKP ekspertide 2015. aasta septembri makromajanduslik ettevaade euroala kohta, avaldatud 3. septembril 2015 EKP veebilehel.
Märkused. Andmed on tööpäevade arvu järgi kohandatud. Esitatud väärtusvahemikud põhinevad eelmiste aastate ettevaadete ja tegelike tulemuste vahelistel erinevustel. Väärtusvahemike ulatus vastab nende erinevuste absoluutväärtuse kahekordsele keskmisele. Väärtusvahemike arvutamise meetodit (k.a erandjuhtude suhtes kohandamine) selgitatakse 2009. aasta detsembris avaldatud EKP väljaandes „New procedure for constructing Eurosystem and ECB staff projection ranges“.

Joonis 13.

Euroala eratarbimine ja tarbijate kindlustunne

(aastamuutus protsentides; keskväertusega kohandatud)

Allikad: Eurostat, Euroopa Komisjon ja EKP arvutused.

pärsib euroala kasvuhoogu, toetavad euro varasem odavnemine ja madalad intressimäärad tõenäoliselt ettevõtlusinvesteeringuid ning samal ajal peaksid tänuväärset muutust tööturul ja madalamad energiahinnad hakkama lähiajal eratarbimist soodustama.

Majanduse aeglase elavnemine kajastub EKP ekspertide 2015. aasta septembri makromajanduslikus ettevaates euroala kohta.¹

Euroala majanduslik taastumine peaks järgmise kahe aasta jooksul järk-järgult laiapõhjalisemaks muutuma, ehkki varem oodatust rahulikumas tempos, kajastades eeskätt langust areneva turuga riikides. Eeldatavasti suurendavad majanduskasvu sisenõudlus ja senisest väiksemas ulatuses ka välisõudlus. EKP rahapoliitilised meetmed peaksid majandusaktiivsust lähiajal ja keskmises ajaplaanis mitmesugustel viisidel endiselt toetama. Pankade laenuintressid peaksid jääma ajalooliselt madalale tasemele ja rahapoliitika väga toetav kurss peaks soodustama kogunõudlust, eriti põhivarasse tehtud kapitalimahutusi. Samal ajal pärsib kasvu tõenäoliselt ka edaspidi struktuurireformide loid elluviimine ja bilansside korrigeerimise vajadus mitmes sektoris. EKP ekspertide 2015. aasta septembri makromajanduslikus ettevaates euroala kohta prognoositakse, et euroala reaalne SKP kasvab aasta arvestuses 2015. aastal 1,4%, 2016. aastal 1,7% ja 2017. aastal 1,8% (vt joonis 12).

Viimasel aastal peamiseks majanduskasvu tõukejõuks olnud eratarbimise kasv on hiljuti tõenäoliselt kaotanud osa oma hoost.

Näiteks kerkis euroala jaemüük ja uute sõiduautode registreerimine 2015. aasta teises kvartalis kvartali arvestuses ühtekokku 0,3%, samas kui esimeses kvartalis oli see kasv 1,3%. Ehkki tarbimine teises kvartalis tõenäoliselt aeglustus, oli Euroopa Komisjoni näitaja euroala tarbijate kindlustunde kohta, mis annab üsna hea pildi eratarbimise suundumustest, augustis oma pikaajalisest keskmisest tasemest kõrgem, osutades kasvutempo jätkuvalle hoogustumisele (vt joonis 13).

¹ Vt „EKP ekspertide 2015. aasta septembri makromajanduslik ettevaade euroala kohta“ (<http://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/ecbstaffprojections201509.en.pdf?373c7ff1a4072123c81757486566b3f2>)

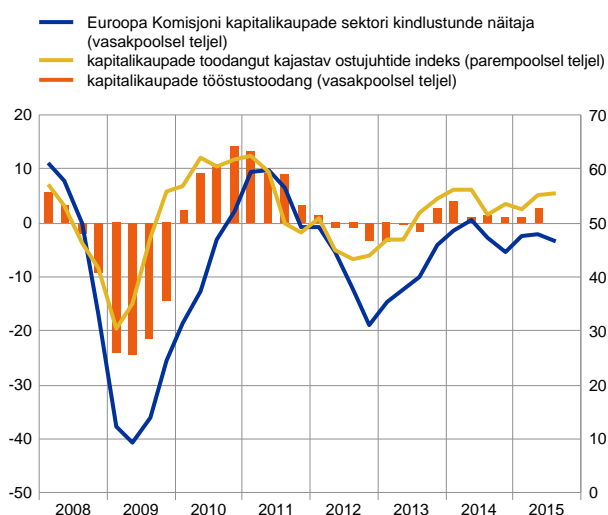
Tõenäoliselt mõjutab majandustegevuse hoogustumist ka edaspidi peamiselt eratarbimise kasv. Eratarbimist peaks endiselt toetama energiahindade languse positiivne mõju reaalsele kasutatavale tulule. Seejärel peaks palgatulu tööhõive stabiilse kasvu ja töötaja kohta makstava nominaalse hüvitise kiireneva kasvu taustal suurenema hakkama. Eratarbimist peaksid endiselt toetama leevenevad rahastamistingimused ja madalamad rahastamiskulud, mida tugevdavad EKP erakorralised meetmed.

Euroala koguinvesteeringute kasv tõenäoliselt vaibus käesoleva aasta teises kvartalis. Esimeses kvartalis toetasid investeeringuid paranev nõudlus, head rahastamistingimused, leebe talv ja ajutised eelarvepoliitilised meetmed

Joonis 14.

Euroala kapitalikaupade toodang ja investeerimiskindlus

(aastane muutus protsentides, protsentide netosaldo; indeks)

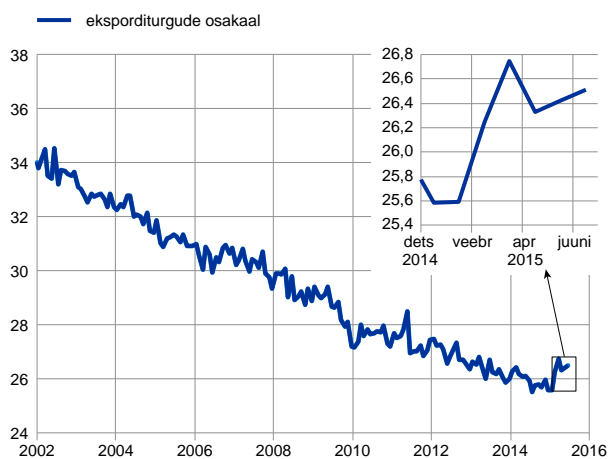

Allikad: Eurostat, Euroopa Komisjon ja Markit.

Joonis 15.

Euroala riikide eksporditurgude osakaal

(euroala kauba kogueksport osakaaluna maailmakaubanduse ekspordi kogumahust)

Allikad: Madalmaade majanduspoliitika analüüsi büroo ja EKP arvutused.

mõnes riigis. 2015. aasta teises kvartalis euroala koguinvesteeringute kasv eeldatavasti pidurdus, sest kapitalikaupade tööstustoodangu dünaamika aeglustus ja tootmisvõimsuse rakendusaste töötlevas tööstuses jäi üldjoontes muutumatuks. Ehitusinvesteeringute vallas on ehitustoodangu kasv vähenenud ja kindlustunde näitajad on ikka veel tasemel, mida seostatakse langusega, viidates loiuile kasvule teises kvartalis.

Ettevõtlusinvesteeringute elavnemine võib olla pisut aeglasem, kui varem arvati, ent see soodustab endiselt taastumist. Kapitalikaupade sektori küsitlusandmed viitavad kindlustunde

laiapõhjalisele tasakaalustumisele või mõningasele vähenemisele ja tootmisega seotud ootuste halvenemisele kuni augustini (vt joonis 14). Lühiajalisi investeeringuväljavaateid pärsib ka kehvem väliskeskkond. Sellegipoolest peaksid ettevõtlusinvesteeringud edaspidi järk-järgult elavnema. Seda soodustavad rahapoliitika väga toetav kurss, leevenevad laenuitingimused, kasumi hinnalisa jõulisem suurenemine, nõudluse ja asendusvajaduse kasv.

Ehitusinvesteeringud peaksid 2015. aasta teisel poolel järk-järgult taastuma. Pärast pikaleveninud

kohanemisperioodi peaksid ehitusinvesteeringuid toetama väga head rahastamistingimused ja kodumajapidamiste kasutatava tulu kasv. Mõne riigi eluasemeturul toimuvate korrektsioonide edenemine, millest annab tunnistust ehituslubade arvus ja elamuhindades toimunud pööre, suurendab samuti aja jooksul eluasemeinvesteeringute mahtu.

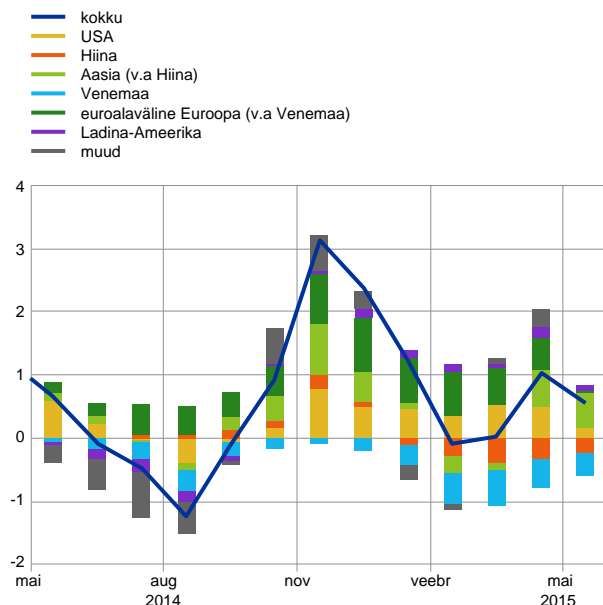
Väliskeskkonna halvenemise tõttu on ekspordikasvu ootusi alandatud. Euroala

kaupade ja teenuste eksport vähenes 2015. aasta

Joonis 16.

Euroalaväline kaupade eksport peamistest kaubanduspartneritest riikidesse

(kolme kuu protsentuaalne muutus, osakaal protsendipunktides)

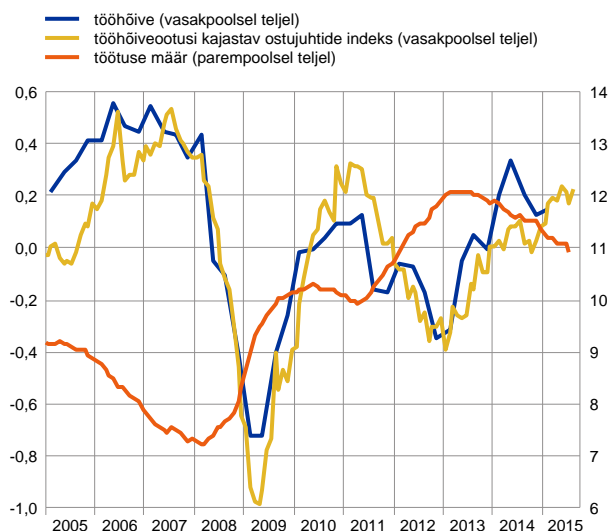
Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

Märkus. „Euroalaväline Euroopa“ hõlmab ka mõningaid Euroopa Liidust väljapoole jäävaid riike (nt Norra, Šveits ja Türgi).

Joonis 17.

Euroala tööhõive, tööhõiveootusi kajastav ostujuhtide indeks ja töötuse määr

(kvartalikasv; indeks; protsent töøjõust)

Allikad: Eurostat, Markit ja EKP arvutused.

Märkus. Ostujuhtide indeksi puhul on esitatud kõrvalekaldeid 50st jagatuna 10ga.

esimeses kvartalis mõnevõrra. Ehkki üleilmne kasv pidurdus märgatavalt, viitavad 2015. aasta teise kvartali kaubanduse andmed kaupade ekspordi kasvu kiirenemisele. See annab märku euroala riikide eksporditurgude osakaalu suurenemisest 2015. aasta esimesel poolel, mis oli osaliselt tingitud euro soodsast vahetuskursist (vt joonis 15). Need muutused kajastavad jõudsamat ekspordi USAsse ja Aasiasse (v.a Hiina), samal ajal kui eksport Hiinasse ja Venemaale jäi tagasihoidlikuks (vt joonis 16).

Tulevikus peaks ekspordikasv aga prognooside kohaselt aeglustuma ja jääma kriisieelsele tasemele tunduvalt alla, osutades nii üleilmse nõudluse vähenemisele kui ka maailmakaubanduse väiksemale elastsusele majanduskasvu suhtes.

Sisenõudluse hoogustumise toel kasvab keskmise aja jooksul eeldatavasti ka euroala import. Seetõttu avaldab netoeksport SKP reaalkasvule järgmisel kahel aastal tõenäoliselt üldjoontes neutraalset mõju.

Euroala tööturg jätkab tasapisi paranemist.

Töötajate arv (vt joonis 17) suurenes 2015. aasta esimeses kvartalis (viimane periood, mille kohta on andmed olemas) kvartalitaguse näitajaga võrreldes mõõdukalt ehk 0,1%. Sektorite kaupa vaadeldes võib öelda, et tööhõive kasvu soodustas ehitussektori hõive taastumine. Samal ajal aeglustus teenindussektori tööhõivekasv juba neljandat kvartalit järjest. Hoolimata koguhõive suurenemisest kahanes töötundide koguarv esimeses kvartalis pisut, osutades töötundide arvu vähenemisele töötaja kohta. Küsitlusandmete kohaselt jätkas hõive 2015. aasta teises kvartalis paranemist. Need näitajad kajastavad 2015. aasta teises kvartalis ka tööturutingimuste mõningast edasist paranemist nii tööstus- kui ka teenindussektoris ning vähest langust ehitussektoris.

Töötuse määr jätkab järk-järgult oma varasemalt kõrgelt tasemelt langemist.

Euroala töötuse määr langes 2015. aasta esimese kvartali 11,2%lt 2015. aasta teises kvartalis 11,1%le ja juulis alanes see veelgi, jõudes 10,9%le. Töötuse määra jätkuv langemine on nüüd märgatav kõigis töötajate rühmades (noored, täiskasvanud, mehed, naised) ja ka enamikus euroala riikides; vanuseti ja riigiti on erinevused siiski endiselt tuntavad.

Edaspidi peaks olukord euroala riikide tööturul nii lühikese kui ka keskmise aja jooksul veelgi paranema. Eelseisvates kvartalites hakkab tööhõive kasv majanduse elavnemise toel eeldatavasti mõnevõrra kiirenema. Seetõttu peaks euroala töötuse määr majanduskasvu hoogsamal taastumisel langust jätkama.

Euroala majanduskasvu väljavaadet ohustavad endiselt langusriskid. Need kajastavad eeskätt suuremat ebakindlust väliskeskkonna suhtes. Eeskätt areneva turuga riikides toimuvad muutused võivad kaubanduse ja kindlustunde mõjutamise kaudu üleilmset kasvu veelgi pidurdada.

4 Hinnad ja kulud

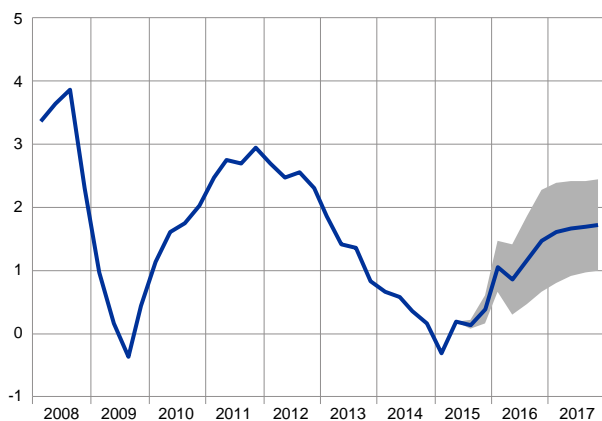
ÜTHI-inflatsioon on viimasel ajal stabiliseerunud madalal positiivsel tasemel. Kättesaadavat teavet ja naftafutuuride praeguseid hindu arvesse võttes jääb aastane ÜTHI-inflatsioonimäär lähiajal eeldatavasti väga hillitsetuks. Aasta lõpu poole on oodata aastase ÜTHI-inflatsiooni kiirenemist, mis tuleneb osaliselt 2014. aasta lõpus langenud naftahinnaga seotud baasefektist. 2016. ja 2017. aastal peaks inflatsioonimäär veelgi tõusma tänu majanduse eeldatavale elavnemisele, euro vahetuskursi varasema odavnemise ülekandumisele ning naftafutuuride turgudel praegu valitsevale ootusele, et eelolevatel aastatel on naftahind mõnevõrra kõrgem. EKP ekspertide 2015. aasta

septembri makromajanduslikus ettevaates euroala kohta eeldatakse, et ÜTHI-inflatsioon jääb 2015. aastal 0,1%, 2016. aastal 1,1% ja 2017. aastal 1,7% tasemele. Võrreldes eurosüsteemi ekspertide 2015. aasta juuni makromajandusliku ettevaatega on ÜTHI-inflatsiooni prognoosi korrigeeritud allapoole eelkõige madalama naftahinna tõttu.

Joonis 18.

Euroala ÜTHI-inflatsioon (sh prognoosid)

(aastamuutus protsentides)

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

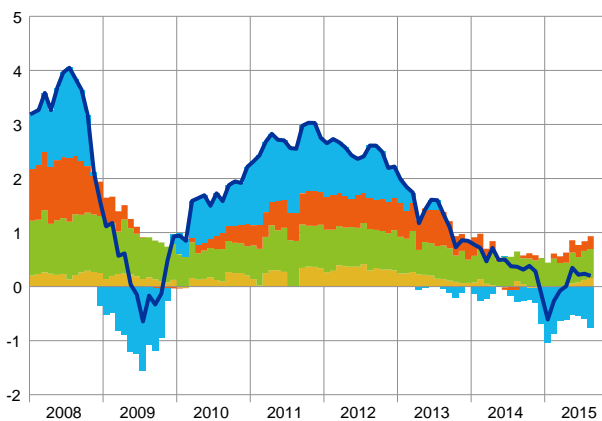
Märkus. Viimased andmed pärinevad 2015. aasta augustist (kiirhinnang).

Joonis 19.

Eri komponentide osakaal euroala ÜTHI-koguinflatsioonis

(aastamuutus protsentides; osakaal protsendipunktides)

— ÜTHI
— tööstuskaubad, v.a energia
— toiduained
— teenused
— energia

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

Märkus. Viimased andmed pärinevad 2015. aasta augustist (kiirhinnang).

Pärast aasta alguse negatiivsest määrast taastumist on ÜTHI-inflatsioon viimasel ajal stabiliseerunud madalal positiivsel tasemel (vt joonis 18).

Eurostati kiirhinnangu kohaselt oli euroala aastane ÜTHI-inflatsioon augustis 0,2% ning võrreldes juuni ja juuliga see ei muutunud. Stabiliseerumise taga on kaht laadi tasakaalustavad tegurid (vt joonis 19). Ühest küljest on naftahinna uus langus aeglustanud energiahindade inflatsiooni. Teisest küljest on ÜTHI-inflatsioon (v.a energia ja toiduained) tööstuskaupade (v.a energia) hindade inflatsiooni tõttu paaril viimasel kuul mõnevõrra kiirenenud, samal ajal kui teenuste hindade inflatsioon on püsinud laias laastus stabiilne. Lisaks hoogustus augustis töötlemata toiduainete kallimate hindade toel tunduvalt toiduainete hindade inflatsioon, kuid töödeldud toiduainete hindade inflatsioon püsis piimatoodete hindade pärssiva mõju tõttu üldjoontes samal tasemel.

Energia- ja toiduainete hindade inflatsioon on viimastes kvartalites kinnistanud euroala inflatsiooni arengumustrit.

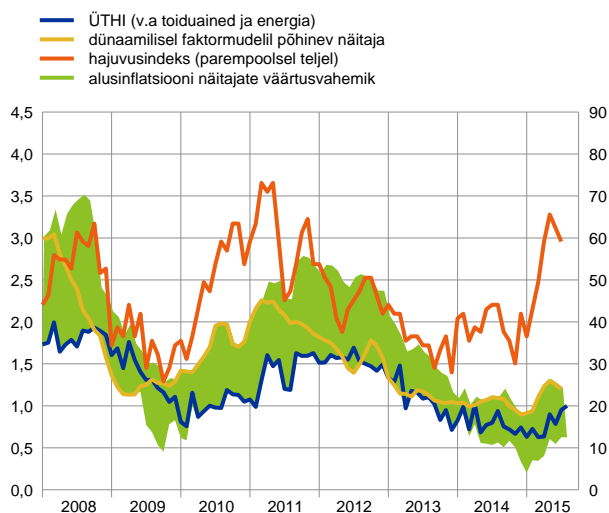
Energiahindade inflatsioonimäär on olnud negatiivne alates 2014. aasta juulist, kui naftahind hakkas järsult langema. Pärast 2014. aasta juuni keskpaiga tippset langes toornafta hind eurodes arvestatuna 2015. aasta jaanuariks umbes 50%. Aasta alguse madalseisust taastuva naftahinna taustal hakkas energiahindade inflatsioon 2015. aasta esimesel poolel kiirenema. Juulist alates aga on naftahind uuesti langenud, avaldades ka energiahindade inflatsioonile langussurvet. Samuti vähenes 2014. aastal tunduvalt toiduainete hindade inflatsiooni osakaal. Ehkki see on alates 2015. aasta

algusest tugeva baasefeki mõjul mõneti taastunud, püsib toiduainete hindade inflatsioon selle varasemat arengut arvestades suhteliselt aeglane (vt taustinfo 7).

Joonis 20.

Alusinflatsiooni näitajad

(aastamuutus protsentides)

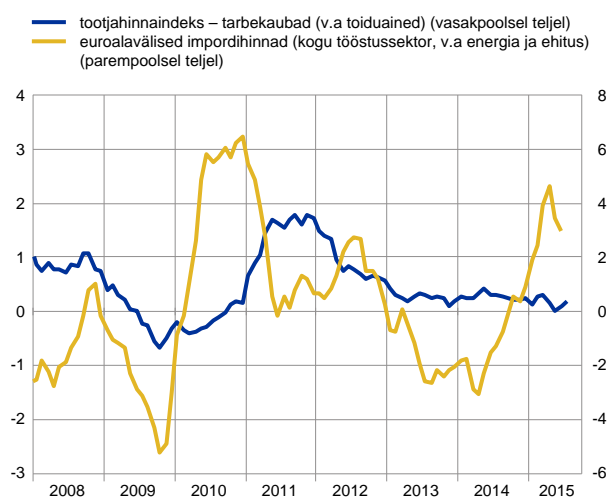
Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

Märkused. Alusinflatsiooni näitajateks on arvesse võetud järgmisi näitajaid: ÜTHI (v.a energia); ÜTHI (v.a töötlemata toiduained ja energia); ÜTHI (v.a energia ja toiduained); 10% kohandatud keskväärus; 30% kohandatud keskväärus; ÜTHI keskväärus; dunaamilisel faktormudelil põhinev näitaja. Hajuvusindeks arvutatakse osakaaluna konkreetsetest ÜTHI kirjetest, mille aastane kasvumäär on viimase kolme kuu jooksul tõusnud. ÜTHI (v.a energia ja toiduained) viimased kättesaadavad andmed pärinevad 2015. aasta augustist (kiirhindang) ja kõigi teiste näitajate omad 2015. aasta juulist.

Joonis 21.

Tarbekaupade (v.a toiduained) tootjahinnad ja euroalavälised impordihinnad

(aastamuutus protsentides)

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

Märkus. Tootjahinnaindeksi viimased andmed pärinevad 2015. aasta juulist ja impordihinna viimased andmed 2015. aasta juunist.

Värsked majandusnäitajad osutavad alusinflatsiooni järkjärgulisele kiirenemisele.

ÜTHI-inflatsioon (v.a toiduained ja energia), mis on alusinflatsiooni näitaja, püsis augustis stabiilselt 1,0% tasemel. Enamik eelmise majandusülevaate taustinfos⁴ esitatud teistest alusinflatsiooni näitajatest olid ka 2015. aasta juulis suuremad kui aasta alguses (vt joonis 20). 2014. aasta maist 2015. aasta aprillini märkimisväärselt odavnenuid euro mõju ülekandumine tööstuskaupade (v.a energia) tarbijahindadesse ja euroala sisenõudluse jätkuv taastumine peaksid alusinflatsiooni edasisele kiirenemisele veelgi hoogu juurde andma. Siiski on veel vara järeldada, nagu oleks alusinflatsioon tõusuteel, sest nafta ja muu toorme hindade languse kaudne mõju ning aeglane üleilmne inflatsioon võivad avaldada taas ajutist langussurvet. Samuti võib euro hiljutine kallinemine kahandada mõnel määral euro varasemast tuntavast odavnemisest tingitud tõususurvet.

Euro vahetuskursi odavnemise mõju avaldub üha selgemalt kaupade hindade inflatsiooni kiirenemises.

Tööstuskaupade (v.a energia) hindade inflatsioonitaset iseloomustas laiapõhjaline kerkimine 2015. aasta veebruarikuiselt –0,1%lt augustis 0,6%ni. See tulenes tarbekaupade (v.a toiduained) impordihindade märgatava kasvu ülekandumisest, mis on seotud euro odavnemisega ja viimastes kvartalites täheldatud kestva kaupade hoogsama tarbimisega.

Nõrgema euro mõju euroala hinnatõusurvele peaks muutuma lähikvartalites ilmsemaks.

Ehkki euroalavälised impordihinnad püsisid kõrged (vt joonis 21), on hinnatõusu survestavad euroalasisesed tegurid endiselt nõrgad. Toiduainete hindade tõusurve on kogu hinnakujundusahelas tagasihoidlik. Tarbekaupade (v.a toiduained) tootjahindade aastase muutuse määraks registreeriti juulis aga 0,2%, mis näitab teist kuud järjest väikest tõusu. Küsitlusandmetel põhinevad näitajad on viimasel ajal halvenenud. Jaesektori (v.a toiduained) sisendihindu kajastav ostujuhtide indeks (PMI) langes augustis veelgi, katkestades juunini kestnud tõususuundumuse. Kuigi

¹ Vt EKP majandusülevaate 2015. aasta 5. väljaande taustinfo „Has underlying inflation reached a turning point?“, juuli 2015.

tarbekaupade (v.a toiduained) tootjahindade aastase muutuse määr on olnud madal, peaks selle hiljutine tõus euro märkimisväärse odavnemise mõju ülekandumise hoogustudes jätkuma.

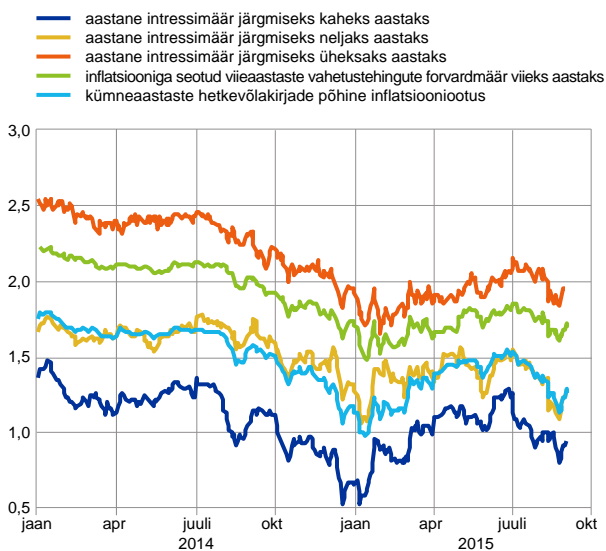
Euroalasisene hinnasurve on mõneks ajaks stabiliseerunud. Euroala inflatsioonisurvet väljendav SKP deflaator kasvas 2015. aasta esimeses kvartalis vaevumärgatavalt, osutades endiselt jõuetule tööjookulude arengule ja kasumimarginaalide tagasihoidlikule tugevnemisele. Tööjõu ühikukulude kasv aeglustus veidi 2015. aasta esimeses kvartalis, sest tootlikkus suurenes kiiremini kui töötaja kohta makstav hüvitis. Kasumikasv (möödetuna tegevuse koguülejäädina) muutus mõnevõrra tempokamaks, kajastades SKP reaalkasvu jätkuva paranemise mõju ja hoogustunud kasumikasvu toodanguühiku kohta.

Suur majanduslik loidus pärsib ikka veel teenuste hindade inflatsiooni, mille aastamäär on viimastel kuudel püsinud vaid õige pisut üle 1,0%. Teenuste hindade inflatsiooni kõikumine selle taseme juures kajastab peamiselt reisimisega seotud kirjete mõju, mis on tingitud nii palgakasvu kui ka kasumimarginaalide jätkuvalt tagasihoidlikust arengust. Vähene palgakasv ja kasumimarginaalide kasv võib olla tingitud mitmest tegurist, sh märkimisväärsest majanduslikust ja tööturu loidusest, aga mõnes riigis ka palga ja hindade suuremast paindlikkusest, mis on viimastel aastatel ellu viidud töö- ja tooteturu struktuurireformide tulemus.

Joonis 22.

Inflatsiooniootuste turupõhised näitajad

(aastamuutus protsentides)

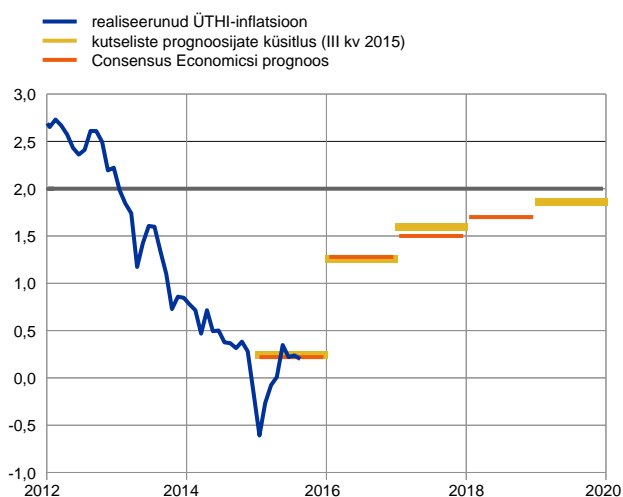
Allikad: Thomson Reuters ja EKP arvutused.
Märkus. Viimased andmed pärinevad 2. septembrist 2015.

Inflatsiooniootuste turupõhised näitajad, mis olid alates jaanuarist pidevalt paranenud, on viimasel ajal halvenenud, kuid küsitluspõhised näitajad on olnud suhteliselt stabiilsed. Juuni lõpus peatus alates 2015. aasta algusest kestnud inflatsiooniootuste tõususuundumus, millele viitavad inflatsiooniga seotud vahetustehingud. Kokkuvõttes tõusid pikaajaliste inflatsiooniga seotud vahetustehingute forvardmäärad 2015. aasta esimesel kuul ligikaudu 0,4 protsendipunkti. Juuni lõpust septembri alguseni, kui toormehinnad langesid ja võis täheldada märke üleilmse majandusaktiivsuse vähenemisest, forvardmäärad aga langesid. Selles languses võis aga oma osa olla ka muudel teguritel, näiteks turu vähesel likviidsusel suvekuudel ja inflatsiooniga seotud vahetustehingute intressimääradesse arvestatavatel väiksematel inflatsiooni riskipreemiatel. Viieaastaste vahetustehingute põhine viie aasta inflatsiooniootus halvenes juuli algusest 2. septembrini 15 baaspunkti ja oli viimatinimetatud kuupäeval 1,7% (vt joonis 22). Samal ajavahemikul langesid inflatsiooniga seotud vahetustehingute lühikese kuni keskmise tähtaja

Joonis 23.

Inflatsiooniootuste küsitluspõhised näitajad

(aastamuutus protsentides)

Allikad: Eurostat, Reuters, EKP kutseliste prognoosijate küsitlus, EKP arvutused, Consensus Economics.
Märkused. Realiseerunud ÜTHI-inflatsiooni andmed on olemas kuni 2015. aasta augustini (kiirhinnang). Kutseliste prognoosijate küsitlusandmed põhinevad 2015. aasta III kvartali küsitluse tulemustel. Pikaajaline prognoos on järgmise viie aasta kohta. Consensus Economicsi andmed põhinevad 2015. aasta augusti prognoosil 2015. ja 2016. aasta kohta ning 2015. aasta aprilli prognoosil 2017. ja 2018. aasta kohta.

määrad palju rohkem kui pikemaajalised määrad. Inflatsiooniootuste küsitluspõhised näitajad on seni püsinud suhteliselt stabiilsed ja annavad endiselt märku sellest, et inflatsiooniootus naaseb tasemele, mis on keskmise aja jooksul alla 2%, ent selle lähedal (vt joonis 23).

Alates 2015. aasta lõpust on üldiselt oodata euroala ÜTHI-inflatsiooni hoogustumist (vt joonis 18).

Augusti keskel saadaval olnud teabe põhjal prognoositakse EKP ekspertide 2015. aasta septembri makromajanduslikus ettevaates euroala kohta, et ÜTHI-inflatsiooni määr on 2015. aastal keskmiselt 0,1% ning tõuseb 2016. aastal 1,1%ni ja 2017. aastal 1,7%ni.² Esialgu on inflatsiooni kiirenemise taga eeskätt varasemast naftahinna langusest tingitud baasefekt. Koguinflatsioon kiireneb eelduste kohaselt märkimisväärselt 2016. ja 2017. aastal, kui majandusliku ja tööturu loiduse edasine vähenemine hakkab vähehaaval alusinflatsiooni hoogustama. Peale selle aitab inflatsiooni tempo kasvule kaasa suurenev väline hinnasurve, arvestades vahetuskursi mõju pikemaajalist kandumist tarbijahindadesse ning

energia ja muu toorme (v.a energia) hindade eeldatava tõusu positiivset toimet, millele lisandub hiljutise naftahinna languse tugev positiivne baasefekt. Võrreldes 2015. aasta juuni eurosüsteemi ekspertide makromajandusliku ettevaatega on ÜTHI-inflatsiooni prognoosi allapoole korrigeeritud kogu ettevaateperioodiks, kuid 2017. aastaks vaid väga vähesel määral. Allapoole korrigeerimises kajastub eelkõige madalama naftahinna otsene ja kaudne mõju.

Võttes arvesse naftahinna ja euro vahetuskursi viimase aja arengut, kätkeb EKP ekspertide 2015. aasta septembri inflatsiooniprognosis langusriske.

Septembri ettevaade põhineb tehnilistel eeldustel seisuga 12. august 2015, aga naftahind on pärast seda kuupäeva langenud ja euro efektiivne vahetuskurs on tugevnenud. Osaliselt on seda põhjustanud finantsturu ebastabiilsus mõnes areneva majandusega riigis.

Eluasemehindade taastumine on suhteliselt laiapõhjaline, ehkki nende kasv jääb eri euroala riikides ebaühtlaseks. EKP euroala elamukinnisvara hinnanaõtaja kasvab endiselt suhteliselt tagasihoidlikus tempos: 2015. aasta esimeses kvartalis tõusis see 1,0% (aasta arvestuses). Eluasemehindade kasv peaks eeloleval perioodil kogu euroalal veelgi suurenema, kajastades kodumajapidamiste sissetulekute ja tööhõiveväljavaadete paranemist, soodsaid rahastamistingimusi ja varem ülehinnatud eluasemehindade korrigeerimist.³

² Vt artikkel „EKP ekspertide 2015. aasta septembri makromajanduslik ettevaade euroala kohta”, avaldatud 3. septembril 2015 EKP veebilehel.

³ Vt käesoleva majandusülevaate artikkel „Euroala eluasemehindade arengutsükli seis”.

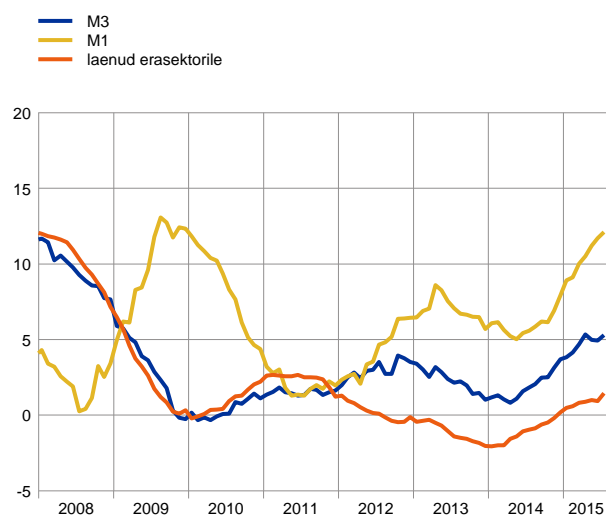
5 Raha ja laenu

Tänu väga madalatele intressimääradele on rahapakkumise ja laenumahu kasv jätkanud elavnemist. Laia rahapakkumise kasvu tõukavad tagant portfelli asendamine ja parem laenu dünaamika. Lisaks on rahapakkumise ja laenu näitajate paranemisele kaasa aidanud suunatud pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid ja laiendatud varaostukava. 2015. aasta teises kvartalis stabiliseerusid pankade rahastamiskulud enneolematult madalamal tasemel. Soodsad laenu tingimused toetasid endiselt edasist laenu kasvu, mis realiseerub järk-järgult. Lisaks on pangalaenu intressimäärade riikidevaheline erinevus veelgi kitsenenud. Ehkki pangalaenu on mittefinantsettevõtete välisrahastamise peamine allikas, on mittefinantsettevõtete välisrahastamise üldine aastavoog hinnangute kohaselt 2015. aasta teises kvartalis stabiliseerunud. Kokkuvõttes kinnitavad hiljutised muutused, et EKP rahapoliitilised meetmed on vähehaaval hakanud laenu tingimustesse üle kanduma ning toetavad lõpuks laia rahapakkumise ja laenu dünaamikat.

Joonis 24.

M3, M1 ja laenu erasektorile

(muutus protsentides; sesoonse ja kalendrilise mõjuga kohandatud)

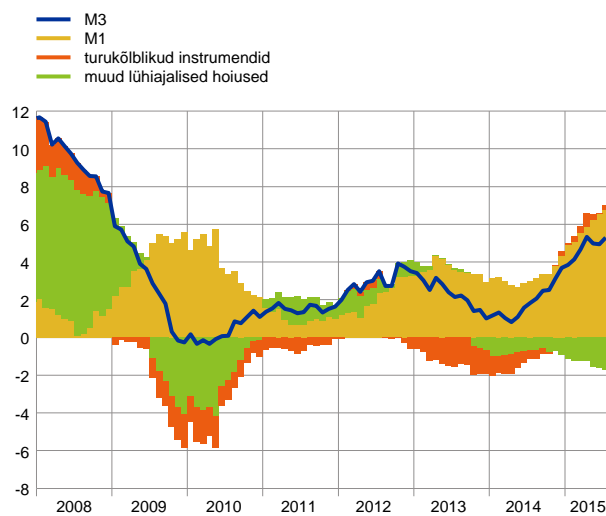

Allikas: EKP.

Joonis 25.

M3 ja selle komponendid

(aastane muutus protsentides; panus protsendipunktides; sesoonse ja kalendrilise mõjuga kohandatud)

Allikas: EKP.

Värskeimad rahapakkumise andmed kinnitavad rahapakkumise kasvumuutuste juulisust. 2015. aasta teises kvartalis oli M3 aastakasv 5,0%, juulis aga 5,3% (vt joonis 24). M3 kasvumäär tõusu põhjustas peamiselt kitsas rahaagregaat M1. M1 aastakasv kiirenes ka 2015. aasta juulis ja jõudis 12,1%ni võrreldes 2015. aasta teise kvartali 10,9%ga. Kitsa rahapakkumise hiljutised muutused on kooskõlas majandustegevuse jätkuva elavnemise väljavaatega.

Värskeimad rahapakkumise andmed kinnitavad rahapakkumise kasvumuutuste juulisust.

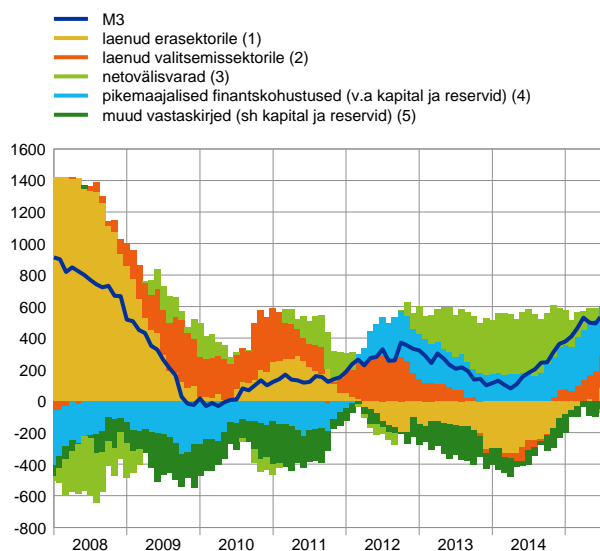
2015. aasta teises kvartalis oli M3 aastakasv 5,0%, juulis aga 5,3% (vt joonis 24). M3 kasvumäär tõusu põhjustas peamiselt kitsas rahaagregaat M1. M1 aastakasv kiirenes ka 2015. aasta juulis ja jõudis 12,1%ni võrreldes 2015. aasta teise kvartali 10,9%ga. Kitsa rahapakkumise hiljutised muutused on kooskõlas majandustegevuse jätkuva elavnemise väljavaatega.

Raha hoidjad keskenduvad üleõhoiustele. Kogu 2015. aasta teises kvartalis ja juulis oli M1 suureks toeks M3 kasvule (vt joonis 25). Väga madalad intressimäärad panevad raha hoidjaid investeerima üleõhoiustesse M3 sees. M1 osakaal kajastab ka investeringute sissevoolu, mis tuleneb sellest, et raha hoidev sektor müüb laiendatud varaostukava raames avaliku sektori võlakirju, kaetud võlakirju ja varaga tagatud väärtpabereid. 2015. aasta esimesel poolaastal kahandas vähem likviidsete rahaliste varade väike tulusus muude lühiajaliste hoiuste (v.a üleõhoiuste) jätkuvalt kokku kuivavat mahtu. See aga pärsib endiselt M3 kasvu. Lisatuge M3 kasvule andsid turukõlblikud instrumendid (st M3 – M2), mille mõju oli küll väike, kuid soodne.

Joonis 26.

M3 vastaskirjed

(aastavoog; mld eurodes; sesoonse ja kalendrilise mõjuga kohandatud)

Allikas: EKP.

Märkus. M3 on esitatud vaid võrdlusalusena ($M3 = 1 + 2 + 3 - 4 + 5$).

mida eurosüsteem hoiab avaliku sektori väärtpaberite ostukava raames, samal ajal kui pangad vähendasid veelgi enda hoitavate riigivõlakirjade hulka. Viimane asjaolu jätab rahaloomeasutustele ruumi investeerida erasektori varadesse. Samal ajal vähenes 2015. aasta teises kvartalis taas rahaloome sektori välisvarade netopositsiooni mõju, mis kajastab euroala jooksevkonto

Juulis kaldus rahaloome jätkuvalt riigisiseste allikate poole. Osalt oli see tingitud suunatud pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide ja varaostukava mõjust. M3 vastaskirjete hulgas (vt

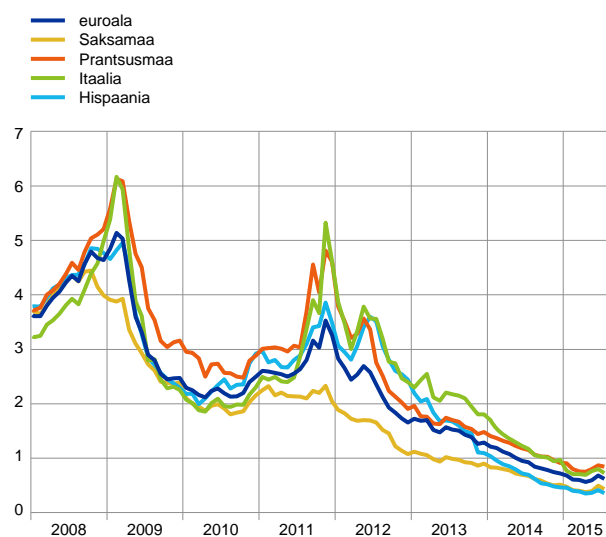
joonis 26) on rahapakkumise aastakasvu viimastel kuudel soodustanud esmajoones loobumine pikemaajalistest finantskohustustest ja suurenenud laenu valitsemissektorile. Erasektorile antud laenu osakaal on muutunud napilt positiivseks. Rahaloomeasutuste pikemaajalisi finantskohustusi (v.a kapital ja reservid), mis kuuluvad raha hoidvale sektorile, iseloomustab kõrge aastane langusmäär, mis oli 2015. aasta juulis $-6,5\%$ ja jäi võrreldes 2015. aasta teise kvartaliga muutumatuks. Rahaloomeasutuste pikemaajaliste finantskohustuste vähenemise on osalt tinginud suunatud pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide atraktiivsus alternatiivina pankade pikaajalisele turupõhisele rahastamisele, samuti varaostukava raames tehtud ostud. Juulis suurenesid rahaloomeasutuste (sealhulgas eurosüsteemi) laenu valitsemissektorile, mis kajastab eeskätt kasvu riigivõlakirjade mahus,

märgatavat ülejääki, ning see kukkus 2015. aasta juulis miinuspoolele. Hoolimata jooksevkonto ülejäägi püsivalt positiivsest mõjust toimus juulis netovälisvarade suur väljavool.

Joonis 27.

Pankade laenuvahenditega finantseerimise koondkulu

(protsenti aastas)

Allikad: EKP, Merrill Lynchi üldine indeks ja EKP arvutused.

Märkus. Uute hoiuste keskmised intressimäärad (st hoiuste koondkulu) ja tagamata turupõhiste laenuvahendite kulu on kaalutud nende vastavate jääkide summadega.

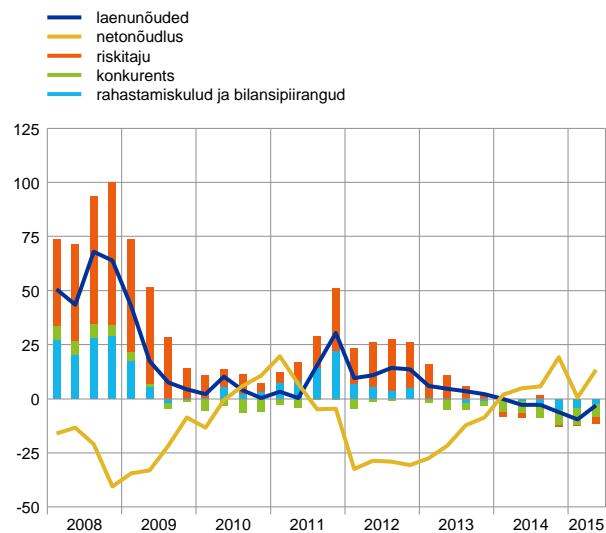
2015. aasta teises kvartalis hakkasid pankade rahastamiskulud kasvama, kuid need püsivad endiselt madalal tasemel. Kui heita pilk mõnele

viimasele aastale, siis rahaloomeasutuste pikemaajaliste finantskohustuste täitmist arvesse võttes näitab pankade rahastamise koondkulu vähenemissuundumust (vt joonis 27). Pärast laiendatud varaostukava väljakuulutamist on see pankade rahastamiskulude edasist kahanemist suuresti mõjutanud. Pankade laenuvahenditega rahastamise kulude hiljutise suurenemise põhjustas pankade võlakirjade tulususe kasv, samal ajal kui hoiuste intressimäärad püsisid stabiilselt seni madalaimal tasemel. Sellistes tingimustes näitas **2015. aasta juulikuine euroala pankade laenugevuse küsitlus**, et pankade juurdepääs jaehoiuste ja võlaväärtpaberite

Joonis 28.

Mittefinantsettevõtetele antavate laenude nõuete karmistamist ja netonõudlust mõjutavad tegurid

(keskmine netoosaakaal kategooria kohta)

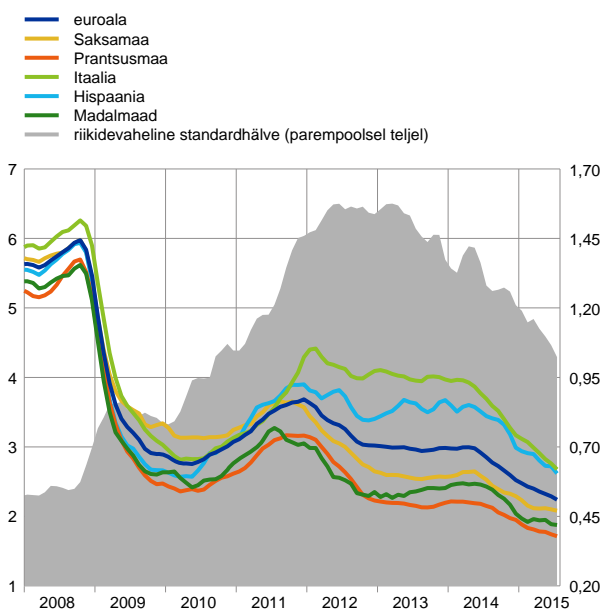
Allikas: EKP.

Märkused. Rahastamiskulude ja bilansipiirangute näitaja on kapitalipositsiooni kulu, turupõhisele rahastamisele juurdepääsu ning likviidsuspositsiooni kaalumata keskmine; riskitaju näitaja on üldise majandusolukorra ja -väljavaate, valdkonna- või ettevõttepõhise olukorra ja väljavaate / laenuvõtja krediitvõime ning nõutava tagatisega seotud riski kaalumata keskmine; ning konkurentsi näitaja on pankadevahelise konkurentsi, mittepankadest finantsasutuste pakutava konkurentsi ning turupõhise rahastamise pakutava konkurentsi kaalumata keskmine.

Joonis 29.

Mittefinantsettevõtete laenamise kulu koondnäitaja

(protsenti aastas; kolme kuu libisevad keskmised)

Allikas: EKP.

Märkused. Pangalaenude kogukulu näitaja on leitud lühi- ja pikaajaliste intressimäärade liitmisel, kasutades uute laenude mahu 24 kuu libisevat keskmist. Riikidevahelise standardhälbe leidmisel on lähtutud euroala 12 riigist koosnevast püsivalimist. Viimased andmed pärinevad 2015. aasta juulist.

rahastamisele on 2015. aasta teises kvartalis halvenenud, ent paranenud on juurdepääs rahaturule ja väärtpaperistamisele, ehkki väiksemas ulatuses kui eelmises kvartalis. Ei ole mingit märki sellest, et EKP hoiustamise püsivõimaluse negatiivse intressimääratõttu liiguksid pankade hoiuste kulud miinuspoolele.

Pankade laenuitingimusi toetab laenuõudluse ja -pakkumise tegurite soodne areng.

2015. aasta juuli pankade laenugevuse küsitlus näitab, et pankadevahelise konkurentsi suurenemine aitas 2015. aasta teises kvartalis leevendada nii ettevõtetele kui ka kodumajapidamistele antavate laenude nõudeid. Need muutused langesid kokku ettevõtete laenude netonõudluse kasvuga (vt joonis 28). Teises kvartalis leevendasid pangad ka oma uute laenude tingimusi kõikides kategooriates peamiselt keskmiste laenude marginaalide edasise kitsenemise toel. Kokkuvõttes tähendab see, et laenupakkumise tegurite pärssiv mõju on edasi vähenenud ja et nõudluse tegurite mõju mittefinantsettevõtete laenude kasvule on vähehaaval muutumas positiivseks, mis omakorda toetab veelgi erasektorile antavate laenude kasvu. Sellega seoses näitab juulikuine küsitlus, et teises kvartalis kasutasid pangad suunatud pikemaajalisi refinantseerimisoperatsioone selleks, et asendada turupõhist rahastamist ja soodustada laenupakkumist.

Pangalaenude intressimäärad langesid teises kvartalis veelgi, esmajoones tänu EKP erakorralistele meetmetele.

Täheldada võib mittefinantsettevõtete ja kodumajapidamiste pangalaenude nominaalkulude märkimisväärset vähenemist. Eriti just alates 2014. aasta kolmandast kvartalist, kui EKP tõhustas oma meetmeid, et edendada toetavat rahapoliitilist kurssi, on pangad üha enam kandnud rahastamiskulude paranemise mõju üle pangalaenude madalamatesse intressimääradesse: laenamise koonddkulud on euroala kodumajapidamiste ja mittefinantsettevõtete jaoks alanenud vastavalt ligikaudu 70 ja 75 baaspunkti (vt joonised 29 ja 30). Värskeimad andmed juuli kohta näitavad, et pangalaenude intressimäärad on langenud rekordiliselt madalale tasemele.

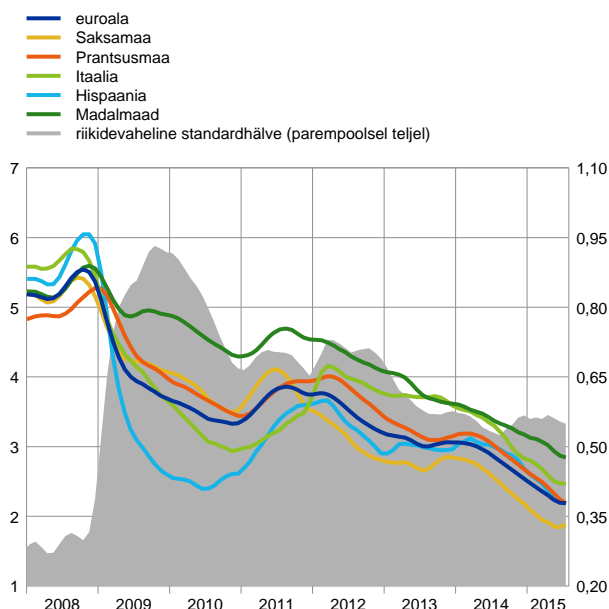
Pangalaenude intressimäärade riikidevaheline erinevus on suur, kuid see on jätkanud kitsenemist.

Hoolimata euroala laenupakkumise tingimuste mõningatest paljutõotavatest muutustest on laenuõuded eri riikides ja sektorites ikka veel

Joonis 30.

Kodumajapidamistele antud eluasemelaenu kulu koondnäitaja

(protsenti aastas; kolme kuu libisevad keskmised)

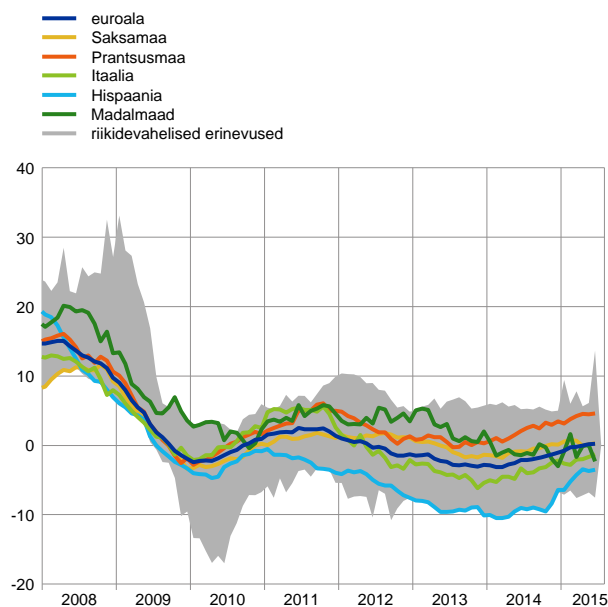
Allikas: EKP.

Märkused. Pangalaenu kogukulu näitaja on leitud lühi- ja pikaajaliste intressimäärade liitmisel, kasutades uute laenu mahu 24 kuu libisevat keskmist. Riikidevahelise standardhälbe leidmisel on lähtutud euroala 12 riigist koosnevast püsivalimist. Viimased andmed pärinevad 2015. aasta juulist.

Joonis 31.

Rahaloomeasutuste laenu mittefinantsettevõtetele

(aastakasvumäär)

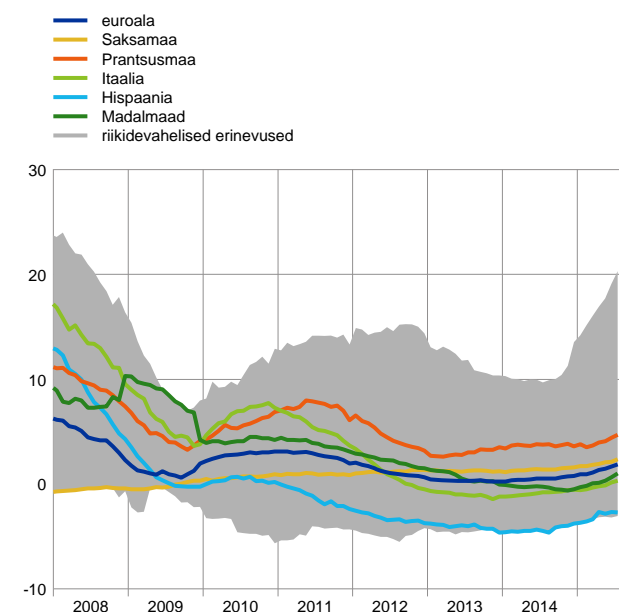
Allikas: EKP.

Märkused. Laenu müügi ja väärtpaperistamisega kohandatud. Riikidevahelised erinevused on arvatud euroala 12 riigist koosneva püsivalimi miinimumi/maksimumina. Viimased andmed pärinevad 2015. aasta juulist.

Joonis 32.

Rahaloomeasutuste laenu kodumajapidamistele

(aastakasvumäär)

Allikas: EKP.

Märkused. Laenu müügi ja väärtpaperistamisega kohandatud. Riikidevahelised erinevused on arvatud euroala 12 riigist koosneva püsivalimi miinimumi/maksimumina. Viimased andmed pärinevad 2015. aasta juulist.

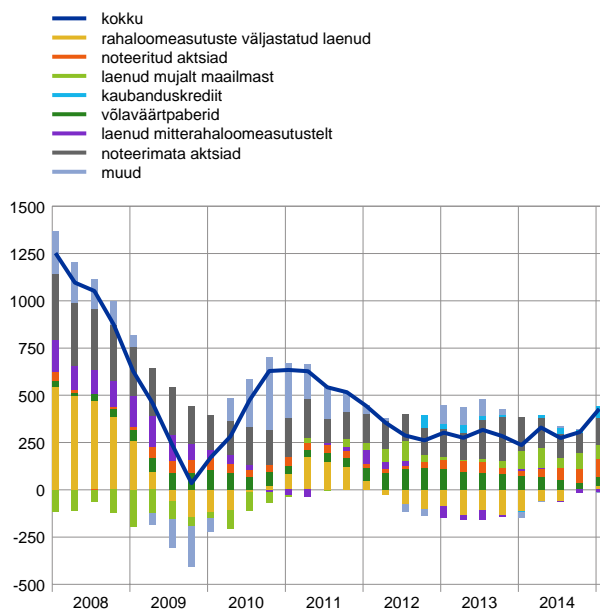
ebaühtlased. Selles vallas on 2014. aasta juunis vastu võetud krediitileevenduspakett ja varaostukava aidanud ahendada laenukulude erinevust riikide vahel. Ka nendes euroala riikides, kus praegu on näha mittefinantsettevõtetele väljastatavate laenu suhteliselt madalat kasvumäära, on selliste pangalaenu intressimäärad eriti järsult langenud.

Erasektorile antavate laenu mahu kasv taastub vähehaaval. Rahaloomeasutuste poolt erasektorile väljastatud laenu aastakasv (kohandatud müügi ja väärtpaperistamisega) suurenes 2015. aasta teise kvartali 0,9%lt 2015. aasta juulis 1,4%ni. Pärast pikemat kiirema kahanemise perioodi on mittefinantsettevõtetele antavate laenu aastakasv alates 2014. aasta algusest järk-järgult taastunud ja 2015. aasta juulis jõudis see 0,9%ni (vt joonis 31). Vaatamata sellisele paranemisele on mittefinantsettevõtetele väljastatavate laenu dünaamika jäänud hillitsetuks. Kodumajapidamistele antavate laenu kasv paranes kogu teise kvartali jooksul ja selle määr oli juulis 1,9% (vt joonis 32). Nagu eespool märgitud, on seda arengut toetanud pangalaenu intressimäärade

Joonis 33.

Mittefinantsettevõtete välisrahastamine euroalal

(mld eurot; nelja kvartali vood)

Allikad: Eurostat ja EKP.

Märkused. Rahaloomeasutuste laene ja laene mitterahaloomesautustelt (sh muud finantsvahendajad, kindlustusettevõtted ja pensionifondid) on korrigeeritud laenude müügi ja väärtpaperistamisega. „Muud“ tähendab kogunäitaja ja joonisega hõlmatud instrumentide vahet. See sisaldab ettevõtetevahelisi laene ning mittefinants- ja finantskontode andmete tasakaalustumist. Viimased andmed pärinevad 2015. aasta esimesest kvartalist.

märkimisväärne langus, mis on olnud euroalal alates 2014. aasta suvest laiahaardeline, samuti nii pangalaenude pakkumise kui ka nõudluse paranemine. Siiski koormavad nigel majanduslik olukord ja suhteliselt ranged laenuitingimused laenu pakumist veel nii mõneski euroala piirkonnas.

Mittefinantsettevõtetele pakutava välisrahastamise aastane koguvoog peaks hinnangute kohaselt olema 2015. aasta teises kvartalis stabiliseerunud pärast eelmises kvartalis jätkunud tugevnemist.

Mittefinantsettevõtete välisrahastamine püsis teises kvartalis 2012. aasta alguse (vt joonis 33) ja 2004.–2005. aasta omaga sarnasel ehk suure laenukasvu eelsel tasemel. Mittefinantsettevõtete välisrahastamist toetasid majandusaktiivsuse kasv, pangalaenukulude jätkuv vähenemine, pangalaenuitingimuste leevenemine ja turupõhise laenamise väga madal hind. Samal ajal on mittefinantsettevõtted, eelkõige börsiettevõtted, seoses väikeste alternatiivkuludega hoidnud rekordiliselt suurt sularahasaldot, et tagada turvalised likviidsuspuhvrid ning rahastada tulevikus ka võimalikke ühinemisi ja ülevõtmisi.

Värskemad andmed näitavad, et mittefinants-ettevõtete võlaväärtpaberite netoemiteerimine on

2015. aasta mais ja juunis aeglustunud. Selliseks on areng kujunenud pärast mittefinantsettevõtete ja nende vahefinantseerimisüksuste võlaväärtpaberite otsese ja kaudse emiteerimise tõusu 2015. aasta esimeses kvartalis, mil asuti ellu viima avaliku sektori väärtpaperite ostukava. 2015. aasta jaanuarist aprillini kasutasid ettevõtted enam turupõhise rahastamist, et lõigata kasu väga soodsatest turutingimustest ja madalatest intressimääradest.

Pärast seda, kui euroala mittefinantsettevõtete välisrahastamise üldised nominaalkulud olid veebruaris kukkunud enneolematult madalale tasemele, suurenesid need pisut 2015. aasta teises kvartalis. Kasvu põhjuseks oli finantsvarade hinnalangus teises kvartalis. Selle tulemusena suurenesid euroala mittefinantsettevõtete jaoks nii turupõhise laenamise kui ka omandiväärtpaberitega rahastamise kulud, mis püsisid 2015. aasta juulis ja augustis keskmiselt 45 baaspunkti kõrgemal kui veebruaris. Turupõhise rahastamise kulu suurenemist korvas mõneti 2015. aasta teises kvartalis jätkunud pangalaenu intressimäärade langus.

6 Eelarve areng

Euroala eelarvetasakaalu paranemine peaks prognooside kohaselt jätkuma tänu tsüklilisele taastumisele ja madalatele intressimääradele. Olemasoleva teabe põhjal arvatakse aga, et struktuurse tasakaalu paranemine on peatunud. Edaspidi peavad paljud riigid võtma uusi konsolideerimismeetmeid, et panna valitsemissektori suur võlg kindlalt vähenema.

Prognooside kohaselt jätkab euroala keskmine eelarvepuudujääk vähenemist.

EKP ekspertide 2015. aasta septembri makromajanduslik ettevaade euroala kohta näitab, et valitsemissektori eelarvepuudujääk kahaneb euroalal eeldatavasti 2014. aasta 2,4%lt SKPst 2017. aastal 1,7%ni SKPst (vt tabel 1). Eelarveseisundi paranemise põhjuseks arvatakse olevat prognoositud tsükliline taastumine ja põhistsenaariumi kohased madalamad intressimäärad. 2015. aasta juuni ettevaatega võrreldes jääb valitsemissektori eelarvepuudujäägi väljavaade 2015. aastal üldjoontes muutumatuks, kajastades asjaolu, et vahepeal on võetud vaid üksikuid uusi eelarvemeetmeid. Kaugemale vaadates peaks eelarvepuudujäägi vähenemine veidi aeglasemat majanduse taastumist arvesse võttes jääma tagasihoidlikumaks.

Tabel 1.
Eelarve areng euroalal

(protsendina SKPst)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
a. Kogutulu	45,9	46,4	46,5	46,3	45,9	45,7
b. Kogukulu	49,5	49,3	49,0	48,4	47,9	47,5
millest:						
c. Intressikulu	3,0	2,8	2,6	2,4	2,3	2,2
d. Esmane kulu (b – c)	46,5	46,5	46,3	46,0	45,6	45,3
Eelarvetasakaal (a – b)	-3,6	-2,9	-2,4	-2,1	-2,0	-1,7
Esmane eelarvetasakaal (a – d)	-0,6	-0,1	0,2	0,3	0,3	0,5
Tsükliliselt kohandatud eelarvetasakaal	-3,5	-2,2	-1,9	-1,8	-1,9	-1,7
Struktuurne tasakaal	-3,2	-2,2	-1,8	-1,8	-1,8	-1,7
Koguvõlg	89,0	90,6	91,7	91,6	90,7	89,4
Memokirje: reaalne SKP (muutus protsentides)	-0,7	-0,2	0,9	1,4	1,7	1,8

Allikad: Eurostat ja EKP ekspertide 2015. aasta septembri makromajanduslik ettevaade.

Märkused. Koondandmed euroala, sh Leedu (k.a 2015. aastale eelnenud periood) valitsemissektori kohta. Ümardamise tõttu ei pruugi näitajad täielikult ühtida.

Struktuurne tasakaal peaks 2017. aastani jääma üldjoontes muutumatuks.

See annab kulude poolel märku peamiselt madalamatest intressikuludest tingitud positiivsetest muutustest, mida peaks prognooside kohaselt laias laastus tasakaalustama mitme riigi otseste maksude ja sotsiaalkindlustusmaksete alanemine tulude poolel. Euroala struktuurne eelarvepuudujääk peaks ettevaate kohaselt üldjoontes veel pisut vähenema ja langema 2014. aasta 1,8%lt SKPst 2017. aastal 1,7%ni SKPst, st jääma pisut kõrgemale tasemest, mida prognoositi juuni ettevaates.

Valitsemissektori võlg peaks ettevaateperioodil järk-järgult vähenema, kuid jääma endiselt suureks.

Eelduste kohaselt hakkab euroala võla ja SKP suhe 2014. aasta tippasemelt, st 91,7%lt SKPst, langema ja jõuab ettevaateperioodi lõpuks 89,4%ni SKPst. Võlaväljavaadete paranemine – mis küll juhtub juuni ettevaates prognoositust aeglasemas tempos – on seotud peamiselt soodsate muutustega

intressimäärade ja majanduskasvu vahes ning esmase eelarvetasakaalu järkjärgulise paranemisega. Eelarvepositsioonivälised võlamuutused peaksid võtma soodsama kursi, eeskätt seetõttu, et finantssektori toetusmeetmete võlga suurendav mõju hakkab taanduma. Lisateavet finantssektorile antud toetuste mõju kohta eelarvele ja seonduvate eelarveriskide kohta leiab käesoleva majandusülevaate artiklist „Finantssektorile antud toetuste mõju eelarvele kriisi ajal”. Kuna prognoositav võlatase jääb mitmes euroala riigis siiski kõrgeks, on vaja võtta uusi konsolideerimismeetmeid, mis paneksid võlasuhte kindlalt vähenema. See on veel olulisem, kui arvestada rahvastiku vananemisest ja kasvavatest tervishoiukuludest tulenevaid pikaajalisi suuri probleeme.

Struktuurimeetmetest tulenev prognoositav puudujääk peaks

suurendama lõhet stabiilsuse ja kasvu pakti nõuetega. 2015. aasta eelarve koondpositsioon peaks jääma üldjoontes neutraalseks. See kattub praeguse loiu majanduskeskkonnaga, milles eelarvepoliitika peaks toetama majanduse taastumist ja tagama samal ajal võla jätkusuutlikkuse. 2015. aasta juuni riigipõhistes soovitustes märkas Euroopa Ülemkogu siiski ohte, mis kaasnevad mittevastavusega stabiilsuse ja kasvu pakti struktuurse kohandamise nõuetele 12 vaatlusaluses euroala riigis 17st (vt taustinfo 8). Seetõttu on oluline, et eeskätt jätkuvat konsolideerimist vajavad riigid keskenduksid rohkem võla jätkusuutlikkusele ja saavutaksid edasiliikumise keskpikkade eelarve-eesmärkide saavutamise poole. 2016. aasta eelarvekavas peaks täpsustama, kuidas kavatsevad riigipõhised soovitused ellu viia need valitsused, kelle struktuursed meetmed ei aita täita stabiilsuse ja kasvu pakti raames võetud kohustusi, et tagada oma eelarvepuudujäägi kiirema vähendamisega vastavus Euroopa Liidu eelarve-eeskirjadele.

Taustinfo 1

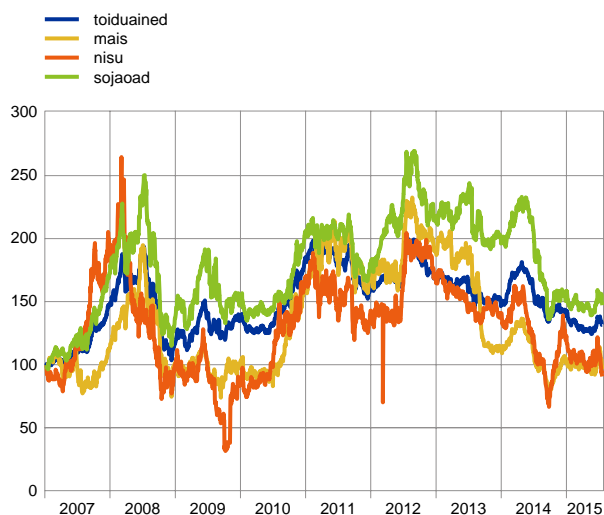
Muu toorme (v.a nafta) hindade hiljutised muutused ja väljavaade

Viimastel kuudel on muu toorme üleilmsed hinnad pälvinud suurt tähelepanu, sest jätkuv langussurve on toonud kaasa viimase viie aasta madalaima hinnataseme. Ehkki toidu- ja metallitoormehindade suundumused on üldjoontes sarnased, tuleb olulise toorme hindu üksikutele turgudele ainuomaste nõudluse ja pakkumise tegurite tõttu hoolikalt analüüsida. Selles taustinfos käsitletakse valitud toorme (välja arvatud nafta) hindade viimase aja muutuste peamisi põhjusi ja väljavaadet.

Joonis A.

Toidutoormehinnad

(indeks: 1. jaanuar 2007 = 100)

Allikad: Hamburgi Rahvusvahelise Majanduse Instituut (HWWA) ja Bloomberg

Toidutoormehinnad on alates 2012. aasta keskpaigast langenud, sest turul valitseb ülepuudumine, mille omakorda on põhjustanud järjepidevalt hea saak.

Küllaldane pakkumine ja suured laovarud on alandanud nisu ja maisi hinda eeskätt alates 2015. aasta algusest (vt joonis A). Venemaal 2015. aasta esimesel poolaastal nisueksportidele kehtestatud piirangud ei ole hinnalangust takistanud. Maisi hinna langust on soodustanud ka mure etanoolisisendi kahaneva nõudluse ja Hiina impordi vähenemise pärast. Rikkaliku pakkumise tulemusena on vähenenud ka sojaod hinnad.

Toidutoorme üleilmsete hindade väljavaade jääb vaoshoituks.

Nisu ja maisi tootmismahd peaks 2015.–2016. aastal vaid pisut kahanema, samal ajal kui õliseemne (eelkõige sojaod) tootmine peaks suurenema. Hinnakasvu riskid võivad tuleneda ebasoodsatest ilmastikuoludest, langusriskide poolel

aga võib biokütuse tootmise oodatust järsem kahanemine veelgi vähendada nõudlust teatud põllumajandustoorme järele.

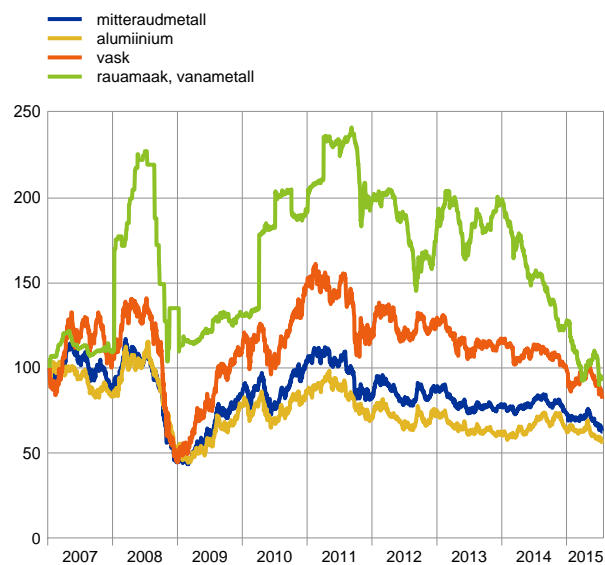
Metallitoormehinnad on langenud alates 2011. aasta keskpaigast. Seda on põhjustanud järjest suurem pakkumine ja üha enam kokku kuivav nõudluse kasv, eriti Hiinas.

Võrreldes toidutoormega kipuvad metallid olema üleilmse majandusaktiivsuse muutuste suhtes tundlikumad. Kuna suure osa maailma metallitoodangust impordib Hiina, reageerivad metallihinnad eriti tugevalt Hiina majanduskasvule. Seetõttu on turu ebakindlus Hiina nõudluse jõulisuse suhtes kiirendanud metallihindade langust alates 2015. aasta algusest (vt joonis B). Hindade odavnemise üks põhjus on ka pakkumise jätkuv kasv ja suured laovarud. Toodangu pidevat kasvu soodustavad varasematel aastatel tootmisvõimsusse tehtud ulatuslikud investeeringud, mis olid ajendatud tooleaegsetest kõrgetest hindadest.

Joonis B.

Metallitoormehinnad

(indeks: 1. jaanuar 2007 = 100)

Allikad: Hamburgi Rahvusvahelise Majanduse Instituut (HWWA) ja Bloomberg

2015. aasta langus on olnud eri metallitoormete suhtes laiapõhjaline: alates aasta algusest on rauamaagi (terase peamine koostisosa) hind langenud 26%, alumiiniumi hind 13% ja vase hind 20%.

Ülepakkumine ja arenevate riikide majanduskasvu soikumine avaldavad metallihindadele lähiajal tõenäoliselt piiravat mõju. Nõudluse kasv toorme järele peaks Hiinas jääma loiumaks kui varem, mis on kooskõlas riigi majanduskasvu järkjärgulise tasakaalustumisega. Aeglustub kasv arenevates riikides, kus toodang kipub olema arenenud riikide omast toormemahukam. Seetõttu on ette näha üksnes tagasihoidlikku metallihindade tõusu, sest ilmselt tasakaalustub pakkumise pool aeglaselt. Põhilised langusriskid seonduvad arenevate riikide (eriti Hiina) nõudluse kasvu oodatust järsema vähenemisega ja pakkumise väiksema paindlikkusega alanevate hindade suhtes.

Taustinfo 2

Likviidsuskeskkond ja rahapoliitilised operatsioonid alates 22. aprillist kuni 21. juulini 2015

Selles taustinfos kirjeldatakse EKP rahapoliitilisi operatsioone 2015. aasta kolmanda ja neljanda arvestusperioodi jooksul, mis kestsid vastavalt 22. aprillist 9. juunini ja 10. juunist 21. juulini 2015. Vaatlusperioodi jooksul püsis põhiliste refinantseerimisoperatsioonide intressimäär muutumatult 0,05%, laenamise püsivõimaluse intressimäär 0,30% ja hoiustamise püsivõimaluse intressimäär –0,20% juures.¹ 24. juunil 2015 arveldati neljas suunatud pikemaajaline refinantseerimisoperatsioon summas 73,8 miljardit eurot, mida on veidi rohkem, kui turud eeldasid, aga vähem kui märtsis jaotatud 97,8 miljardit eurot. Selle tulemusel ulatus esimese nelja suunatud pikemaajalise refinantseerimisoperatsiooni kogu jaotatav summa 384 miljardi euroni.² Lisaks jätkas eurosüsteem oma laiendatud varaostukava osana avaliku sektori väärtpaberite, kaetud võlakirjade ja varaga tagatud väärtpaberite ostmist sihttasemega 60 miljardit eurot kuus.³

Likviidsusvajadus

Vaatlusperioodil kasvas pangandussüsteemi keskmine päevane likviidsusvajadus – mida määratletakse autonoomsete tegurite ja kohustusliku reservi summana – võrreldes eelmise vaatlusperioodiga 24,6 miljardi euro võrra ja oli 606,8 miljardit eurot. Kasv oli peamiselt seletatav autonoomsete tegurite keskmise taseme tõusuga – need kasvasid 23,7 miljardi euro võrra, 496,8 miljardi euroni (vt tabel).

Autonoomsete tegurite kasv tulenes peamiselt likviidsust vähendavate tegurite suurenemisest, sealhulgas valitsemissektori hoiuste mahu märkimisväärsest muutumisest. Valitsemissektori hoiuste keskmine maht kerkis 19,5 miljardi euro võrra, 85,6 miljardi euroni. Pärast seda, kui hoiustamise püsivõimaluse intressimäär alandati 2014. aasta septembris –0,20%ni, hakkas

¹ Põhilisi refinantseerimisoperatsioone sooritati jätkuvalt piiramatul määral ja fikseeritud intressimääraga pakkumismenetlustena. Sama menetlust kasutati endiselt ka kolmekuuliste pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide puhul. Iga pikemaajalise refinantseerimisoperatsiooni intressimäär kehtestati põhiliste refinantseerimisoperatsioonide keskmise intressimäära alusel kogu pikemaajalise refinantseerimisoperatsiooni ajaks.

² Suunatud pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide jaotamise kohta saab teavet samalaadsetest taustinfodest majandusülevaate eelmistes numbrites või EKP veebilehel: <http://www.ecb.europa.eu/mopo/implement/omo/html/index.en.html>.

³ Üksikasjalikku teavet laiendatud varaostukava kohta leiab EKP veebilehelt: <http://www.ecb.europa.eu/mopo/implement/omt/html/index.en.html>.

see aga kahanema, sest hoiustamise püsivõimaluse negatiivse intressimäära kehtestamine ja neilt hoiustelt intressi maksmist käsitlev otsus⁴ panid riigikassasid oma sularahareserve eurosüsteemis vähendama. Siiski peatus valitsemissektori hoiuste vähenemise suundumus 2015. aasta teisel arvestusperioodil ning hoiuste maht suurenes taas kolmandal ja neljandal arvestusperioodil. Madalad turuintressimäärad ja rohke likviidsus vähendasid riigikassade võimalusi sularaha hoiustada. Lisaks kasvas ringluses olevate pangatähtede keskmine maht 23,8 miljardi euro võrra, mis kajastab pangatähtede nõudluse pikaajalist kasvusuundumust ja hiljutisi riigipõhiseid muutusi.

Likviidsust suurendavate tegurite seas jätkus vaatlusperioodil netovälisvarade kasv, ent seda tasakaalustasid muude autonoomsete tegurite muutused.

Euro odavnemine 2015. aasta alguses tõi kaasa netovälisvarade ümberhindamise alates 2015. aasta teisest kvartalist. Kahel kohustusliku reservi arvestusperioodil oli netovälisvarade maht keskmiselt 42,2 miljardit eurot suurem kui esimesel ja teisel arvestusperioodil ning ulatus 649,8 miljardi euroni. Samal ajal tasakaalustas seda mõju muude autonoomsete tegurite 45,4 miljardi euro suurune kasv. Peale selle oli peamine tegur, mis tekitas eurodes nomineeritud varade 22,9 miljardi euro suuruse kasvu, eurosüsteemi muude finantsvarade ümberhindlus; see aga tasakaalustas likviidsust vähendavate tegurite suurenemist üksnes osaliselt.

Autonoomsete tegurite volatiilsus püsis vaatlusperioodil suur. See kajastas eelkõige valitsemissektori hoiuste ulatuslikke kõikumisi ja pangatähtede nõudluse mõnevõrra suuremat volatiilsust. Kvartaalsete ümberhindamiste tulemusena juuni lõpus vähenesid netovälisvarad ja eurodes nomineeritud netovarad, mis küll suurendasid volatiilsust, ent vähem kui eelmisel vaatlusperioodil.

Autonoomsete tegurite iganädalaste prognooside keskmine absoluutne viga suurenes vaatlusperioodil veidi ja kerkis 6,4 miljardi euroni. Seda põhjustasid eelkõige valitsemissektori hoiuste puhul esinenud suuremad prognoosivead. See näitab, et üha negatiivsemate lühiajaliste rahaturu intressimäärade ja suure ülelikviidsuse tõttu oli endiselt keeruline riigikassade investeerimistegevust ette näha.

Likviidsuse pakkumine

Keskmine avaturuoperatsioonide – pakkumisoperatsioonide ja otseostude – kaudu pakutud likviidsus suurenes vaatlusperioodil 165,3 miljardi euro võrra, kasvades 937,2 miljardi euroni. Selle kasvu tekitasid peaaegu täielikult otseostud, samal ajal kui pakkumisoperatsioonides ei toimunud peaaegu mingeid muutusi.

Pakkumisoperatsioonide kaudu pakutava likviidsuse keskmine maht tõusis vaid veidi – kuni 513,2 miljardi euroni –, ehkki operatsioonide seas esines palju asendusi. Kahte kolmeaastast pikemaajalist refinantseerimisoperatsiooni, mille

⁴ Kättesaadav veebilehelt: https://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/oj_jol_2014_168_r_0015_en_txt.pdf.

tähtaeg saabus eelmisel vaatlusperioodil, ning väiksemat osalemist tavapärestes operatsioonides (st põhilistes refinantseerimisoperatsioonides ja kolmeaastastes pikemaajalistes refinantseerimisoperatsioonides) sel vaatlusperioodil korvas keskmiselt suunatud pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide jaotamine. Samal ajal kui suunatud pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide keskmine jääk suurenes 87,9 miljardi euro võrra, vähenes põhiliste refinantseerimisoperatsioonide keskmine maht 41,0 miljardi euro võrra, kolmekuuliste pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide keskmine maht 6,3 miljardi euro võrra ning kolmeaastaste pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide keskmine maht (mis oli eelmisel vaatlusperioodil 38,6 miljardit eurot) jõudis nulli.

Tänu laiendatud varaostukava rakendamisele suurenes otsetehingute portfelli kaudu pakutav keskmine likviidsus 163,4 miljardi euro võrra 424,0 miljardi euron. Avaliku sektori väärtpaberite ostukava, kolmanda kaetud võlakirjade ostukava ja varaga tagatud väärtpaberite ostukava (mille maht suurenes vastavalt 135,4 miljardi euro, 31,7 miljardi euro ja 3,7 miljardi euro võrra) toel aset leidnud keskmise likviidsuse kasv korvas ja ületas mõnede väärtpaberituruprogrammi ja eelmise kahe kaetud võlakirjade ostukava alusel hoitavate võlakirjade tähtaja saabumisest tingitud langust.

Ülelikviidsus

Ülelikviidsus suurenes vaatlusperioodil veelgi, kasvades keskmiselt 329,2 miljardi euron tänu varaostukavale ja suunatud pikemaajalistele refinantseerimisoperatsioonidele. Kasv oli mõlemal arvestusperioodil suhteliselt ühtlane, s.o 73,0 miljardit eurot ja 79,2 miljardit eurot. Samal ajal kui igakuised varaostukava ostud toetavad ülelikviidsuse püsivat tõususuundumust, võib autonoomsete tegurite kasv ja kahanemine põhjustada selle suundumuse märkimisväärse kõikumise arvestusperioodi jooksul.

Arvelduskontodel hoitavate vahendite keskmine päevamaht kasvas suurema ülelikviidsuse arvel 95,8 miljardi euro võrra, 339,4 miljardi euron. Ka hoiustamise püsivõimaluse keskmine kasutamine jätkas sagenemist, kerkides 55,5 miljardilt eurolt 101,3 miljardi euron. Hoiustamise püsivõimaluse keskmine kasutusmaht suurenes protsendina ülelikviidsusest vaid veidi ja oli 46% (eelmisel vaatlusperioodil 42%).

Intressimäära muutused

Rahaturu intressimäärad vähenesid vaatlusperioodil veelgi, kajastades ülelikviidsuse kasvu ja suuremat leppimist negatiivsete intressimääradega kauplemisega. EONIA alanes kolmandal ja neljandal vaatlusperioodil keskmiselt -0,098%ni ja -0,119%ni, võrreldes eelmise vaatlusperioodi keskmise -0,045%ga. Tagatud segmentis alanesid üleööintressimäärad hoiustamise püsivõimaluse

Eurosüsteemi likviidsuskeskkond

	22. aprill – 21. juuli	28. jaanuar – 21. aprill	Neljas arvestus- periood		Kolmas arvestus- periood		
Kohustused – likviidsusvajadus (keskmine; mld eurodes)							
Autonoomsed likviidsustegurid	1 690,3	(+88,7)	1 601,6	1 696,2	(+11,0)	1 685,2	(+58,0)
Ringluses olevad pangatähed	1 034,5	(+23,8)	1 010,7	1 042,7	(+15,3)	1 027,4	(+11,5)
Valitsemissektori hoiused	85,6	(+19,5)	66,1	96,3	(+19,8)	76,5	(+6,3)
Muud autonoomsed tegurid	570,2	(+45,4)	524,8	557,1	(-24,2)	581,3	(+40,3)
Rahapoliitilised instrumendid							
Jooksevkontod	339,4	(+95,8)	243,6	381,4	(+78,0)	303,4	(+41,6)
Kohustuslik reserv	111,2	(+0,9)	109,1	112,3	(+1,9)	110,3	(-0,2)
Hoiustamise püsivõimalus	101,3	(+45,8)	55,5	103,1	(+3,4)	99,7	(+31,1)
Likviidsust vähendavad peenhäälestusoperatsioonid	0,0	(+0,0)	0,0	0,0	(+0,0)	0,0	(+0,0)
Varad – likviidsuse pakkumine (keskmine; mld eurodes)							
Autonoomsed likviidsustegurid	1 193,8	(+65,1)	1 128,7	1 183,2	(-19,8)	1 203,0	(+40,8)
Netovälisvarad	649,8	(+42,2)	607,6	642,9	(-12,8)	655,7	(+29,8)
Netovarad eurodes	544,1	(+22,9)	521,1	540,3	(-7,0)	547,3	(+11,0)
Rahapoliitilised instrumendid							
Avaturuoperatsioonid	937,2	(+165,3)	771,9	997,5	(+111,9)	885,6	(+90,0)
Pakkumisoperatsioonid	513,2	(+2,0)	511,2	525,7	(+23,2)	502,5	(-2,4)
Põhilised refinantseerimisoperatsioonid	89,7	(-41,0)	130,7	82,4	(-13,4)	95,9	(-23,0)
Eritähtajaga refinantseerimisoperatsioonid	0,0	(+0,0)	0,0	0,0	(+0,0)	0,0	(+0,0)
Kolmekuulised pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid	90,5	(-6,3)	96,9	83,8	(-12,6)	96,3	(-12,1)
Kolmeaastased pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid	0,0	(-38,6)	38,6	0,0	(+0,0)	0,0	(+0,0)
Suunatud pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid	333,0	(+87,9)	245,1	359,5	(+49,2)	310,3	(+32,6)
Otsetehingute portfellid	424,0	(+163,4)	260,7	471,8	(+88,6)	383,1	(+92,6)
Kaetud võlakirjade esimene ostukava	24,4	(-2,1)	26,5	23,3	(-2,0)	25,3	(-0,7)
Kaetud võlakirjade teine ostukava	11,1	(-0,8)	11,9	10,8	(-0,5)	11,3	(-0,2)
Kaetud võlakirjade kolmas ostukava	87,1	(+31,7)	55,4	95,1	(+14,9)	80,2	(+16,7)
Väärtpaberituruprogramm	136,6	(-4,5)	141,1	134,6	(-3,7)	138,3	(-2,5)
Varaga tagatud väärtpaberite ostukava	7,5	(+3,7)	3,8	8,8	(+2,4)	6,4	(+1,7)
Avaliku sektori väärtpaberite ostukava	157,4	(+135,4)	22,0	199,1	(+77,5)	121,6	(+77,6)
Laenamise püsivõimalus	0,2	(-0,1)	0,3	0,3	(+0,2)	0,1	(-0,1)
Likviidsusega seotud muu teave (keskmine; mld eurodes)							
Kogu likviidsusvajadus	606,8	(+24,6)	582,2	622,9	(+29,9)	593,0	(+17,2)
Autonoomsed tegurid	496,8	(+23,7)	473,1	513,3	(+30,7)	482,6	(+17,4)
Ülelikviidsus	329,2	(+139,5)	189,7	371,9	(+79,2)	292,7	(+73,0)
Intressimäära muutused (protsentides)							
Põhilised refinantseerimisoperatsioonid	0,05	(+0,00)	0,05	0,05	(+0,00)	0,05	(+0,00)
Laenamise püsivõimalus	0,30	(+0,00)	0,30	0,30	(+0,00)	0,30	(+0,00)
Hoiustamise püsivõimalus	-0,20	(+0,00)	-0,20	-0,20	(+0,00)	-0,20	(+0,00)
Keskmine EONIA	-0,107	(-0,063)	-0,045	-0,119	(-0,021)	-0,098	(-0,037)

Allikas: EKP.

Märkused. Kõik arvud tabelis on ümardatud. Seepärast ei pruugi arv, mis tähistab muutust võrreldes eelmise perioodiga, ühtida mõnel juhul nende perioodide ümardatud arvude (mis erinevad üksteisest 0,1 miljardi euro võrra) vahega.

intressimäära taseme lähedale. Eelkõige alanesid GC Poolingu⁵ turul keskmised repotehingute üleööintressimäärad, s.o standardse tagatiste korvi puhul –0,18%ni ja laiendatud tagatiste korvi puhul –0,17%ni, mis on võrreldes eelmise vaatlusperioodiga 5 ja 7 baaspunkti allpool.

⁵ GC Poolingu turg võimaldab kaubelda tagasiostulepingutega Eurexi platvormil tagatiste standardkorvide suhtes.

Taustinfo 3

TARGET2 tehinguandmete kasulikkus tagamata üleörahaturu analüüsimisel

Rahaturgude tähtsusest hoolimata ei ole üksikasjalikud andmed tehingute kohta üldiselt kohe kättesaadavad. Üleötehingud toimuvad peamiselt börsiväliselt ja vähesed neid registreerivad kauplemisplatvormid keskenduvad tavaliselt kindlatele jurisdiktsioonidele. Euroala puhul kogutakse tagatiseta üleöölaenude igapäevaseid andmeid teatava pangarühma kohta ja nende intressimäärade osakaalude kaalutud keskmine on aluseks euroala pankadevahelise üleöoturu keskmisele intressimäärale (EONIA), mis on üleöoturu tagamata segmendi viiteintressimäär. Samal ajal ei ole osalevate pankade osakaalud mitte üksiktehingute tasemel, vaid nende laenutegevuse päeva koondnäitajana. Alates 2016. aasta keskpaigast hakatakse euroalal rahaturu tehingute andmeid koguma rahaturu statistilise aruandluse määruse alusel, mille kohaselt annab esialgu aru 53 panka.¹

TARGET2 (üleeuroopaline automatiseeritud reaalaajaline brutoarvelduste kiirülekanadesüsteem) on suurepärase üleörahaturu üksikasjalike andmete allikas. Ehkki tagatiseta üleöölaenude andmed ei ole TARGET2s otse kättesaadavad, pääseb neile ligi pankadevahelise laenu kahe poole arvelduseks kasutatava maksesüsteemi kaudu toimuvate tehingute kogumi sõelumisel.² Seda meetodit on pikka aega kogu maailmas kasutatud ja see võimaldab rekonstrueerida tagamata üleörahaturu tegevuse olulisi osi.

TARGET2-s osalevate pankade suur hulk annab põhjaliku ülevaate tagamata üleörahaturust. Peamine eelis, miks kasutada analüüsimisel TARGET2 andmeid, seisneb selles, et maksesüsteemis osaleb suur hulk pankasid (ligikaudu 1000).³ Ehkki väike osa üleöoturu kauplemistehingutest arveldatakse eraviisiliselt väljaspool TARGET2, annavad TARGET2 andmed siiski esindusliku ülevaate euroala üleöoturust. Seda kinnitab asjaolu, et TARGET2 andmed 2014. aasta teise kvartali kogulaenumahu kohta on laias laastus sarnased tulemustega, mis saadi eurorahaturu uuringuga (2,0 triljonit eurot),⁴ mis kajastab ka TARGET2 välist kauplemist, aga hõlmab palju suuremat arvu pankasid (154).

TARGET2 andmetel põhinev tagamata üleörahaturu koondstatistika kinnitab mõningaid hästi teada olevaid kriisiga seotud muutusi. Näiteks tagamata üleörahaturu langes võrreldes 2008. aasta keskpaiga tipptasemega,

¹ Vt Euroopa Keskpanga 26. novembri 2014. aasta määrus (EL) nr 1333/2014 rahaturgude statistika kohta (EKP/2014/48): https://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/oj_jol_2014_359_r_0006_en_txt.pdf.

² Lisateavet leiab EKP 2013. aasta mai kuubülletääni taustinfost „Using TARGET2 payment data to analyse money market conditions“ või aruandest, mis käsitleb makrotasandi usaldatavusjärelvalve uurimisvõrgustikku: <https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2014/html/pr140623.en.html>.

³ Lisaks sisaldab iga TARGET2 tehing samu välju ja andmeid, mis tagab võrreldavuse. Vt TARGETi aastaaruanne 2014: <https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2015/html/pr150601.en.html>.

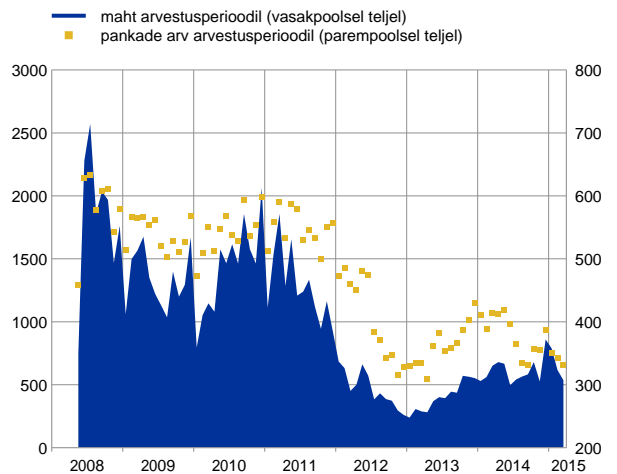
⁴ Vt eurorahaturu küsitlus ja uuring: <https://www.ecb.europa.eu/stats/money/mmss/html/index.en.html>.

mis oli 2,5 triljonit eurot kohustusliku reservi arvestusperioodi kohta, 2012. aasta märtsis teise kolmeaastase pikemaajalise refinantseerimisoperatsiooni arveldamise ajaks veidi üle 0,5 triljoni euro tasemele. Tagamata üleööturul tegutsevate pankade koguarv kahanes asjaomasel kohustusliku reservi arvestusperioodil 2008. augusti rekordtasemelt ehk ligikaudu 600 pangalt 2015. aasta juuniks ligi 330ni (vt joonis A). Samal ajal hakkasid rahaturul valitsevad pinged kajastuma intressimäärade arengus. Näiteks üleööturult saadud vahendite eest makstud intressimäär ja hoiustamise püsivõimaluse intressimäärade keskmine vahe kõikus aja jooksul märkimisväärselt. Olles langenud pärast fikseeritud intressimääraga ja piiramatu mahuga pakkumismenetluse kasutuselevõttu ning sellega seonduvat ülelikviidsuse kasvu hoiustamise püsivõimaluse intressimäärade poole, muutus see vahe aeg-ajalt väga suureks, eriti 2010. aasta kevadel alanud euroala võlakriisi ajal (vt joonis B).

Joonis A.

Tagamata üleöörahtu maht ja pankade arv

(mld eurodes; pankade arv)

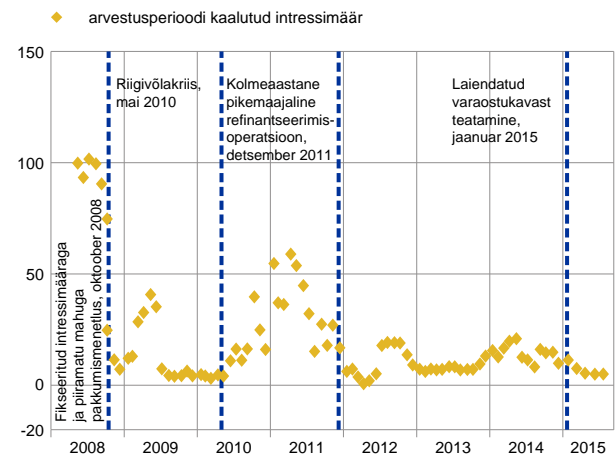

Allikad: TARGET2 ja EKP arvutused.
Märkus. Näitajad on arvatatud arvestusperioodi tasemel.

Joonis B.

Kaalutud keskmine üleööintressimäärade vahe

(baaspunktides)

Allikad: TARGET2 ja EKP arvutused.
Märkused. Näitajad on arvatatud arvestusperioodi tasemel. Üleööintressimäärade vahe on esitatud hoiustamise püsivõimaluse intressimäärade suhtes.

TARGET2 tehingutest tuletatud rahaturuandmed annavad teavet ka intressimäärade ja mahu hajuvuse kohta pankades. Joonisel C on esitatud üleööturu intressimäärade ja hoiustamise püsivõimaluse intressimäärade vahe mahuga kaalutud tuumameetodil tihedusfunktsioonid (ingl *volume-weighted kernel densities*) valitud ajavahemikel. 2008. aasta keskepaigas kaubeldi enamjaolt põhilise refinantseerimisoperatsiooni intressimäärade lähedaste intressimääradega (st intressimäärade 100 baaspunkti suuruse vahe juures) muutuva intressimääraga pakkumisena ning 2011. ja 2014. aastal hoiustamise püsivõimaluse intressimäärade lähedal olevate intressimääradega, nii et ülelikviidsus tulenes piiramatu mahuga pakkumismenetlusest. Samal ajal näitavad tihedused aga ka intressimäärade ulatuslikku hajuvust eri ajahetkedel

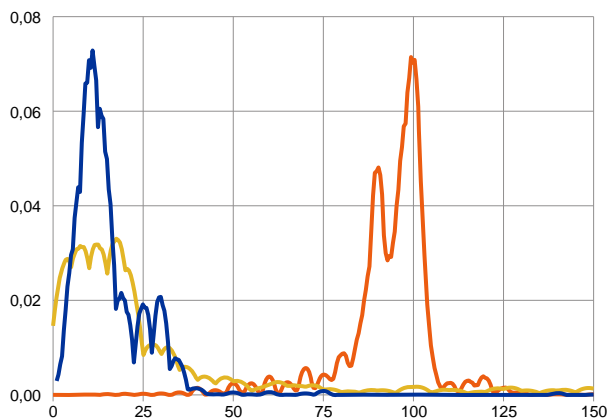
Joonis C.

Üleöintressimäärade vahe valitud ajavahemikel

(baaspunktides)

x-telg: Üleöintressimäärade vahe vs. hoiustamise püsivõimaluse intressimäär
y-telg: tihedus

— 1. arvestusperiood, 2014
— 11. arvestusperiood, 2011
— 6. arvestusperiood, 2008

Allikad: TARGET2 ja EKP arvutused.

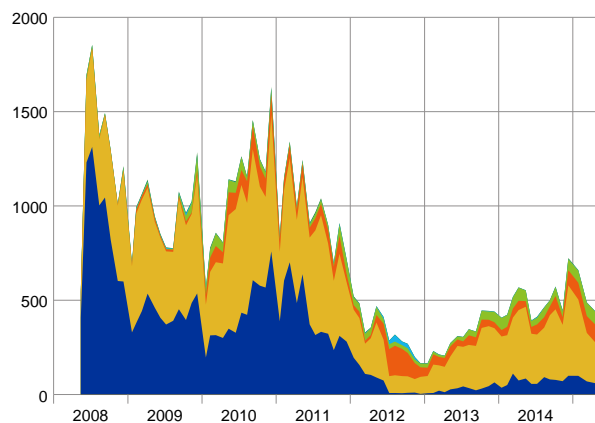
Märkused. Näitajad on arvutatud arvestusperioodi tasemel. Üleöintressimäärade vahe on esitatud hoiustamise püsivõimaluse intressimäära suhtes.

Joonis D.

Üleöoturul võetud laenude maht krediidiriski rühmade kaupa

(mld eurodes)

— 1. rühm
— 2. rühm
— 3. rühm
— 4. rühm
— 5. rühm
— 6. rühm

Allikad: TARGET2, DBRS, Fitch Ratings, Moody's, Standard & Poor's ja EKP arvutused.

Märkus. Näitajad on arvutatud arvestusperioodi tasemel.

ning seda, et eriti mahukas osa lähenes suurematele intressimääravahedele 2011. aasta lõpus, mil võlakriis jõudis haripunkti.⁵

Et saada parem ülevaade tagatiseta üleöoturu arengust, võib üksikute pangatehingute andmeid võrrelda kauplevate pankade omadustega, näiteks nende suuruse, geograafilise asukoha või krediidiriskiga. Intressimäärade hajuvuse selgitamiseks kõrvutatakse TARGET2 andmeid kauplevate pankade krediireitingutega. Selleks rühmitatakse nelja agentuuri⁶ reitingud kuude krediidiriski rühma, kus väikseima riskiga rühm on tähistatud numbriga 1 ja suurima riskiga rühm numbriga 6, nagu on näidatud tabelis. Krediidiriski rühmadesse jaotatakse nii laenuandjatest kui ka laenuvõtjatest pangad.⁷

Krediireitingute ja tehingumahu kõrvutamine näitab, et kauplemismahu määrab laias laastus kindlaks laenuvõtjatest pankade krediidirisk. Joonisel D on näha võetud laenude kogumahu jaotus krediidiriski rühmade järgi.⁸ Kõrgeima krediidipositsiooniga pangad (1. rühm) vähendasid 2012. aasta lõpuks märgatavalt

⁵ Kuna tihedusandmed on mahuga kaalutud ja suuremate intressimääravahede juures toimuva kauplemise maht on suhteliselt väike, siis ei hõlma tihedus kogu vahemikku, millele intressimäärad on hajutatud.

⁶ DBRS, Fitch Ratings, Moody's ning Standard & Poor's on neli krediikvaliteeti hindavat asutust, mille eurosüsteem on heaks kiitnud.

⁷ Teatavasse krediidiriski rühma paigutamiseks peab olema olemas vähemalt üks pikemaajaline reiting. Kui saadaval on kaks või enam reitingut, siis määratakse rühm keskmise reitingu järgi pärast nende konverteerimist numbrilisse skaalasse. Igas rühmas esindatud pankade arv ei ole homogeenne, sest see kajastab iga rühma esinduslikkust euroalal. Aja jooksul võib pank olenevalt reitingu muutumisest sattuda muusse rühma. Vt ka tabel.

⁸ Valimist välja jäänud pankade kogumahu moodustab kokku ligikaudu 25%. See osakaal jääb aja jooksul üsna konstantseks ega kalluta seega valimit.

oma laenuvõtmist vähemalt kahel olulisel põhjusel. Esiteks on kõnealune raskusteta pankade rühm kogunud teadaolevalt suure hulga ülelikviidsust ja seega oli neil pankadel turule juurdepääsust hoolimata väiksem laenuvõtmisvajadus. Teiseks alandati finantskriisi ajal paljude pankade reitinguid, mille järel võisid pangad ja nende laenumaht sattuda uude krediidiriski rühma. Ometi ei saa krediidiriski rühmade vahel liikumine iseenesest selgitada kõikide pankade laenude kogumahu vähenemist. Lisaks jätkasid madalama reitinguga pangad (2.–3. rühm) väikeses mahus laenuvõtmist kogu perioodi vältel. Nende pankade suuremat likviidsusvajadust arvestades näitab selline väike maht, et pangad võivad hankida vahendeid ka mujalt, st pikemaks tähtajaks, turu tagatud segmendist, muudelt osalistelt kui pangad või eurosüsteemilt. Asjaolu, et tagatud turg on viimastel aastatel olulisemaks muutunud, võib samuti osaliselt seostada tagatiseta kauplemise asendumisega.⁹

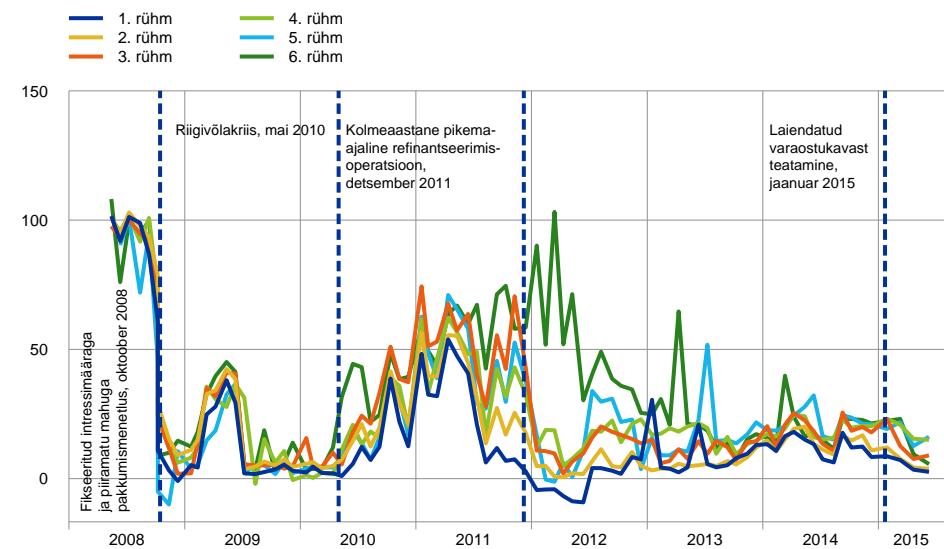
Intressimäärade hajuvuse määrab ka vastaspoole krediidirisk, sealjuures muutuvad aja jooksul intressimäärade vahed pankade krediidireitingute rühmade vahel.

Joonisel E on esitatud võetud laenude kaalutud keskmised intressimäärad krediidiriski rühmade kaupa. Madalama reitinguga pangad maksavad üldiselt kõrgemat intressi, mis selgitab osaliselt intressimäärade hajuvust joonisel C. Samal ajal kajastab joonis E ka seda, et krediidiriski rühmade keskmiste laenuintresside hajuvus oli aastatel 2008–2010 ning 2014–2015 väike. See näitab, kuidas pangad, kelle juurdepääs turule on piiratud, ei mõjuta üldiselt tagamata rahaturu intressimäärasid, sest nagu eespool märgitud, peavad nad sageli suurendama likviidsust muude allikate arvel. Üksnes 2011. aasta lõpus ja 2012. aastal tekkisid erinevates krediidiriski rühmades märkimisväärsed intressimäärade

Joonis E.

Üleööturul võetud laenude vahe krediidiriski rühmade kaupa

(baaspunktides)

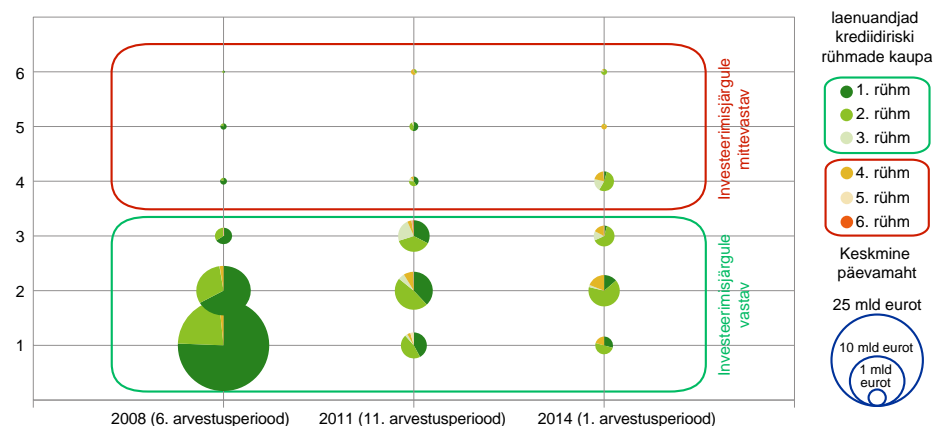
Allikad: TARGET2, DBRS, Fitch Ratings, Moody's, Standard & Poor's ja EKP arvutused. Märkused. Näitajad on arvutatud arvestusperioodi tasemel. Üleööintressimäärade vahe on esitatud hoiustamise püsivõimaluse intressimäära suhtes.

⁹ Vt eurorahaturu küsitlus ja uuring: <https://www.ecb.europa.eu/stats/money/mmss/html/index.en.html>.

erinevused, ent riskantsemate laenuvõtjate laenude maht oli väiksem. Kokkuvõttes suutsid tagamata pankadevaheliselt turult vahendeid hankida vaid teatava tajutava kvaliteediga pangad.

Joonis F.

Üleööturul antud ja võetud laenude maht krediidiriski rühmade kaupa

Allikad: TARGET2, DBRS, Fitch Ratings, Moody's, Standard & Poor's ja EKP arvutused.

Märkused. Mulli suurus näitab laenuandmise keskmist päevamahtu. Osakaalud mullide sees näitavad laenuvõtmise mahtu krediidiriski rühma kohta. Näitajad põhinevad nende vastaspoole tehingutel, kes on kindlaks tehtud TARGET2 andmebaasis ja kellel on vähemalt üks avalik krediidireiting.

Krediidiriski rühmade määratlus

	Reitinguvahemikud reitinguagentuuri järgi (pikaajalised)				Järk	Eurosüsteemi ühtlustatud reitinguskaala krediitkvaliteeti hindavate asutuste jaoks
	Dominion Bond Rating Service (DBRS)	Fitch Ratings	Moody's	Standard & Poor's		
1. rühm	AAA kuni AA (madal)	AAA kuni AA-	Aaa kuni Aa3	AAA kuni AA-	INVESTEERIMIS-JÄRGULE VASTAV	CQS1
2. rühm	A (kõrge) kuni A (madal)	A+ kuni A-	A1 kuni A3	A+ kuni A-		CQS2
3. rühm	BBB (kõrge) kuni BBB (madal)	BBB+ kuni BBB-	Baa1 kuni Baa3	BBB+ kuni BBB-		CQS3
4. rühm	BB (kõrge) kuni BB (madal)	BB+ kuni BB-	Ba1 kuni Ba3	BB+ kuni BB-	INVESTEERIMIS-JÄRGULE MITTEVASTAV	
5. rühm	B (kõrge) kuni B (madal)	B+ kuni B-	B1 kuni B3	B+ kuni B-		
6. rühm	CCC (kõrge) kuni D	CCC+ kuni D	Caa1 kuni D	CCC+ kuni D		

Allikad: TARGET2, DBRS, Fitch Ratings, Moody's, Standard & Poor's ja EKP arvutused.

Märkused. CQS (krediitkvaliteedi aste) tähendab eurosüsteemi ühtlustatud reitinguskaalat krediitkvaliteeti hindavate asutuste jaoks. Vt EKP 2014. aasta aprilli kuubülletääni taustinfo „Eurosysteem credit assessment framework for monetary policy operations“.

Üleööturul on laenuandjateks eelkõige investeerimisjärguga pangad.

Joonisel F on näidatud üleölaenude võtjate ja andjate jaotus ning laenumaht krediidiriski rühmade kaupa, mis annab võrreldes joonisega D lisateavet vahendite allikate kohta kolmel arvestusperioodil. Joonise kohaselt toimus 2008. aastal suur osa kauplemisest kõrgeima reitinguga (1. rühm) pankade seas, ent pärast 2008. aastat see maht kahanes, sest nende pankade nõudlus vähenes suurema ülelikviidsuse tõttu. Siiski jäi põhiosa pakkumisest investeerimisjärgu pankade kätte, kes andsid 2011. ja 2014. aastal piiratud summasid mitmesugustele madalama reitinguga pankadele.

Taustinfo 4

TARGETi saldode avaldamine

Alates sellest kuust hakkab EKP avaldama igakuiseid andmeid euroala riikide keskpankade TARGETi saldode kohta.¹ Need andmed lisatakse rahaloomeasutuste bilansistatistika raamistiku alusel EKP statistika andmeaita.² TARGETi üksiksaldode avaldamine on osa EKP püüdlustest tagada läbipaistvus. Selles taustinfos selgitatakse põgusalt, mis on TARGETi saldod ja nende kujunemist mõjutavad tegurid.³

TARGETi saldod kajastavad euroala riikide keskpankade netonõudeid ja -kohustusi EKP suhtes. Need tekivad asjaomastes keskpangandussektorites või riikide keskpankade endi poolt keskpanga rahas arveldatud piiriülestest tehingutest ning täidetakse euroala ühise makseplatvormi TARGET kaudu.⁴

Kui pank teeb TARGETi kaudu teise panka makse, siis debiteeritakse maksja panga arvelduskontot tema riigi keskpangas ja krediteeritakse saaja panga arvelduskontot tema riigi keskpangas. Kui mõlema panga arvelduskontod on samas keskpangas, siis ei avalda see pankade koondkontole keskpangas mõju ega mõjuta ka TARGETi saldod. Ent piiriülese tehingu puhul näeb maksja panga keskpank selle panga konto vähenemist keskpangas ning saaja panga keskpank saaja panga konto suurenemist. Need positsioonid tasakaalustatakse TARGETi kohustusega esimeses keskpangas ja TARGETi nõudega teises keskpangas. TARGETi kohustused ja nõuded tekivad ka riikide keskpankade endi piiriülestest tehingutest, näiteks investeerimise eesmärgil hoitavate väärtpaberite ostust või müügist. Päeva lõpus arvutatakse sellised eurosüsteemisisesed nõuded ja kohustused kokku ning tasaarveldatakse kogu eurosüsteemis. Seejärel tekib igal keskpangal üks kahepoolne netopositsioon EKP suhtes, mis kajastub TARGETi positiivse või negatiivse saldona. Kõikide TARGETi saldode (sealhulgas EKP saldo) summa peab olema kokku null.⁵

TARGETi saldod on euroalal rahapoliitika detsentraliseeritud rakendamise tavapärase tunnuse. Saldod kajastavad euroalal piiriüleseid finantsvooge, mis tulenevad piiriülestest finantstehingutest, mille on enamjaolt algatanud erasektori

¹ TARGET on üleeuroopaline automatiseeritud reaalajaline brutoarveldussüsteem (*Trans-European Automated Real-time Gross Settlement Express Transfer System*). Praegu kehtiva süsteemi nimetus on TARGET2. See asendas 2008. aasta mais täielikult TARGETi, ent lihtsuse huvides nimetatakse selles taustinfos mõlemat süsteemi TARGETiks.

² Andmed avaldatakse iga kuu esimesel tööpäeval ühekuuse viitajaga. Lisateavet saab EKP veebilehelt: Statistics › Monetary and financial statistics › TARGET balances of participating NCBs.

³ Täpsemat teavet saab EKP 2013. aasta mai kuubülletääni artiklist „TARGET balances and monetary policy operations“.

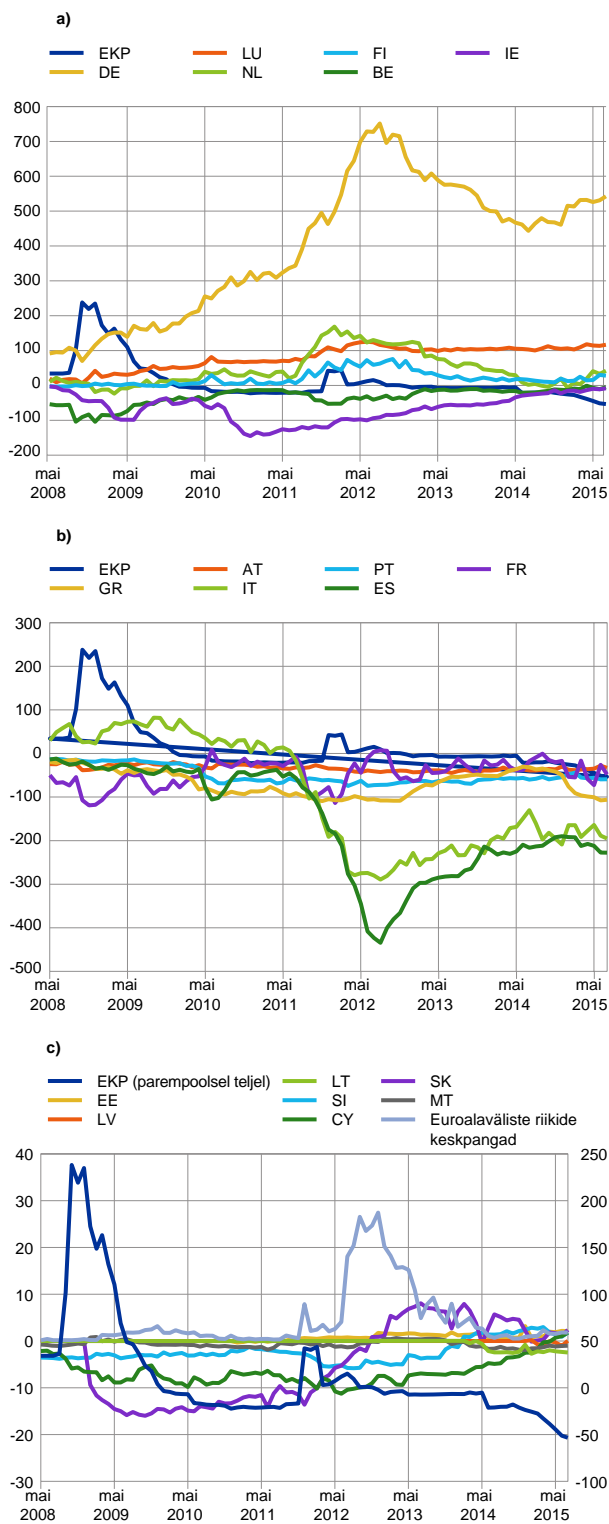
⁴ Mõned euroalavälise Euroopa Liidu riikide keskpangad on ühinenud TARGETiga vabatahtlikult. Artikkel keskendub euroala riikidele.

⁵ Joonisel kujutatud EKP TARGETi saldo keskpankade suhtes kajastab EKP poolt otse, näiteks USA dollari ja euro likviidsust lisavate vahetustehingute kokkuleppe raames tehtud tehingutest tulenevate nõuete ja kohustuste netosummat.

Joonis.

TARGETi saldod

(mld eurot)

Allikas: EKP

Märkused. Euroalaväliliste riikide keskpangade nõuded kajastavad nende euroalaväliliste ELi riikide keskpangade nõudeid, kes osalevad TARGETis vabatahtlikult. Euroalaväliliste riikide keskpangad muutuvad aja jooksul. 2015. aasta jaanuari seisuga kuuluvad euroalaväliliste riikide keskpangade hulka Bulgaaria, Taani, Poola ja Rumeenia.

asutused, näiteks krediidasutused, ettevõtted või üksikisikud, ning sellest tulenevat keskpanga likviidsuse piiriülest jaotust. Keskpangade individuaalsed TARGETi-kohased nõuded ja kohustused EKP vastu ning EKP nõuded ja kohustused keskpangade vastu on toiminud alates majandus- ja rahaliidu loomisest. Euroala keskpangade bilansside nõuete kogusumma oli enne 2007. aasta keskpaika ligikaudu 100 miljardit eurot.

Suurte TARGETi saldode teke kriisi ajal kajastab laias laastus seda, kuidas jaotub eurosüsteemis keskpanga mitterahaline likviidsus. Eurosüsteem rakendab oma rahapoliitikat detsentraliseeritult ning seega vastab eurosüsteemi likviidsuse kogupakkumine oma keskpangade kaudu euroala pangandussektori kogu likviidsusvajadusele. Likviidsust võib euroala pankadevahelise turu kaudu pangandussektori sees ümber jaotada. Kriisi ajal kasvas euroala pankade likviidsusvajadus märkimisväärselt ja see oli riigiti väga erinev. Samal ajal kuivas pankadevaheline turg kokku, mis takistas likviidsuse jaotamist erasektori turgude kaudu. Alates kriisi algusest kattis eurosüsteem euroala pangandussektori likviidsusvajaduse, pakkudes oma refinantseerimisoperatsioonide kaudu rohkelt ülelikviidsust. Alates 2008. aasta oktoobrist on eurosüsteem rahuldanud täielikult pankade nõudluse keskpanga likviidsuse järele piiramatul määral ja fikseeritud intressimääraga pakkumismenetluste teel, tingimusel et on olemas nõuetele vastav tagatis.

Keskpanga rahastamise kasutamise märgatav kasv kriisi ajal ja selle ebahütlane jagunemine riikide vahel oli seotud TARGETi nõuete ja kohustuste vastava kasvuga. Need kasvasid kuni 2012. aasta lõpuni (vt joonis) seetõttu, et mõne riigi pankades tekkis maksete netoväljavool seoses kehvema juurdepääsuga lühiajalistele rahastamisturgudele, samal ajal kui teiste riikide pangad lõikasid kasu suurest finantsvahendite sissevoolust. Seejärel TARGETi saldod absoluutarvestuses üldiselt vähenesid, sest turu rahastamistingimused paranesid sammhaaval ja pangad hakkasid eurosüsteemi refinantseerimisoperatsioone vähem kasutama. Saldod kasvasid taas veidi 2014. aasta lõpus. Osaliselt kajastab see mõnes TARGETi kohustustega riigis pankade suhteliselt suuremat osalemist 2014. aasta juunis käivitatud suunatud pikemaajalistes refinantseerimisoperatsioonides, mis tundusid selliste osalejate jaoks atraktiivsemad olevat.

Laiendatud varaostukava, millega tehti algust 2015. aasta märtsis, võib mõjutada TARGETi saldosisid, kui ostvad ja müüvad pooled tegutsevad eri jurisdiktsioonides, mis võib selgitada ka hiljutist arengut.

TARGETi saldode tõlgendamisel sellises lõimitud finantssüsteemis nagu euroala tuleb olla ettevaatlik. Saldod kajastavad ka näiteks suurte piiriüleste panganduskontsernide siseseid rahaülekandeid, mille puhul rahuldatakse kontserni vajadus keskpanga raha järele keskselt ühe keskpanga kaudu ning jaotatakse seejärel TARGETi teel kontserni liikmete vahel ümber. Need saldod sisaldavad ka kaugteel osalevate poolte tekitatud maksevooge.⁶ Muud tegurid, mis rõhutavad vajadust olla ettevaatlik, on euroala riikide erinevad eelistused pangatähtede hoidmisel ning väljaspool Euroopa Majanduspiirkonda asuvate pankade juurdepääs eurosüsteemi rahapoliitika instrumentidele TARGETiga seotud riigis asuvate tütarettevõtjate kaudu.⁷ Lisaks võivad TARGETi saldosisid mõjutada riikidevahelised väärtpaperite ostud varaostukava raames, ent need ei näita finantssurvet. TARGETi saldod ei anna seega ega peagi andma täielikku ülevaadet riikidevahelistest netofinantsvoogudest.

⁶ Euroopa Majanduspiirkonna riigis asutatud asutus, mis ei osale TARGETis (nt Ühendkuningriigis asuv pank), võib avada konto teises enda valitud keskpangas, mis osaleb TARGETis.

⁷ Lisateavet saab EKP 2011. aasta oktoobri kuubülletääni taustinfost „TARGET2 balances of national central banks in the euro area”.

Taustinfo 5

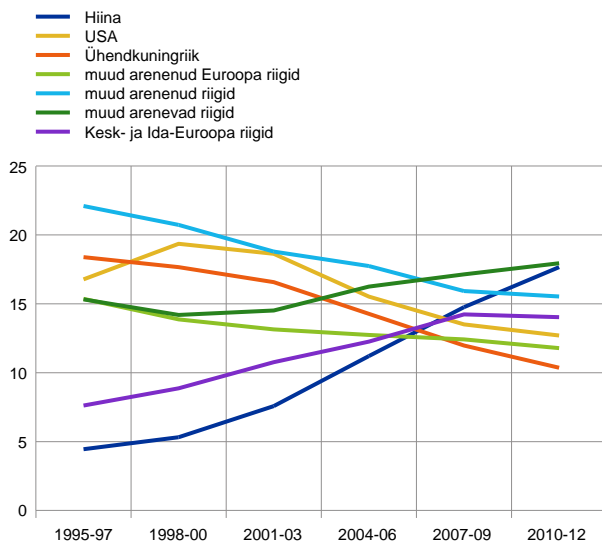
Euro efektiivse vahetuskursi arvutamisel kasutatavad väliskaubanduse korrigeeritud osakaalud kajastavad areneva majandusega riikide üha suuremat tähtsust

Hiljuti ajakohastas EKP euro efektiivse vahetuskursi arvutamisel aluseks võetavaid väliskaubanduse osakaalusid. Seda tehakse iga kolme aasta tagant, et võtta õigel ajal arvesse keskmise ajaplaani muutusi euroala tööstuskaubanduse arengus.¹ Kõige viimases, 2015. aasta augustis tehtud ümberarvutuses lisati aegreale aastate 2010–2012 väliskaubanduse keskmised osakaalud ning ajakohastati varasemate perioodide (1995–2009) osakaalusid, et kajastada korrigeeritud kaubandusandmeid.

Joonis A.

EER 38 kaubanduspartnerite grupi väliskaubanduse osakaalude areng

(protsentides)

Allikas: EKP.

Märkused. Muud arenenud Euroopa riigid on Norra, Rootsi, Šveits ja Taani; muud arenenud riigid on Austraalia, Hongkong, Island, Iisrael, Jaapan, Kanada, Korea, Singapur, Taiwan ja Uus-Meremaa; Kesk- ja Ida-Euroopa riigid on Bulgaaria, Horvaatia, Poola, Rumeenia, Tšehhi ja Ungari; muud arenenud riigid on Alžeeria, Argentina, Brasiilia, Filipiinid, India, Indoneesia, Lõuna-Aafrika Vabariik, Malaisia, Maroko, Mehhiko, Tai, Tšiili, Türgi, Venemaa ja Venezuela.

Ajakohastatud ja korrigeeritud aegreast ilmneb, et areneva majandusega riigid, eriti Hiina, muutuvad euroala kaubanduspartneritena järjest olulisemaks (vt joonis A ja tabel). Kui perioodil 1995–1997 oli Hiina osakaal euroala 38 kõige olulisema kaubanduspartneri (EER 38) vääringust koosnevas valuutakorvis umbkaudu 4%, siis aastatel 2007–2009 oli see juba ligikaudu 15%, kust see oli perioodiks 2010–2012 kerkinud umbes 18%ni. Ka muude arenevate riikide tähtsus euroala kaubanduspartneritena suurenes, ehkki tagasihoidlikumas tempos. Kõige jõudsamalt kasvas Türgi, Venemaa ja Indoneesia mõju. Seevastu EER 38 grupi arenenud riikide väliskaubanduse osakaal kahanes samal perioodil. 1995. aastal olid euroala kaks suurimat kaubanduspartnerit Ühendkuningriik ja USA, kelle väliskaubanduse osakaal oli vastavalt umbes 18% ja 17%. 2012. aastal oli nende osakaal langenud vastavalt 10%le ja 13%le.

Ka Kesk- ja Ida-Euroopa riikide tähtsus euroala kaubanduses on Euroopa üha aktiivsema majandusliku lõimumise taustal suurenenud.

Alates aastatest 1995–1997 on Kesk- ja Ida-Euroopa riikide osakaal koosvõetuna kasvanud rohkem kui

¹ Et saada ülevaade euro efektiivse vahetuskursi arvutamisel kasutatud meetodikast, vt M Schmitz, M De Clercq, M Fidora, B Lauro ja C Pinheiro „Revisiting the effective exchange rates of the euro”, EKP üldtoimetis nr 134, 2012.

EER 38 kaubanduspartnerite grupi väliskaubanduse osakaalud

(protsentides)

Riik	1995-97	1998-00	2001-03	2004-06	2007-09	2010-12	Muutus perioodil 2010–2012 võrreldes perioodiga 1995–1997
Hiina	4,4	5,3	7,6	11,2	14,8	17,7	13,2
USA	16,8	19,4	18,7	15,5	13,5	12,7	-4,1
Ühendkuningriik	18,4	17,7	16,6	14,3	12,0	10,3	-8,1
Šveits	6,7	6,0	5,8	5,4	5,3	5,5	-1,2
Jaapan	9,6	8,8	7,6	6,7	5,7	5,3	-4,3
Poola	2,4	2,8	3,3	4,0	5,0	5,1	2,7
Tšehhi	2,2	2,4	3,0	3,4	4,1	4,1	1,9
Rootsi	4,8	4,4	3,9	4,1	3,9	3,6	-1,2
Venemaa	2,5	1,8	2,2	3,0	3,5	3,5	1,0
Türgi	2,2	2,2	2,3	3,0	3,1	3,3	1,1
Korea	2,9	2,7	2,8	3,2	3,2	3,2	0,3
Indoneesia	1,5	1,3	1,5	1,8	2,1	2,4	1,0
Ungari	1,5	2,2	2,5	2,6	2,5	2,3	0,7
Taani	2,6	2,3	2,3	2,2	2,1	1,7	-0,9
Rumeenia	0,7	0,8	1,1	1,4	1,6	1,7	1,0
Taiwan	2,3	2,4	2,1	1,8	1,5	1,5	-0,8
Brasiilia	1,5	1,4	1,2	1,2	1,4	1,4	-0,1
Hongkong	2,0	1,7	1,5	1,5	1,3	1,4	-0,6
Mehhiko	0,9	1,2	1,3	1,2	1,2	1,3	0,5
Singapur	1,8	1,6	1,4	1,4	1,2	1,3	-0,6
Kanada	1,5	1,6	1,6	1,4	1,3	1,2	-0,3
Tai	1,2	1,0	1,0	1,0	1,1	1,1	-0,1
Malaisia	1,2	1,2	1,2	1,1	1,0	1,0	-0,2
Lõuna-Aafrika Vabariik	0,9	0,9	0,9	1,0	0,9	1,0	0,0
Norra	1,3	1,2	1,0	1,1	1,1	1,0	-0,3
Austraalia	0,8	0,7	0,7	0,7	0,7	0,8	0,0
India	1,0	0,8	0,7	0,6	0,6	0,7	-0,3
Israael	1,1	1,0	0,9	0,7	0,7	0,7	-0,4
Maroko	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,0
Bulgaaria	0,3	0,3	0,4	0,4	0,5	0,5	0,2
Tšiili	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,1
Alžeeria	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	0,1
Argentina	0,6	0,5	0,3	0,3	0,3	0,4	-0,2
Horvaatia	0,5	0,4	0,5	0,5	0,5	0,4	-0,2
Filipiinid	0,4	0,5	0,5	0,4	0,3	0,3	-0,1
Venezuela	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	-0,1
Uus-Meremaa	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0
Island	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0
Kokku	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	0,0

Allikas: EKP

Märkus. Riigid on loetletud väliskaubanduse osakaalude järjestuses perioodil 2010–2012.

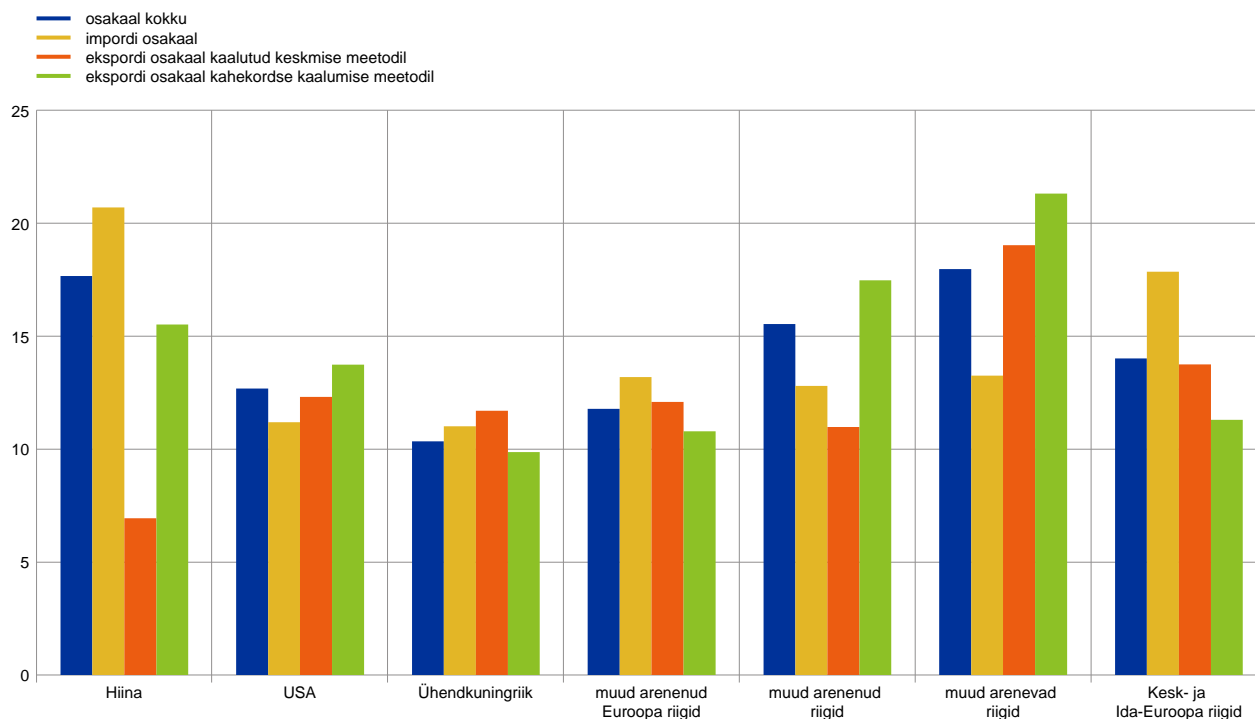
näiteks USA ja Ühendkuningriigi oma, ehkki vaatlusperioodil 2010–2012 moodustas see stabiilselt 14% EER 38 grupist, kajastades Euroopa-siseses kaubanduses sel ajavahemikul toimunud langust. Tähelepanuväärne on see, et Kesk- ja Ida-Euroopa riikide osakaal euroala töötleva tööstuse impordis oli 18%, mis jäi alla vaid Hiinale ja näitas nende riikide suurt kaalu üleeuroopalises panuses üleilmsetesse väärtusahelatesse.

Hiina kui euroala suurima kaubanduspartneri positsioon on tingitud peamiselt Hiina olulisusest impordis ja konkurentsist kolmandate riikidega (vt joonis B). Perioodil 2010–2012 saavutatud 21% osakaaluga on Hiina saanud euroala töötleva tööstuse peamiseks impordiallikaks. Ekspordi poolel korrigeeritakse väliskaubanduse üldist osakaalu kahekordse kaalumise meetodil, et võtta arvesse kolmandates riikides asuvate eksportijate pakutavat konkurentsi, millega euroala

Joonis B.

EER 38 kaubanduspartnerite grupi väliskaubanduse osakaalude võrdlus, 2010–2012

(protsentides)

Allikas: EKP.

Märkus. Eksporti osakaal kaalutud keskmise meetodil on iga riigi või riikide rühma osakaal euroala töötleva tööstuse ekspordis. Eksporti osakaal kahekordse kaalumise meetodil hõlmab konkurentsipurvet, mida kodumaised tootjad ja kolmandatest riikidest pärit eksportijad avaldavad välisurgudel euroala eksportijatele.

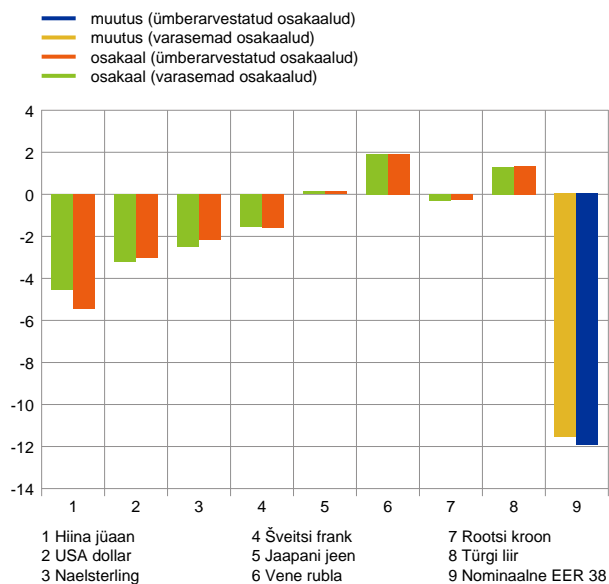
ettevõtted välisurgudel kokku puutuvad. Eeskätt Hiina olulisus, aga ka mõni muu arenenud ja areneva majandusega riik, kes on euroala eksportijate konkurent, on selle korrigeerimise tulemusena kergitanud nende riikide väliskaubanduse osakaalu järsult kõrgemale tasemele, kui võiks arvata otseste ekspordisidemetel põhjal. Hiina puhul küündis ekspordi osakaal perioodil 2010–2012 kahekordse kaalumise meetodil 16%ni, võrreldes kaalutud keskmise meetodil saadud 7% osakaaluga.

Ajakohastatud osakaalude skeemi kasutades ilmneb, et euro odavnemine nii nominaalse kui ka reaalse vahetuskursina on olnud alates 2010. aastast pisut silmatorkavam, kui varem täheldatud. 2010. aasta algusest 2015. aasta juuli lõpuni odavnes euro ajakohastatud päevane nominaalne efektiivne vahetuskurs EER 38 kaubanduspartnerite rühma vääringute suhtes 12% võrreldes varasemale näitajale tugineva 11,6%ga. Korrigeerimine oli tingitud peamiselt Hiina jüaani suuremast väliskaubanduse osakaalust (vt joonis C). Ajakohastatud näitajate põhjal oli pisut märgatavam ka euroala hindade konkurentsivõime paranemine alates 2010. aasta algusest, nagu näitab ka euro tegelik odavnemine. 2010. aasta algusest kuni 2015. aasta juunini kahanes ajakohastatud, tarbijahinnaindeksiga kohandatud reaalne EER 38 16,1%, samal ajal kui varasem indeks alanes 15,3% (vt joonis D).

Joonis C.

Nominaalse EER 38 muutuse mõjurite osakaal alates 2010. aastast

(protsentides; protsendipunktides)

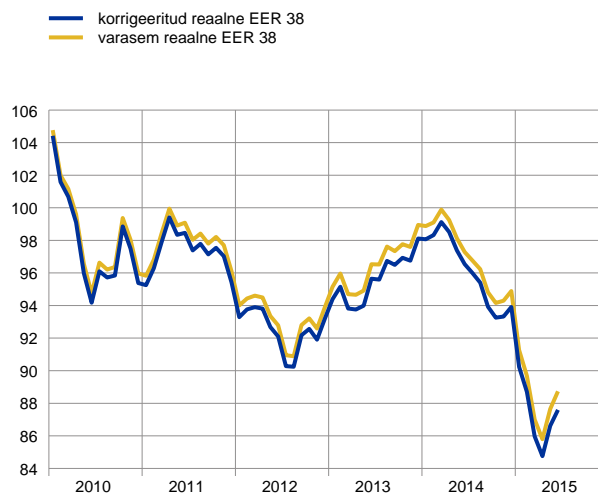
Allikas: EKP.

Märkused. Negatiivne väärtus näitab euro odavnemist, positiivne väärtus ühisraha kallinemist. Joonis hõlmab ajavahemikku 1. jaanuarist 2010 kuni 31. juulini 2015.

Joonis D.

Varasem ja korrigeeritud reaalne EER 38

(tarbijahinnaindeksiga kohandatud; indeks: 1 kv 1999 = 100)

Allikas: EKP.

Märkus. Langus näitab euro odavnemist, tõus ühisraha kallinemist.

Taustinfo 6

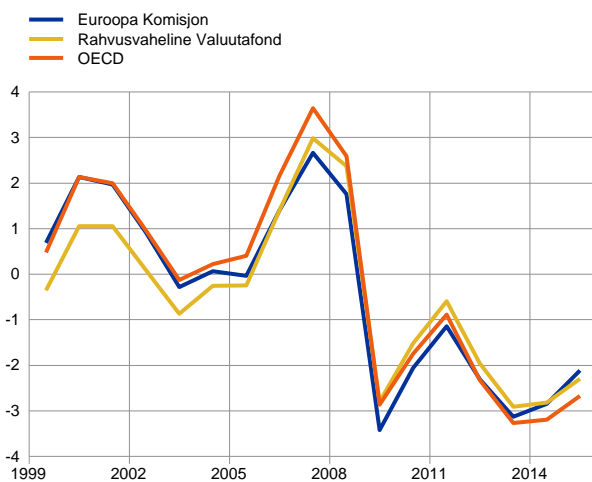
Euroala loiduse küsitluspõhine näitaja

Majandusliku loiduse näitajad, näiteks kogutoodangu lõhe, on majanduspoliitilise analüüsi olulised elemendid, kuna need väljendavad nõudluse ja pakkumise vastastikmõju. Paraku ei saa loidust kajastada, vaid seda peab hindama. Seega on majandusliku loiduse hinnangud väga ebakindlad, tavaliselt neid korrigeeritakse ja seega tuleb neid tõlgendada ettevaatlikult.¹ Siinses taustinfos tutvustatakse vahendit, mille aluseks on kättesaadavate küsitlusnäitajate põhjal saadud nõudlusandmed, et hinnata majanduses valitsevat loidust. Seda näitajat korrigeeritakse tavaliselt harvem ja seetõttu saab sellega täiendada struktuursete mudelite kogutoodangu lõhe hinnanguid.

Joonis A.

Euroala kogutoodangu lõhe hinnangud

(võimaliku kogutoodangu protsentuaalne osakaal)

Allikad: Euroopa Komisjoni 2015. aasta kevadine majandusprognoos, IMFi maailmajanduse väljavaade (aprill 2015) ja OECD 2015. aasta mai majandusprognoos.

Majanduse loiduse suuruse hindamiseks on mitu

meetodit. Tootmisfunktsioonil põhinevate loiduse hinnangute eelis on see, et need on kooskõlas majandusteooriaga ja nende abil on potentsiaalse kogutoodangu muutusi võimalik selgitada selle komponentide (tööjõud, kapital ja kogutootlikkuse osakaal) abil. Sedalaadi hinnanguid koostavad Euroopa Komisjon² ning Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioon (OECD)³, samal ajal kui Rahvusvaheline Valuutafond (IMF) kasutab sõltuvalt hinnatavast riigist teistsuguseid meetodeid. Joonisel A kujutatakse nende asutuste hiljutisi hinnanguid euroala kohta. Euroala kogutoodangu lõhe jääb 2015. aastal hinnanguliselt vahemikku $-2,1$ kuni $-2,7\%$, viidates märkimisväärse loiduse püsimisele. Selliste hinnangute üks puudus on aga see, et andmetes, parameetrites ja mudelite struktuuris toimuvate muutuste tõttu korrigeeritakse neid tavaliselt üsna palju.⁴

Majandusloiduse suuruse hindamisel uurivad analüütikud ka küsitlusi, näiteks selliseid, mis käsitlevad tootmisvõimsuse rakendusastet töötlevas tööstuses või ebapiisava nõudluse tajutavat määra majandustegevust piirava tegurina. Selliste küsitluste eelis on see, et neid korrigeeritakse harvemini ja seega toimivad need reaajas paremini; samuti suudetakse nendega paremini tsükli

¹ Vt näiteks EKP 2011. aasta novembri kuubülletääni taustinfo „Recent evidence on the uncertainty surrounding real-time estimates of the euro area output gap”.

² Vt K Havik jt, „The production function methodology for calculating potential growth rates and output gaps”, Euroopa Komisjoni majandusväljaanne European Economy nr 535, november 2014.

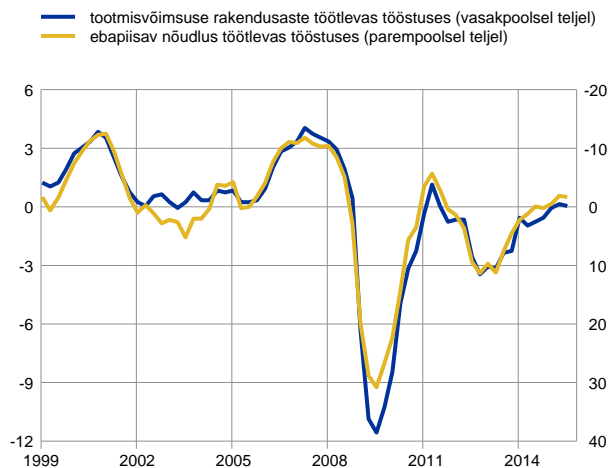
³ Vt P O Befy jt, „New OECD methods for supply-side and medium-term assessments: a capital services approach”, OECD majandusosakonna teadustoimetis nr 482, OECD, juuli 2006.

⁴ Rahvusvaheliste asutuste hinnangute korrigeerimise ja nende ebakindluse kohta vt R Anderton jt, „Potential output from a euro area perspective”, EKP üldtoimetis nr 156, november 2014, osa 2.2.

Joonis B.

Tootmisvõimsuse rakendusaste ja tootmist piirav nõudlus töötlevas tööstuses

(kõrvalekalle ajaloolisest keskmisest protsendipunktides)

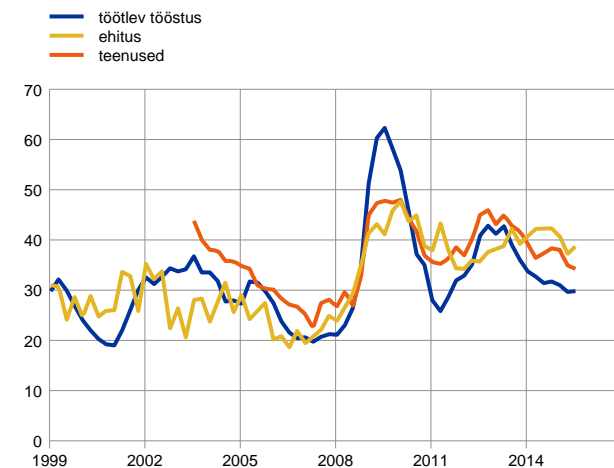

Allikas: Euroopa Komisjon

Joonis C.

Tootmist piirav ebapiisav nõudlus

(protsentuaalne osakaal koguvastustest)

Allikas: Euroopa Komisjon

murdepunkte tuvastada. Lisaks avaldatakse küsitlusnäitajad üsna varsti pärast vaatlusaluse perioodi lõppu. Teisalt hõlmavad tootmispõhised küsitlusnäitajad vaid vähem kui viiendikku majandusest ega võta arvesse loiduse kujunemist tööturul. Tootmisvõimsuse rakendamist või tootmises valitsevat ebapiisavat nõudlust puudutavad küsitlused näitavad, et 2015. aasta keskpaigas oli loidus euroalal oma ajaloolise keskmise lähedal (vt joonis B).

Uus küsitluspõhine loiduse näitaja kajastab tulemusi, mis on saanud Euroopa Komisjoni küsitlusest tootmist piiravate tegurite kohta SKP dünaamikas.

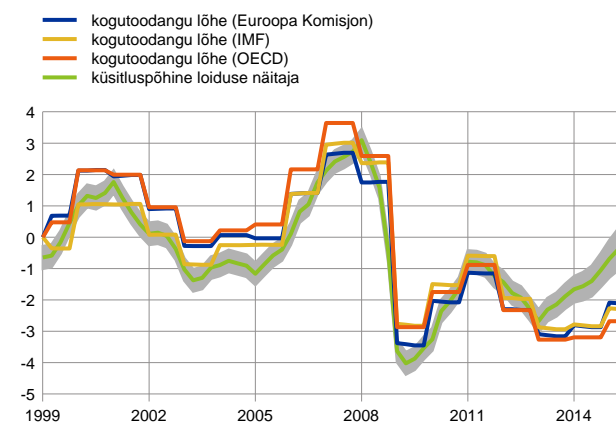
Selles küsitluses soovitakse ettevõtete juhtidelt teada, millised on põhilised tegurid, mis piiravad hetkel nende tootmist. Selle mudeli puhul valiti loidust väljendavaks

näitajaks vastus „tootmist piirab ebapiisav nõudlus“. Kahemõõtmelises mittejälgitavate komponentidega mudelis (ingl *bivariate unobserved components model*) kasutatakse küsitlusnäitajat, mis ühendab võimaluse korral tootmis-, ehitus- ja teenindussektori andmed (vt joonis C). Selles mudelis võrdub tegelik kogutoodang (kajastamata) toodangu kasvu suundumuse ja loiduse näitaja summaga. Tootmise arengu kasvumäära modelleerimiseks kasutatakse juhuslikku ekslemist ja loidus määratakse kindlaks küsitluse koondnäitaja muutuste abil.

Joonis D.

Loidus euroalal

(kõrvalekalle suundumusest protsendipunktides)

Allikad: EKP ekspertide arvutused, Euroopa Komisjoni 2015. aasta kevadine majandusprognosis, IMFi maailmamajanduse väljavaade (aprill 2015) ja OECD 2015. aasta mai majandusprognosis.
Märkus. Hall alla tähistab ebakindluse +/-2 standardhälbe suurust ala küsitluspõhise näitaja ümber.

Küsitluspõhine näitaja kajastab seda, et pärast 1999. aastat on loiduse kohta antud hinnangud valdavalt sarnanenud Euroopa Komisjoni, OECD ja IMFi viimaste hinnangutega. Ajavahemikul

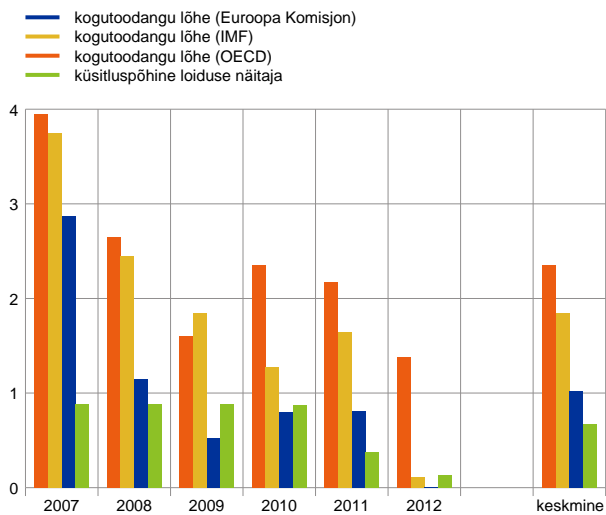
2014–2015 kahaneb loidus küsitluspõhise näitaja kohaselt aga suhteliselt kiiresti. Seepärast on loiduse suurus kõnealuse näitaja kohaselt praegu väiksem,

kui rahvusvahelised asutused hindavad (vt joonis D). Kuna küsitluspõhine näitaja tugineb teabele, mis on saadud ettevõtete hinnangutest tootmist piirava ebapiisava nõudluse kohta, võib loiduse vähenemine viidata sellele, et euroalal alates 2014. aastast täheldatud kasv näitab pigem nõudluse suurenemist kui pakkumise paranemist.

Joonis E.

Loiduse hinnangute korrigeerimine

(protsendipunktides)

Allikad: OECD, IMF, Euroopa Komisjon ja EKP ekspertide arvutused.

Küsitluses sisalduv küsimus tootmist piirava ebapiisava nõudluse kohta aitab tuvastada loiduse muutusi mudelis ja selle tulemuseks on ka väiksem korrigeerimine.

Rekursiivsete hinnangute põhjal kajastavad küsitluspõhised näitajad suurema osa ajavahemikust 2000–2014 pooleldi reaalajaliste ja tagantjärele antud hinnangute vahel väiksemaid erinevusi kui rahvusvaheliste asutuste kogutoodangu lõhe hinnangud. SKP eri aastate andmete kasutamine reaalajaliste hinnangute koostamiseks näitab, et kõige volatiilsema perioodi, st aastate 2007–2012 puhul oli korrigeerimine loiduse (aastase) küsitluspõhise näitaja puhul kõige väiksem. Euroopa Komisjoni kogutoodangu lõhe hinnangute korrigeerimine on mõnevõrra suurem. Kõige rohkem on korrigeeritud OECD ja IMFi hinnanguid (vt joonis E).

Üldjoontes näitab küsitluspõhine loiduse näitaja, et 2015. aastal on euroalal väiksem loidus, kui rahvusvahelised asutused on oma hinnangutes avaldanud. Ehkki küsitluspõhise meetodi abil

kajastatavat loiduse näitajat ümbritseb ebakindlus ja selle puhul ei ole tööjõu, kapitali ja kogutootlikkuse muutusi võimalik eraldi vaadelda, korrigeeritakse seda tavaliselt harvem. Funktsioonipõhiste mudelite kogutoodangu lõhe hinnanguid täiendavad näitajad väärivad seega kasutamist.

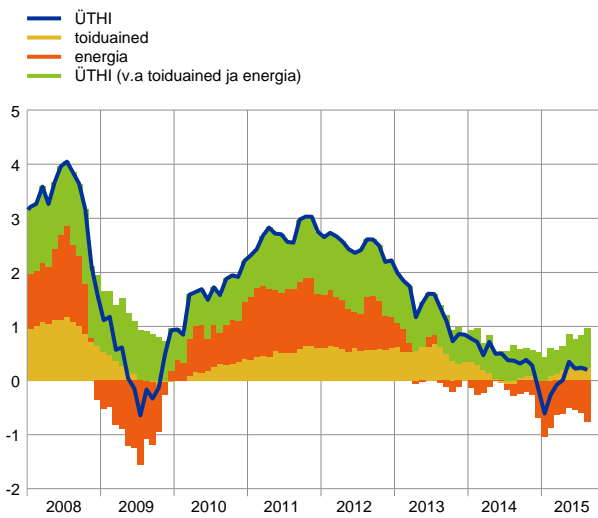
Taustinfo 7

Euroala toiduainehindade hiljutine areng

Joonis A.

Toiduainehindade osakaal ÜTHI-inflatsioonis

(aastamuutus protsentides; protsendipunktides)

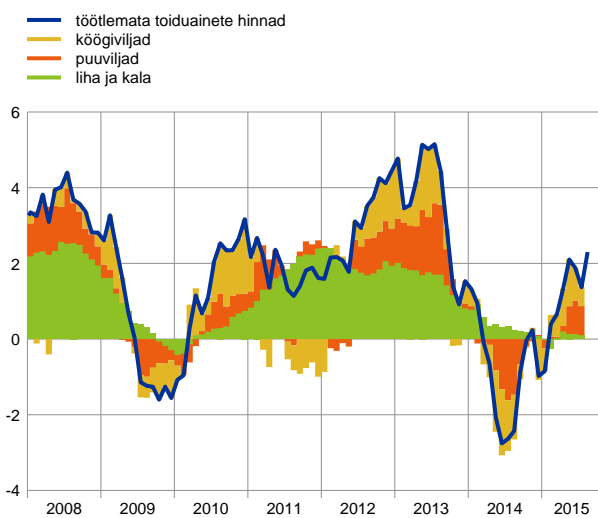

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.
Märkus. Viimased andmed pärinevad 2015. aasta augustist (kiirhinnangud).

Joonis B.

Töötlemata toiduainete hindade inflatsioon

(aastamuutus protsentides; protsendipunktides)

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.
Märkus. Viimased komponendipõhised andmed 2015. aasta augusti kohta (kiirhinnang) ei ole veel kättesaadavad.

Toiduainehindade muutused on viimastes kvartalites kinnistanud euroala inflatsiooni arengumustrit, mida juhvivad energiahinnad.

See nähtub nii toiduainehindade mõju vähenemisest 2014. aasta koguinflatsioonis kui ka selle suurenemisest 2015. aasta paaril esimesel kuul (vt joonis A). Selline tõusu ja languse muster avaldub nii töötlemata kui ka töödeldud toiduainete hindades. Kuna toiduainehindade inflatsioon võib olla väga volatiilne, analüüsitakse selles taustinfos hiljutise arengu tagamaid, et hinnatõusu põhjusi oleks võimalik paremini mõista.

Töötlemata toiduainete hindade inflatsiooni hiljutisi muutusi selgitab suuresti puu- ja köögiviljahindade areng.

Selle arvele langeb suurem osa aastase kasvumäära vähenemisest (2013. aasta keskpaiga ligikaudu 5%lt 2014. aasta keskel seni madalaima, peaaegu -3% tasemeni) ja ka enamjagu positiivse kasvumäära taastumisest (2015. aasta keskel ligikaudu 2%; vt joonis B). Siin on tavaliselt tähtsal kohal hooajalised tegurid. 2014. aasta alguse puu- ja köögiviljade hinnalanguses kajastub suuresti 2013.–2014. aasta pehme talv ning kehvadest ilmastikuoludest tuleneva varasema tõusurve taandumine. Positiivse aastase kasvumäära taastumine 2015. aasta esimesel poolel osutab seega hindade suhteliselt vaoshoitud arengule aasta varem ja küllaltki jülisele hinnamuutusele 2015. aastal (vt joonis C).

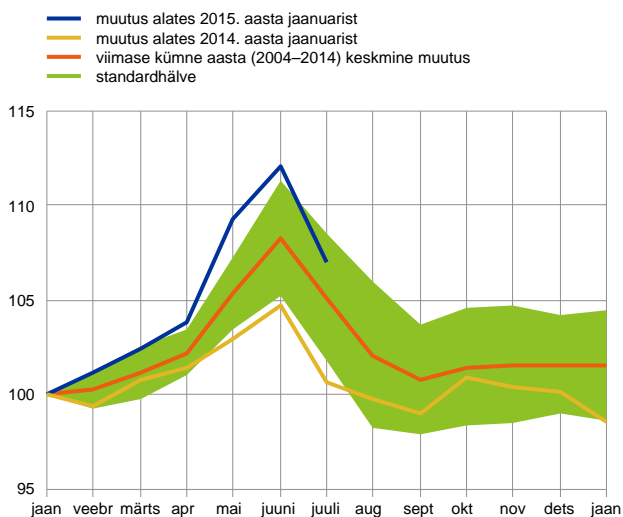
Töödeldud toiduainete hindade inflatsiooni hiljutised muutused on tingitud eri teguritest.

Esiteks langeb 2015. aasta alguse tõusus mõnevõrra suurem osakaal tubakahindadele, mida mõjutavad sageli maksumeedmed (vt joonis D). Teiseks võib töödeldud toiduainete hindu, nagu ka energiahindu tugevalt mõjutada rahvusvaheliste toormehindade areng. Euroala kontekstis aga kanduvad toiduainete tarbijahindadesse enamasti üle siiski pigem ELi põllumajandustootjate siseturu hinnad kui rahvusvahelised toormehinnad. Nii rahvusvahelised toiduainehinnad kui ka ELi siseturu hinnad (vt joonis E)

Joonis C.

Euroala puu- ja köögiviljahindade aastamuutus

(indeks: jaanuar = 100)

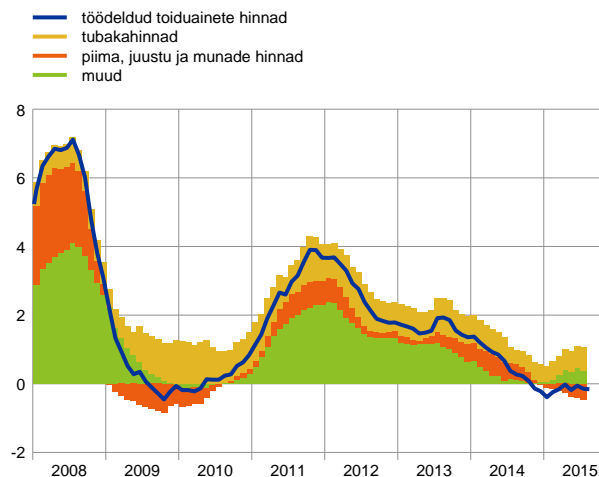
Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

Märkus. Roheline varjutatud ala näitab ühte +/- standardhälbe suurenemist või vähenemist indeksist igal kuul võrreldes eelneva aasta jaanuariga ajavahemikul 2004–2014.

Joonis D.

Töödeldud toiduainete hindade inflatsioon

(aastamuutus protsentides; protsendipunktid)

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

Märkus. Viimased komponendipõhised andmed 2015. aasta augusti kohta (kiirhinnang) ei ole veel kättesaadavad.

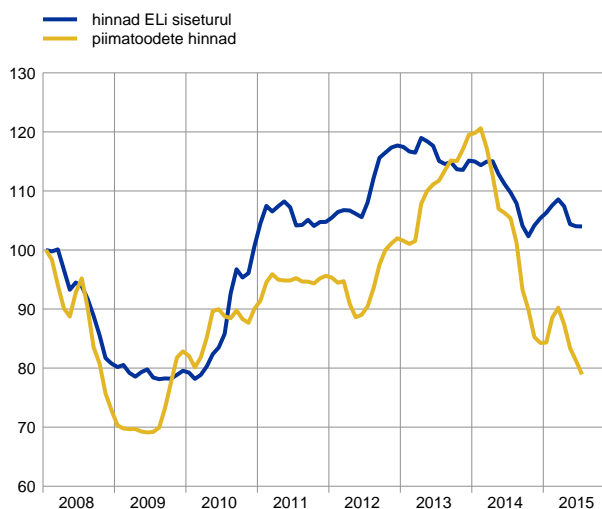
on alates 2014. aastast odavnemud ning 2015. aasta alguses võis nende juures täheldada esimesi stabiliseerumise märke. Toorme- ja töödeldud toiduainete hindade langussurve lähtub endiselt eeskätt asjaomastest piimatoodete komponentidest, mis

on praegu omakorda teatud eritegurite mõju all. Kui toormehinnad enam ei alane, peaksid need mõjurid taanduma ja töödeldud toiduainete hindade tõus peaks muutuma püsivamaks.

Joonis E.

Hindade areng ELi siseturul

(eurodes; indeks: jaanuar 2008 = 100; sesoonselt kohandamata andmed)

Allikad: Euroopa Komisjon ja EKP arvutused.

Märkus. Viimased näitajad pärinevad 2015. aasta juulist.

Praegu mõjutab nii töötlemata kui ka töödeldud toiduainete hindade inflatsiooni eritegurina Venemaa impordikeeld Euroopa Liidu toiduainete suhtes. See jõustus 2014. aasta keskel ja võib olla takistanud toiduainehindade jõulisemat taastumist.

Tollest ajast pärinevate kinnitamata andmete kohaselt avaldas impordikeeld negatiivset mõju töötlemata toiduainete (nt õunad) ja töödeldud toiduainete (nt piimatooted) hindadele. Euroopa Komisjon võttis aga kasutusele kergesti riknevate puu- ja köögiviljade toetusmeetmed, mis võisid leevendada nende kaupade ülemäärasest pakkumisest tulenevat langussurvet hindadele.¹ Venemaa impordikeeldu ja leevendavate toetusmeetmete pikendamine pärsivad töötlemata toiduainete hinnatõusu ka edaspidi.

¹ 2014. aasta augusti alguses teatas Euroopa Komisjon lähtudes ühisest põllumajanduspoliitikast kergesti riknevate puu- ja köögiviljade erakorraliste turutoetusmeetmete kasutuselevõttust. Meetmeid on kasutatud põllumajandustootjatelt puu- ja köögivilja täishinnaga ostmiseks, samuti koristamata jäetud saagi hüvitamiseks. 30. juulil 2015 pikendati neid toetusmeetmeid veel aastaks, kuni 30. juunini 2016.

2015. aasta märtsis kaotatud ELi piimakvoodid on samuti üks eritegur, mis on mõjutanud eeskätt piimatoodete hindu. Paaril viimasel aastal on ELi piimatootjad kvootide kaotamise ootuses suurendanud oma toodangut maailma eksporditurgude jaoks ja seetõttu on kasvanud nende üleilmse nõudluse muutustest tulenevad riskid. Praegu pärsivad hinnatõusu tihedam konkurents ja ülemäärane pakkumine, mis tuleneb Venemaa ja mõne areneva riigi nõudluse vähenemisest. Kui üleilmne nõudlus ei suurene, võib toiduainehindade inflatsiooni langussurve taanduda üpris aeglaselt.

Kokkuvõttes kiirendas inflatsiooni 2015. aasta alguses toiduainehindade tõus, mis põhines tugeval baasefektil. Sellegipoolest püsib toiduainehindade inflatsioon selle varasemat arengut arvestades küllaltki aeglane. Toiduainehindade tõusu hoiavad praegu vaos eritegurid: Venemaa impordikeeld ELi toiduainetele, piimakvootide kaotamisest tulenev piimatoodete ülemäärane pakkumine ja oodatust loium üleilmne nõudlus.

Taustinfo 8

2015. aasta Euroopa poolaasta raames riikidele antud eelarvepoliitilised soovitusused

25.–26. juunil kinnitas Euroopa Ülemkogu riigipõhised majandus- ja eelarvepoliitilised soovitusused Euroopa Liidu 26-le finantsabiprogrammiga hõlmamata riigile.¹ Majandus- ja rahandusministrid võtsid need soovitusused vastu 14. juulil, et lõpetada ametlikult 2015. aasta Euroopa poolaasta. Ülemkogu eelarvepoliitiliste soovitusete eesmärk on tagada, et riigid järgiksid Euroopa Liidu stabiilsuse ja kasvu pakti. Selleks esitatakse neis arvamused 2015. aasta ajakohastatud stabiilsus- ja lähenemisprogrammide kohta, mille valitsused pidid edastama ülemkogule ja Euroopa Komisjonile aprilli keskpaigaks.² Arvamustes võetakse arvesse komisjoni teatist stabiilsuse ja kasvu pakti nõuete paindlikkuse kohta, mis avaldati käesoleva aasta jaanuaris.³ Seejärel peavad 2015. aasta Euroopa poolaasta raames antud riigipõhised eelarvepoliitilised soovitusused kajastuma 2016. aasta eelarvekavades, mille riigid peavad eurorühmale ja ülemkogule esitama oktoobri keskpaigaks. Eeltoodut arvestades tutvustatakse käesolevas taustinfos 2015. aasta Euroopa poolaasta raames 17 euroala riigile antud eelarvepoliitilisi soovitusi ja vaadeldakse nende mõju 2016. aasta eelarvekavadele.

Euroopa Ülemkogu riigipõhistes soovitustes tuvastatakse stabiilsuse ja kasvu pakti struktuurse kohandamise nõuetele mittevastavuse ohud 12 vaatlusaluses euroala riigis 17st. Ehkki viis finantsabiprogrammiga hõlmamata riiki (Iirimaa, Portugal, Sloveenia, Hispaania ja Prantsusmaa), mille suhtes kohaldatakse hetkel ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlust, peavad 2015. ja 2016. aastal võtma struktuurseid kohandamismeetmeid suurusjärgus keskmiselt vastavalt 0,7% ja 0,9% SKPst, on praeguse poliitika püsimisel keskmised näitajad eeldatavasti tegelikult mõlemal aastal kergelt negatiivsed.⁴ Stabiilsuse ja kasvu pakti ennetusliku osaga hõlmatud 12 euroala riiki peavad omakorda saavutama keskmise perioodi eesmärgid, võttes selleks struktuurimeetmeid, mis küündivad 2015.–2016. aastal kokku 0,2%ni SKPst, kuid eelduste kohaselt on nimetatud perioodi näitajad

¹ Nende hulka kuuluvad kõik Euroopa Liidu liikmesriigid, v.a Küpros ja Kreeka.

² Nendes programmides kirjeldatakse valitsuste eelarvekavasid vähemalt jooksvaks ja järgnevas kolmeks aastaks. Ülevaate saamiseks vt Euroopa Komisjoni toimetis nr 2 „The 2015 stability and convergence programmes – an overview”, Brüssel, juuli 2015.

³ 13. jaanuaril andis Euroopa Komisjon välja teatise „Stabiilsuse ja kasvu pakti kehtivate nõuete paindlikum kasutamine” (<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52015DC0012&from=EN>). Vt ka EKP majandusülevaate 1. väljaande taustinfo „Flexibility within the Stability and Growth Pact”, 2015.

⁴ Ülemkogu tühistas stabiilsuse ja kasvu pakti parandusliku osa alusel otsuse Malta ülemäärase eelarvepuudujäägi kohta 2014. aastaks määratud tähtajaks. Samal ajal otsustati mitte algatada ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlust Soome puhul, ehkki prognooside kohaselt ei ole kontrollväärtuse, s.t 3% SKPst, rikkumine 2014. aastal ajutine ja eelduste kohaselt ei lange puudujääk kontrollväärtusest allapoole enne 2016. aastat.

kergelt miinuspoolel.⁵ Seetõttu kutsutakse eelarvepoliitilistes soovitusetes kaheksat liikmesriiki (Belgia, Eesti, Itaalia, Läti, Leedu, Malta, Austria ja Soome) üles ellu viima struktuurimeetmeid, mis vastaksid stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslikule osale. Lisaks seisavad kaks liikmesriiki (Belgia ja Itaalia) võlareegliga seoses silmitsi suure konsolideerimislõhega. Võlareegli kohaselt tuleb Itaalia 2015. aastal struktuurset tasakaalu parandada 2,1% SKPst (alates 2013. aastast konsolideerimisel täheldatud kumuleeritud puudujääkide tõttu), võrreldes struktuurimeetmete prognoosiga 0,3% SKPst. Belgia puhul peab parandamine ulatuma 1,1%ni SKPst (alates 2014. aastast konsolideerimisel täheldatud kumuleeritud puudujääkide tõttu), võrreldes struktuurimeetmete prognoosiga 0,5% SKPst. Need nõuded ei kajastu Itaaliale ja Belgiale antud 2015. aasta riigipõhistes soovitusetes, sest komisjon jõudis järeldusele, et võlareeglist kõrvalekaldumist saab selgitada asjakohaste teguritega, näiteks ebasoodsate majandustingimustega ja struktuurireformide elluviimisega. Paljudes riikides olid intressikulud algselt eelarves kavandatud väiksemad. Samal ajal on mitu liikmesriiki esmaseid kulutusi (s.t valitsemissektori kulud, v.a intressimaksud) algsete

Tabel

Riikide eelarve areng 2015. ja 2016. aastal

Riik	Kohustused stabiilsuse ja kasvu pakti alusel (struktuurse eelarveseisundi muutus; protsendina SKPst – kui keskpiika perioodi eelarveeesmärk ei ole saavutatud)		Euroopa Komisjoni 2015. aasta kevadprognoos (struktuurse eelarveseisundi muutus; protsendina SKPst)		Aastane konsolideerimislõhe (Euroopa Komisjoni 2015. aasta kevadprognoosi ja kohustuse vahel – kui keskpiika perioodi eelarve-eesmärk ei ole saavutatud)		Memokirje: muutus intressikuludes; protsent SKPst aastatel 2014–2016 (Euroopa Komisjoni 2015. aasta kevadprognoos)		
	2015	2016	2015	2016	2015	2016			
Ennetuslik osa									
Belgia	0,6	0,6	0,5	0,2	-0,1	-0,4	-0,4		
Saksamaa	Keskpiika perioodi eesmärk saavutatud	Keskpiika perioodi eesmärk saavutatud	-0,2	-0,3	Keskpiika perioodi eesmärk saavutatud	Keskpiika perioodi eesmärk saavutatud	-0,3		
Eesti	-0,2	0,4	-0,5	-0,3	-0,4	-0,7	0,0		
Itaalia	0,3	0,1	0,3	-0,2	0,0	-0,3	-0,4		
Läti	-0,4	0,3	-0,3	-0,3	0,1	-0,6	-0,2		
Leedu	0,2	0,5	-0,7	0,7	-0,9	0,2	-0,2		
Luksemburg	Keskpiika perioodi eesmärk saavutatud	Keskpiika perioodi eesmärk saavutatud	-1,0	-0,2	Keskpiika perioodi eesmärk saavutatud	Keskpiika perioodi eesmärk saavutatud	0,0		
Malta	0,6	0,6	0,5	0,6	-0,1	0,0	-0,3		
Madalmaad	Keskpiika perioodi eesmärk saavutatud	Keskpiika perioodi eesmärk saavutatud	-0,1	-0,1	Keskpiika perioodi eesmärk saavutatud	Keskpiika perioodi eesmärk saavutatud	-0,1		
Austria	-0,1	0,3	-0,4	-0,6	-0,3	-0,8	-0,1		
Slovakkia	0,0	0,3	0,2	0,0	0,2	-0,2	-0,4		
Soome	0,1	0,5	-0,2	-0,4	-0,3	-0,9	-0,1		
Paranduslik osa (ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlus)									
Ülemäärase eelarvepuudujäägi kõrvaldamise tähtaeg	2015	Iirimaa*	1,9	0,6	0,5	0,3	-1,4	-0,3	-0,6
	2016	Portugal*	0,5	0,6	-0,8	-0,6	-1,3	-1,2	-0,4
		Sloveenia*	0,5	0,6	0,1	-0,5	-0,4	-1,1	-0,3
		Hispaania	0,8	1,2	-0,4	-0,2	-1,2	-1,4	-0,3
	2017	Prantsusmaa	0,5	0,8	0,3	0,0	-0,2	-0,8	-0,1

Allikad: Riigipõhised soovitusel 2015. aastaks (<http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2015/06/19-country-specific-recommendations/>) ja Euroopa Komisjoni 2015. aasta kevadprognoos.

Märkused. Tabelis on need euroala riigid, kelle suhtes ei kohaldata finantsabi programmi (s.t kõik liikmesriigid peale Küprose ja Kreeka). Stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslikust ja paranduslikust osast tulenevad struktuurse kohandamise kohustused on toodud nii, nagu need on 2015. aasta riigipõhistes soovitusetes. Iirimaa suhtes kohaldati ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlust enne nn kuuse paketi reformi ning aastaeesmärkide puudumise tõttu on tal aastaks keskmise struktuurse kohandamise kohustus. * 2016. aasta struktuurse kohandamise nõue ennetusliku osa alusel, eeldusel et ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlus tühistatakse õigel ajal 2015. aasta tähtajaks. Stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslikust osast tulenevates struktuurse kohandamise nõuetes ei kajastu võlareeglist tulenevad nõuded. Arvud on ümardatud, välja arvatud juhul, kui need näitavad stabiilsuse ja kasvu paktist tulenevaid kohustusi.

⁵ Vt ka EKP majandusülevaate 4. väljaande taustinfo „The effectiveness of the medium-term budgetary objective as an anchor of fiscal policies”, Frankfurt.

kavadega võrreldes suurendanud, selle asemel et kasutada eeldatust väiksematest intressimaksetest saadud sääste eelarve kiiremaks kohandamiseks. Väga suure valitsemissektori võlakoormusega riikidel (Belgia, Prantsusmaa, Itaalia, Iirimaa ja Portugal) soovitatakse seetõttu kasutada puudujäägi vähendamiseks kõiki ootamatult saadud sissetulekuid, s.t oodatust väiksemate intressimaksete pealt säästetud vahendeid. Riikidest, kes on saavutanud keskmise perioodi eelarve-eesmärgid, on Saksamaal soovitatud suurendada veelgi avaliku sektori investeeringuid taristusse, haridusse ja teadusse, Madalmaadele on aga antud soovitus juhtida avaliku sektori kulutused ümber teadus- ja arendustegevuse investeeringute toetamisse.

2015. aasta Euroopa poolaastal, s.t viiendas järelevalvetsüklis pärast selle loomist, järgiti sujundatud arusaama, mille kohaselt anti vähem, ent sihipärasemaid soovitusi. See ümberkorraldus hõlmas muu hulgas Euroopa

Komisjoni analüüside ja soovitude varasemat avaldamist, et parandada mõttevahetust liikmesriikidega. Üldjoontes kajastatakse 2015. aasta riigipõhistes soovitustes Euroopa Liidu eelarve-eeskirjadele mittevastavuse ohtu asjakohaselt, tuvastades samal ajal peamised reformimist vajavad valdkonnad. Sellega seoses tuginetakse soovitustes 2015. aasta majanduskasvu analüüsis selle Euroopa poolaasta jaoks antud üldisele eelarvepoliitika suunisele, milleks on „eelarvepoliitiliste kohustuste järgimine”.⁶ Üldiselt saab Euroopa poolaasta protsess olla eelarvepoliitika jätkusuutlikkuse suurendamisel edukas üksnes siis, kui mittevastavus Euroopa Liidu eelarve-eeskirjadele tuvastatakse ja sellele reageeritakse asjakohaselt. Selle taustal tehakse juunis avaldatud nn viie presidendi aruandes⁷ ettepanek luua uus Euroopa eelarvenõukogu, mis hindaks avalikult ja sõltumatult riikide eelarvepoliitikat seoses nende kohustustega Euroopa Liidu eelarvepoliitilises raamistikus. Need hinnangud aitaksid Euroopa Komisjonil Euroopa poolaasta raames otsuseid vastu võtta. Aruandes tullakse välja ka ettepanekuga paremini lõimitud Euroopa poolaasta kohta, mis kaasaks riikide parlamente senisest rohkem. Arvestades püsivaid kitsaskohti, näiteks valitsemissektori suurt võlga ja märkimisväärset struktuurset puudujääki euroala riikides, ei tohiks edaspidised võimalikud Euroopa poolaasta reformid nõrgendada eelarvepoliitiliste soovitude pürgimusi.

Eelarvepoliitika peaks toetama taastumist, kuid jääma samal ajal kooskõlla stabiilsuse ja kasvu paktiga. Pakti täielik ja järjepidev elluviimine on väga tähtis,

et saavutada usk meie eelarvepoliitilisse raamistikku. 2016. aasta eelarvekavades tuleks seetõttu täpsustada, kuidas kavatakse riigipõhised soovitused ellu viia valitsused, kelle struktuursed meetmed ei ole piisavad stabiilsuse ja kasvu pakti raames võetud kohustuste täitmiseks, et tagada oma eelarvepuudujäägi kiirema vähendamise vastavus Euroopa Liidu eelarve-eeskirjadele. Kuna võlakirjade intressimäärad on volatiilsed, peaks eeskätt suure võlakoormusega riikide eelarvekavades võtma arvesse riske, mis on seotud praeguste madalate intressimäärade pöördumisega vastupidises suunas.

⁶ Vt Euroopa Komisjoni teatis „2015. aasta majanduskasvu analüüs”, november 2014, Brüssel (http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/2015/ags2015_et.pdf).

⁷ Vt Jean-Claude Junckeri aruanne, mis on koostatud tihedas koostöös Donald Tuski, Jeroen Dijsselbloemi, Mario Draghi ja Martin Schulziga ja kannab pealkirja „Euroopa majandus- ja rahaliidu loomise lõpuleviimine”, 2015, Brüssel.

Statistika

Sisukord

1. Väliskeskond	S2
2. Finantsareng	S3
3. Majandusaktiivsus	S8
4. Hinnad ja kulud	S14
5. Rahapakkumine ja laenumaht	S18
6. Eelarve areng	S23

Lisateave

EKP statistikat saab vaadata ja alla laadida EKP statistika andmeaidast:	http://sdw.ecb.europa.eu/
Majandusülevaate statistikaosa andmed asuvad EKP statistika andmeaidas:	http://sdw.ecb.europa.eu/reports.do?node=1000004813
EKP statistika andmeaidast leiab põhjaliku statistikabülletääni:	http://sdw.ecb.europa.eu/reports.do?node=1000004045
Metoodilised määratlused on esitatud statistikabülletääni üldmärkustes:	http://sdw.ecb.europa.eu/reports.do?node=10000023
Arvutuste üksikasjad on esitatud statistikabülletääni tehnilistes märkustes:	http://sdw.ecb.europa.eu/reports.do?node=10000022
Terminite ja lühendite selgitused leiab EKP statistikasõnastikust:	http://www.ecb.europa.eu/home/glossary/html/act2a.en.html

Tabelites kasutatud tingmärgid

- andmed puuduvad /
andmed pole kohaldatavad
- .
- ... null või mittearvestatav
- (t) tinglik

1. Väliskeskond

1.1. Peamised kaubanduspartnerid, SKP ja THI

	SKP ¹ (muutus protsentides võrreldes eelmise perioodiga)						THI (aastamuutus protsentides)						
	G20	USA	Ühend- kuningriik	Jaa- pan	Hiina	Memokirje: euroala	OECD riigid		USA	Ühend- kuningriik (ÜTHI)	Jaa- pan	Hiina	Memokirje: euroala ² (ÜTHI)
							Kokku	V.a toiduained ja energia					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
2012	3,0	2,2	0,7	1,7	7,8	-0,8	2,3	1,8	2,1	2,8	0,0	2,6	2,5
2013	3,0	1,5	1,7	1,6	7,7	-0,4	1,6	1,6	1,5	2,6	0,4	2,6	1,4
2014	3,3	2,4	3,0	-0,1	7,4	0,8	1,7	1,8	1,6	1,5	2,7	2,0	0,4
2014 III kv	0,9	1,1	0,7	-0,3	1,9	0,2	1,8	1,9	1,8	1,5	3,4	2,0	0,4
IV kv	0,8	0,5	0,8	0,3	1,5	0,4	1,4	1,8	1,2	0,9	2,5	1,5	0,2
2015 I kv	0,7	0,2	0,4	1,1	1,3	0,4	0,6	1,7	-0,1	0,1	2,3	1,2	-0,3
II kv	.	0,9	0,7	-0,4	.	0,3	0,5	1,6	0,0	0,0	0,5	1,4	0,2
2015 märts	-	-	-	-	-	-	0,6	1,7	-0,1	0,0	2,3	1,4	-0,1
apr	-	-	-	-	-	-	0,4	1,6	-0,2	-0,1	0,6	1,5	0,0
mai	-	-	-	-	-	-	0,6	1,6	0,0	0,1	0,5	1,2	0,3
juuni	-	-	-	-	-	-	0,6	1,6	0,1	0,0	0,4	1,4	0,2
juuli	-	-	-	-	-	-	0,6	1,7	0,2	0,1	0,3	1,6	0,2
aug ³	-	-	-	-	-	-	0,2

Allikad: Eurostat (veerud 3, 6, 10, 13); Rahvusvaheliste Arvelduste Pank (veerud 2, 4, 9, 11, 12); OECD (veerud 1, 5, 7, 8)

¹ Kvartaliandmed hooajaliselt kohandatud; aastaandmed kohandamata.

² Andmed viitavad euroala muutvale koosseisule.

³ Euroala näitaja on hinnang, mis põhineb liikmesriikide esialgsel andmetel, mis hõlmavad harilikult umbes 95% euroalast, samuti esmasel teabel energiahindade kohta.

1.2. Peamised kaubanduspartnerid, ostujuhtide indeks ja maailmakaubandus

	Ostujuhtide uuringud (hajuvusindeksid; hooajaliselt kohandatud)									Kaupade import ¹		
	Ostujuhtide liitindeks						Üleilmne ostujuhtide indeks ²			Üle- ilmne	Arenenud riigid	Arenuvad riigid
	Üle- ilmne ²	USA	Ühend- kuningriik	Jaa- pan	Hiina	Memokirje: euroala	Töötlev tööstus	Teenused	Uued ekspordi- tellimused			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
2012	52,6	54,4	52,0	49,9	50,9	47,2	50,2	51,9	48,5	3,7	2,5	4,4
2013	53,3	54,8	56,8	52,6	51,5	49,7	52,3	52,7	50,7	3,2	-0,2	5,2
2014	54,2	57,3	57,9	50,9	51,1	52,7	53,4	54,1	51,5	3,5	3,6	3,5
2014 III kv	55,6	59,8	58,5	51,3	52,2	52,8	53,6	56,2	51,6	2,7	1,4	3,4
IV kv	53,3	55,6	56,3	50,9	51,4	51,5	52,4	53,6	50,4	1,5	1,8	1,3
2015 I kv	53,9	56,9	57,4	50,4	51,5	53,3	52,8	54,3	50,3	-2,7	1,7	-5,0
II kv	53,4	55,9	57,2	51,3	51,1	53,9	50,9	54,2	49,3	-1,1	-1,2	-1,0
2015 märts	54,9	59,2	58,8	49,4	51,8	54,0	52,9	55,5	49,8	-2,7	1,7	-5,0
apr	54,1	57,0	58,4	50,7	51,3	53,9	51,0	55,1	49,1	-1,9	0,9	-3,4
mai	53,4	56,0	55,8	51,6	51,2	53,6	51,2	54,0	48,7	-1,9	-0,3	-2,8
juuni	52,7	54,6	57,4	51,5	50,6	54,2	50,5	53,4	50,0	-1,1	-1,2	-1,0
juuli	53,1	55,7	56,6	51,5	50,2	53,9	50,8	53,9	49,1	.	.	.
aug	.	55,0	.	.	.	54,1	50,0	.	48,9	.	.	.

Allikad: Markit (veerud 1–9); Madalmaade majanduspoliitika analüüsi büroo ja EKP arvutused (veerud 10–12).

¹ Üleilmne ja arenenud riikide andmed ei hõlma euroala. Aasta- ja kvartaliandmed on muutused protsentides võrreldes eelmise perioodiga; kuandmed on muutused protsentides võrreldes eelmise kolme kuuga. Kõik andmed on hooajaliselt kohandatud.

² V.a euroala.

2. Finantsareng

2.1. Rahaturu intressimäärad (protsenti aastas, perioodi keskmised)

	Euroala ¹					USA	Jaapan
	Üleöhoiused (EONIA) 1	1kuulised hoiused (EURIBOR) 2	3kuulised hoiused (EURIBOR) 3	6kuulised hoiused (EURIBOR) 4	12kuulised hoiused (EURIBOR) 5	3kuulised hoiused (LIBOR) 6	3kuulised hoiused (LIBOR) 7
2012	0,23	0,33	0,57	0,83	1,11	0,43	0,19
2013	0,09	0,13	0,22	0,34	0,54	0,27	0,15
2014	0,09	0,13	0,21	0,31	0,48	0,23	0,13
2015 veebr	-0,04	0,00	0,05	0,13	0,26	0,26	0,10
märts	-0,05	-0,01	0,03	0,10	0,21	0,27	0,10
apr	-0,07	-0,03	0,00	0,07	0,18	0,28	0,10
mai	-0,11	-0,05	-0,01	0,06	0,17	0,28	0,10
juuni	-0,12	-0,06	-0,01	0,05	0,16	0,28	0,10
juuli	-0,12	-0,07	-0,02	0,05	0,17	0,29	0,10
aug	-0,12	-0,09	-0,03	0,04	0,16	0,32	0,09

Allikas: EKP.

¹ Andmed viitavad euroala muutuvale koosseisule, vt üldmärkused.

2.2. Tulukõverad

(perioodi lõpu andmed; aastased intressimäärad protsentides; vahed protsendipunktides)

	Hetkeintressimäärad					Intressimäärade vahed			Forvardtehingute lähiaja intressimäärad			
	Euroala ^{1,2}					Euroala ^{1,2}	USA	Ühendkuningriik	Euroala ^{1,2}			
	3 kuud 1	1 aasta 2	2 aastat 3	5 aastat 4	10 aastat 5	10 aastat – 1 aasta 6	10 aastat – 1 aasta 7	10 aastat – 1 aasta 8	1 aasta 9	2 aastat 10	5 aastat 11	10 aastat 12
2012	0,06	-0,04	-0,01	0,58	1,72	1,76	1,61	1,48	-0,09	0,17	1,84	3,50
2013	0,08	0,09	0,25	1,07	2,24	2,15	2,91	2,66	0,18	0,67	2,53	3,88
2014	-0,02	-0,09	-0,12	0,07	0,65	0,74	1,95	1,45	-0,15	-0,11	0,58	1,77
2015 veebr	-0,21	-0,25	-0,20	-0,08	0,37	0,62	1,80	1,45	-0,16	-0,17	0,31	1,19
märts	-0,21	-0,25	-0,22	-0,08	0,26	0,51	1,69	1,19	-0,20	-0,20	0,29	0,81
apr	-0,28	-0,26	-0,21	0,03	0,42	0,68	1,81	1,39	-0,22	-0,08	0,46	1,05
mai	-0,24	-0,25	-0,23	0,06	0,61	0,85	1,87	1,32	-0,25	-0,14	0,68	1,46
juuni	-0,27	-0,26	-0,23	0,19	0,95	1,21	2,09	1,52	-0,25	-0,10	1,08	2,09
juuli	-0,27	-0,29	-0,26	0,08	0,73	1,02	1,87	1,35	-0,29	-0,13	0,76	1,84
aug	-0,25	-0,27	-0,22	0,14	0,82	1,09	1,84	1,46	-0,25	-0,07	0,86	1,97

Allikas: EKP.

¹ Andmed viitavad euroala muutuvale koosseisule, vt üldmärkused.

² EKP arvutused, mille aluseks on võetud EuroMTSi andmed ja Fitchi reitinguagentuuri teatatud reitingud.

2.3. Aktsiaturgude indeksid

(indeksimäärad punktides; perioodi keskmised)

	Dow Jonesi EURO STOXX indeksid												USA	Jaapan
	Võrdlusindeks		Peamiste tööstusharude indeksid										Standard & Poor's 500	Nikkei 225
	Üld- indeks 1	50 2	Põhi- toor- ainete sektor 3	Teenuste sektor 4	Tarbe- kaupade sektor 5	Nafta ja gaasi sektor 6	Finants- sektor 7	Tööstus- sektor 8	Tehno- loogia- sektor 9	Kommunaal- teenuste sektor 10	Telekommu- nikatsiooni- sektor 11	Tervis- hoiu- sektor 12		
2012	239,7	2 411,9	503,7	151,9	385,7	307,2	122,1	330,2	219,2	235,9	268,5	523,3	1 379,4	9 102,6
2013	281,9	2 794,0	586,3	195,0	468,2	312,8	151,5	402,7	274,1	230,6	253,4	629,4	1 643,8	13 577,9
2014	318,7	3 145,3	644,3	216,6	510,6	335,5	180,0	452,9	310,8	279,2	306,7	668,1	1 931,4	15 460,4
2015 veebr	353,2	3 453,8	731,3	254,2	624,8	314,0	185,5	498,7	361,1	286,9	376,8	768,6	2 082,2	18 053,2
märts	373,9	3 655,3	787,2	268,9	666,9	313,5	198,9	524,1	386,2	292,9	389,2	824,6	2 080,4	19 197,6
apr	383,3	3 733,8	798,2	275,7	678,6	331,0	204,9	535,7	394,2	299,5	395,0	861,4	2 094,9	19 767,9
mai	373,4	3 617,9	765,0	268,9	662,1	326,5	199,3	522,4	389,5	294,0	389,2	827,6	2 111,9	19 974,2
juuni	364,0	3 521,8	743,2	265,5	647,4	310,3	194,5	504,7	385,0	283,0	380,7	820,4	2 099,3	20 403,8
juuli	366,3	3 545,1	744,0	266,0	645,2	302,1	198,0	505,5	378,1	281,3	395,1	864,8	2 094,1	20 372,6
aug	356,7	3 444,4	711,9	261,9	615,0	287,7	193,9	504,6	359,9	274,9	390,0	856,9	2 039,9	19 919,1

Allikas: EKP.

2. Finantsareng

2.4. Kodumajapidamiste laenude ja hoiuste intressimäärad rahaloomeasutustes (uued laenud ja hoiused)^{1, 2} (protsenti aastas; perioodi keskmised, kui ei ole märgitud teisiti)

	Hoiused				Vaba tagasimaksega laenud ja arvelduskrediit	Pikenatud krediidikaardi võlg	Tarbijakrediit			Laenu füüsilisest isikust ettevõtjatele ja juriidilise isiku õigusteta ühendustele	Eluaseme ostmiseks antud laenu						
	Üleööhoiused	Kuni kolme kuulise etteteatamistähajaga lõpetatavad hoiused	Lepingulise tähtajaga hoiused				Intressimäära fikseerimise esialgne periood	Aastapõhine tasumäär protsentides ³	Intressimäära fikseerimise esialgne periood				Aastapõhine tasumäär protsentides ³	Laenukulude liitnaitaja			
			Kuni 2 aastat	Üle 2 aasta					Ujuva intressimääraga ja kuni 1 aasta		Üle 1 aasta	Ujuva intressimääraga ja kuni 1 aasta			1–5 aastat	5–10 aastat	Üle 10 aasta
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
2014	aug	0,22	0,96	1,20	1,66	7,30	17,00	5,51	6,71	7,05	3,06	2,55	2,74	2,71	2,86	2,96	2,73
	sept	0,21	0,95	1,17	1,70	7,37	17,06	5,35	6,67	6,99	2,94	2,49	2,69	2,61	2,82	2,88	2,66
	okt	0,20	0,94	1,09	1,65	7,20	16,96	5,38	6,59	6,98	2,89	2,42	2,63	2,54	2,78	2,81	2,60
	nov	0,20	0,91	1,01	1,66	7,18	17,12	5,58	6,66	6,98	2,92	2,41	2,50	2,51	2,72	2,76	2,53
	dets	0,20	0,89	0,96	1,58	7,14	17,10	5,07	6,21	6,53	2,75	2,42	2,52	2,53	2,68	2,76	2,49
2015	jaan	0,19	0,86	1,01	1,94	7,18	17,12	5,25	6,42	6,73	2,76	2,30	2,55	2,43	2,44	2,68	2,40
	veebr	0,18	0,84	0,97	1,51	7,13	17,05	5,18	6,47	6,82	2,79	2,07	2,47	2,32	2,49	2,58	2,37
	märts	0,17	0,82	0,89	1,37	7,13	17,05	5,16	6,16	6,49	2,72	2,11	2,45	2,29	2,41	2,55	2,30
	apr	0,16	0,79	0,87	1,15	7,03	17,01	4,89	6,13	6,42	2,66	2,01	2,38	2,17	2,36	2,49	2,24
	mai	0,16	0,82	0,83	1,08	6,98	17,08	5,04	6,29	6,60	2,67	2,05	2,33	2,09	2,29	2,45	2,17
	juuni	0,15	0,78	0,77	1,18	6,97	17,02	4,88	6,14	6,45	2,59	2,02	2,25	2,12	2,31	2,48	2,18
	juuli ⁽¹⁾	0,15	0,74	0,67	1,10	6,82	17,04	5,09	6,22	6,50	2,60	2,04	2,26	2,21	2,36	2,56	2,22

Allikas: EKP.

¹ Andmed viitavad euroala muutvale koosseisule.

² Kaasa arvatud kodumajapidamisi teenindavad kasumitaotluseta institutsioonid.

³ Ingl annual percentage rate of charge, APRC.

2.5. Mittefinantsettevõtete laenude ja hoiuste intressimäärad rahaloomeasutustes (uued laenud ja hoiused)^{1, 2} (protsenti aastas; perioodi keskmised, kui ei ole märgitud teisiti)

	Hoiused			Vaba tagasimaksega laenud ja arvelduskrediit	Muud laenu suuruse ja intressimäära fikseerimise esialgse perioodi kaupa									Laenukulude liitnaitaja	
	Üleööhoiused	Lepingulise tähtajaga hoiused			Kuni 0,25 miljonit eurot			0,25–1 miljon eurot			Üle 1 miljoni euro				
		Kuni 2 aastat	Üle 2 aasta		Ujuva intressimääraga ja kuni 3 kuud	3 kuud – 1 aasta	Üle 1 aasta	Ujuva intressimääraga ja kuni 3 kuud	3 kuud – 1 aasta	Üle 1 aasta	Ujuva intressimääraga ja kuni 3 kuud	3 kuud – 1 aasta	Üle 1 aasta		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
2014	aug	0,28	0,50	1,56	3,74	4,17	4,27	3,55	2,56	3,20	2,85	1,80	2,42	2,54	2,71
	sept	0,26	0,51	1,46	3,72	4,01	4,03	3,53	2,46	3,01	2,77	1,83	2,38	2,42	2,68
	okt	0,25	0,50	1,37	3,64	4,00	3,94	3,53	2,43	2,90	2,71	1,75	2,25	2,46	2,60
	nov	0,25	0,44	1,16	3,57	3,82	3,86	3,42	2,38	2,84	2,63	1,74	2,17	2,27	2,51
	dets	0,24	0,43	1,26	3,49	3,68	3,75	3,26	2,35	2,78	2,50	1,74	2,16	2,13	2,46
2015	jaan	0,23	0,44	1,19	3,49	3,78	3,85	2,98	2,31	2,82	2,05	1,67	2,03	2,20	2,46
	veebr	0,22	0,35	1,04	3,43	3,57	3,72	3,12	2,24	2,71	2,39	1,52	1,99	2,14	2,37
	märts	0,21	0,32	1,07	3,39	3,45	3,65	3,13	2,16	2,67	2,33	1,63	2,11	2,02	2,37
	apr	0,19	0,30	0,89	3,34	3,46	3,58	2,95	2,18	2,64	2,26	1,62	1,93	2,03	2,33
	mai	0,18	0,30	0,91	3,28	3,37	3,51	2,96	2,15	2,46	2,23	1,57	1,85	2,04	2,27
	juuni	0,18	0,31	1,10	3,25	3,19	3,48	2,91	2,09	2,33	2,23	1,60	1,91	2,04	2,26
	juuli ⁽¹⁾	0,17	0,31	0,87	3,19	3,27	3,60	2,86	2,07	2,36	2,22	1,51	1,73	2,05	2,19

Allikas: EKP.

¹ Andmed viitavad euroala muutvale koosseisule.

² Vastavalt ESA 2010-le liigitati 2014. aasta detsembris mittefinantsettevõtete kontsernide valdusettevõtted mittefinantsettevõtete sektorist ümber finantsettevõtete sektorisse.

2. Finantsareng

2.6. Euroala residentide emiteeritud võlaväärtpaberid emitendi sektori ja algse tähtaja kaupa (mld eurodes; kuu jooksul tehtud tehingud ja bilansiline jääk perioodi lõpu seisuga; nimiväärtused)

	Bilansiline jääk							Emissiooni kogusumma ¹						
	Kokku	Rahaloome- asutused (sh euro- süsteem)	Mitterahaloomeasutused		Valitsemissektor			Kokku	Rahaloome- asutused (sh euro- süsteem)	Mitterahaloomeasutused		Valitsemissektor		
			Finantsettevõtted (v.a rahaloome- asutused)	Mittefinants- ettevõtted	Kesk- valitsus	Muu valitsemis- sektor	Finantsettevõtted (v.a rahaloome- asutused)			Mitte- finants- ette- võtted	Kesk- valitsus	Muu valit- semis- sektor		
													Finants- vahendus- ettevõtted	Finants- vahendus- ettevõtted
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Lühiajalised														
2012	1 426	581	146	-	75	558	66	703	491	37	-	52	103	21
2013	1 247	477	122	-	67	529	53	508	314	30	-	44	99	21
2014	1 312	545	120	-	59	538	50	410	219	34	-	39	93	25
2015 jaan	1 388	599	127	-	66	543	54	378	186	28	-	33	94	36
veebr	1 400	606	134	-	70	534	56	351	162	37	-	30	83	39
märts	1 420	604	137	-	71	543	66	373	162	45	-	35	89	42
apr	1 410	600	134	-	80	533	62	350	158	37	-	38	82	35
mai	1 396	591	135	-	80	532	59	326	140	36	-	36	80	33
juuni	1 329	560	121	-	75	517	56	298	126	30	-	34	77	32
Pikaajalised														
2012	15 205	4 814	3 166	-	842	5 758	624	255	98	45	-	16	84	12
2013	15 109	4 405	3 087	-	921	6 069	627	222	70	39	-	16	89	9
2014	15 120	4 040	3 158	-	994	6 286	643	219	65	43	-	16	85	10
2015 jaan	15 222	4 058	3 201	-	1 004	6 316	642	261	80	48	-	8	113	13
veebr	15 266	4 038	3 209	-	1 017	6 356	646	207	64	21	-	18	86	17
märts	15 355	4 026	3 251	-	1 034	6 399	644	285	84	62	-	17	112	10
apr	15 276	4 000	3 213	-	1 034	6 389	641	220	70	33	-	21	87	10
mai	15 356	3 982	3 235	-	1 037	6 462	640	185	49	41	-	6	85	4
juuni	15 344	3 938	3 255	-	1 032	6 485	634	207	69	34	-	13	87	5

Allikas: EKP.

¹ Võrdluse huvides viitavad aastaandmed keskmisele kuunäitajale aasta jooksul.

2.7. Võlaväärtpaberite ja noteeritud aktsiate kasvumäärad ja bilansiline jääk (mld eurodes; muutused protsentides)

	Võlaväärtpaberid							Noteeritud aktsiad			
	Kokku	Rahaloome- asutused (sh euro- süsteem)	Mitterahaloomeasutused		Valitsemissektor			Kokku	Raha- loome- asutused	Finantsette- võtted (v.a rahaloome- asutused)	Mittefinants- ettevõtted
			Finantsettevõtted, v.a rahaloomeasutused	Mittefinants- ettevõtted	Kesk- valitsus	Muu valitsemis- sektor					
							Finants- vahendus- ettevõtted				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Bilansiline jääk											
2012	16 631,5	5 395,8	3 312,1	.	917,0	6 316,2	690,4	4 597,1	404,7	617,9	3 574,5
2013	16 355,8	4 881,7	3 208,6	.	987,9	6 597,8	679,8	5 638,0	569,1	751,0	4 317,9
2014	16 432,4	4 585,5	3 277,8	.	1 052,3	6 823,7	693,1	5 949,4	591,0	787,9	4 570,6
2015 jaan	16 609,5	4 657,1	3 327,9	.	1 069,7	6 859,1	695,6	6 423,2	573,0	836,0	5 014,3
veebr	16 665,3	4 643,5	3 343,0	.	1 086,8	6 890,6	701,5	6 855,9	650,5	899,7	5 305,7
märts	16 775,5	4 630,4	3 388,6	.	1 104,8	6 941,6	710,1	7 056,1	688,7	933,3	5 434,0
apr	16 686,7	4 600,2	3 347,4	.	1 113,6	6 921,8	703,6	6 960,1	683,8	908,3	5 368,0
mai	16 751,9	4 572,2	3 369,7	.	1 116,3	6 994,0	699,7	6 983,6	675,3	901,6	5 406,7
juuni	16 672,3	4 498,3	3 375,7	.	1 106,5	7 001,4	690,4	6 803,4	664,2	879,4	5 259,8
Kasvumäär											
2012	1,3	-1,8	-0,3	.	14,4	2,5	6,1	0,9	4,9	2,0	0,4
2013	-1,4	-8,9	-3,4	.	8,1	4,5	-1,1	0,9	7,2	0,2	0,3
2014	-0,7	-7,8	0,1	.	4,9	3,1	1,2	1,5	7,2	1,6	0,8
2015 jaan	-0,7	-7,8	0,6	.	3,0	3,2	1,8	1,5	6,9	1,5	0,7
veebr	-0,9	-7,6	0,6	.	4,4	2,4	0,7	1,4	6,8	1,2	0,7
märts	-0,2	-7,1	2,3	.	5,3	2,6	1,8	1,5	6,8	1,4	0,8
apr	-0,3	-6,8	1,7	.	6,7	2,1	1,9	1,5	6,8	1,1	0,8
mai	-0,8	-7,2	0,1	.	5,8	2,1	1,4	1,3	5,8	1,2	0,7
juuni	-1,1	-7,7	0,8	.	4,6	1,6	-0,8	1,0	4,1	0,6	0,7

Allikas: EKP.

2. Finantsareng

2.8. Efektiivsed vahetuskursid¹

(perioodi keskmised; indeks 1999 I kv = 100)

	EER 19						EER 38	
	Nominaalne	Reaalne; tarbijahinna- indeksi alusel	Reaalne; tootja- hinnaindeksi alusel	Reaalne; SKP deflaatoriga kohandatud	Reaalne; tööt- leva tööstuse tööjõu ühikukulu alusel ²	Reaalne; kogumajanduse tööjõu ühikukulu alusel	Nominaalne	Reaalne; tarbija- hinnaindeksi alusel
	1	2	3	4	5	6	7	8
2012	97,6	95,0	93,3	88,3	99,7	95,8	107,0	92,5
2013	101,2	98,2	96,7	91,4	102,5	99,1	111,9	95,6
2014	101,8	97,9	96,7	91,6	102,8	100,7	114,7	96,1
2014 III kv	101,3	97,2	96,2	90,8	102,2	100,3	113,7	95,1
IV kv	99,0	94,9	94,3	89,1	99,7	98,1	112,3	93,5
2015 I kv	93,0	89,2	89,4	84,2	93,7	92,6	106,4	88,3
II kv	91,2	87,5	88,2	.	.	.	104,4	86,3
2015 märts	90,6	86,9	87,4	-	-	-	103,8	86,0
apr	89,7	86,1	86,9	-	-	-	102,4	84,8
mai	91,6	87,9	88,6	-	-	-	104,7	86,6
juuni	92,3	88,5	89,1	-	-	-	106,0	87,6
juuli	91,3	87,5	88,3	-	-	-	105,1	86,7
aug	93,0	89,0	90,0	-	-	-	108,1	89,1
	<i>protsentuaalne muutus võrreldes eelmise kuuga</i>							
2015 aug	1,8	1,8	1,9	-	-	-	2,9	2,8
	<i>protsentuaalne muutus võrreldes eelmise aastaga</i>							
2015 aug	-8,4	-8,7	-6,6	-	-	-	-5,2	-6,6

Allikas: EKP.

¹ Kaubanduspartnerite rühmade määratlus ja muu teave on esitatud statistikabülletääni üldmärkustes.

² Töötleva tööstuse tööjõu ühikukuluga kohandatud aegread on olemas ainult 19 kaubanduspartnerist koosneva rühma kohta.

2.9. Kahepoolsed vahetuskursid

(perioodi keskmised; omavääringute ühikud euro kohta)

	Hiiina jüaan	Horvaatia kuna	Tšehhi kroon	Taani kroon	Ungari forint	Jaapani jeen	Poola zlott	Inglise nael	Rumeenia leu	Rootsi kroon	Šveitsi frank	USA dollar
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2012	8,105	7,522	25,149	7,444	289,249	102,492	4,185	0,811	4,4593	8,704	1,205	1,285
2013	8,165	7,579	25,980	7,458	296,873	129,663	4,197	0,849	4,4190	8,652	1,231	1,328
2014	8,186	7,634	27,536	7,455	308,706	140,306	4,184	0,806	4,4437	9,099	1,215	1,329
2014 III kv	8,173	7,623	27,619	7,452	312,242	137,749	4,175	0,794	4,4146	9,205	1,212	1,326
IV kv	7,682	7,665	27,630	7,442	308,527	142,754	4,211	0,789	4,4336	9,272	1,205	1,250
2015 I kv	7,023	7,681	27,624	7,450	308,889	134,121	4,193	0,743	4,4516	9,380	1,072	1,126
II kv	6,857	7,574	27,379	7,462	306,100	134,289	4,088	0,721	4,4442	9,300	1,041	1,105
2015 märts	6,762	7,647	27,379	7,459	303,445	130,410	4,126	0,724	4,4339	9,245	1,061	1,084
apr	6,686	7,590	27,439	7,466	299,429	128,935	4,018	0,721	4,4155	9,325	1,038	1,078
mai	6,916	7,559	27,397	7,461	306,327	134,748	4,081	0,721	4,4477	9,304	1,039	1,115
juuni	6,959	7,572	27,307	7,460	311,960	138,740	4,159	0,721	4,4671	9,272	1,045	1,121
juuli	6,827	7,586	27,094	7,462	311,531	135,681	4,152	0,707	4,4391	9,386	1,049	1,100
aug	7,063	7,558	27,041	7,463	311,614	137,124	4,195	0,714	4,4235	9,515	1,078	1,114
	<i>protsentuaalne muutus võrreldes eelmise kuuga</i>											
2015 aug	3,5	-0,4	-0,2	0,0	0,0	1,1	1,0	1,0	-0,4	1,4	2,7	1,3
	<i>protsentuaalne muutus võrreldes eelmise aastaga</i>											
2015 aug	-13,8	-1,0	-2,8	0,1	-0,7	0,0	0,1	-10,4	0,0	3,6	-11,1	-16,3

Allikas: EKP.

2. Finantsareng

2.10. Euroala maksebilanss, finantskonto

(mln eurodes, kui ei ole märgitud teisiti; bilansiline jääk perioodi lõpu seisuga; tehingud perioodi jooksul)

	Kokku ¹			Otseinvesteeringud		Portfelliinvesteeringud		Neto- tuletis- instru- mendid	Muud investeeringud		Reservvara	Memokirje: koguvälisvõlg
	Varad	Kohus- tused	Saldo	Varad	Kohus- tused	Varad	Kohus- tused		Varad	Kohus- tused		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Bilansiline jääk (rahvusvaheline investeerimispositsioon)												
2014 II kv	18 472,2	19 741,3	-1 269,2	7 542,8	5 630,5	5 960,8	9 449,4	-70,3	4 532,2	4 661,5	506,8	11 426,2
III kv	19 220,1	20 468,0	-1 247,8	7 797,7	5 900,7	6 306,2	9 713,4	-55,7	4 652,3	4 853,9	519,7	11 836,4
IV kv	19 351,7	20 748,8	-1 397,1	7 568,9	5 998,8	6 509,3	9 915,2	-43,6	4 782,7	4 834,7	534,4	11 869,4
2015 I kv	21 087,3	22 381,9	-1 294,5	8 204,4	6 331,7	7 270,9	10 995,3	-21,0	5 029,9	5 054,9	603,1	12 632,8
<i>bilansiline jääk protsendina SKPst</i>												
2015 I kv	207,6	220,4	-12,7	80,8	62,3	71,6	108,3	-0,2	49,5	49,8	5,9	124,4
Tehingud												
2014 III kv	209,6	119,2	90,5	69,1	44,7	104,1	19,8	20,3	17,5	54,7	-1,3	-
IV kv	57,8	-3,2	61,0	56,1	73,5	93,2	-2,7	10,2	-104,7	-74,0	2,9	-
2015 I kv	504,8	513,7	-8,8	159,7	74,7	129,0	260,3	27,3	182,8	178,7	6,0	-
II kv	62,2	-23,6	85,7	62,3	52,4	133,5	13,8	7,5	-138,8	-89,7	-2,4	-
2015 jaan	337,8	429,2	-91,4	56,5	67,3	53,8	133,7	7,1	218,8	228,2	1,5	-
veebr	93,9	107,5	-13,6	51,1	18,9	29,9	76,0	9,7	-1,1	12,6	4,2	-
märts	73,2	-23,0	96,2	52,1	-11,5	45,3	50,5	10,5	-35,0	-62,0	0,3	-
apr	111,8	121,5	-9,6	15,4	24,1	33,2	-19,5	5,8	61,3	116,8	-3,9	-
mai	22,8	-0,5	23,3	31,1	13,2	74,6	54,2	4,3	-85,6	-67,9	-1,6	-
juuni	-72,5	-144,5	72,0	15,8	15,0	25,7	-21,0	-2,5	-114,6	-138,6	3,1	-
<i>12 kuu kumulatiivsed tehingud</i>												
2015 juuni	834,4	606,1	228,4	347,3	245,2	459,8	291,1	65,3	-43,3	69,7	5,2	-
<i>12 kuu kumulatiivsed tehingud protsendina SKPst</i>												
2015 juuni	8,2	6,0	2,2	3,4	2,4	4,5	2,9	0,6	-0,4	0,7	0,1	-

Allikas: EKP.

¹ Netotuletisinstrumendid kuuluvad koguvarade alla.

3. Majandusaktiivsus

3.1. SKP ja kulukomponendid

(kvartaliandmed on sesoonselt kohandatud; aastaandmed on kohandamata)

	SKP											
	Kokku	Sisenõudlus							Väliskaubandusbilanss			
		Kokku	Era- tarbimine	Valitsemis- sektori tarbimine	Kapitali kogumahutus põhivarasse			Varude muutus	Kokku	Ekspord	Import	
1	2	3	4	5	Ehitus kokku	Seadmed kokku	Intellektuaal- omanditooted	8	9	10	11	12
<i>Jooksevhinnad (mld eurodes)</i>												
2012	9 840,1	9 581,2	5 544,4	2 065,4	1 979,3	1 035,7	580,8	358,0	-7,9	258,9	4 288,9	4 030,0
2013	9 931,7	9 598,4	5 571,9	2 094,9	1 940,4	1 006,3	568,9	360,3	-8,8	333,2	4 362,7	4 029,5
2014	10 103,5	9 729,9	5 651,1	2 127,7	1 970,9	1 001,8	591,8	372,2	-19,7	373,5	4 494,4	4 120,8
2014 II kv	2 520,6	2 428,2	1 409,4	530,1	490,8	249,4	147,4	92,7	-2,1	92,4	1 118,1	1 025,6
III kv	2 531,5	2 437,5	1 416,6	534,2	493,2	249,1	149,2	93,7	-6,5	94,0	1 135,0	1 041,0
IV kv	2 544,9	2 444,2	1 423,4	534,3	496,4	251,0	150,0	94,1	-9,8	100,7	1 142,1	1 041,4
2015 I kv	2 564,9	2 458,3	1 425,2	538,8	500,1	252,1	151,9	94,8	-5,8	106,6	1 144,3	1 037,6
<i>protsent SKPst</i>												
2014	100,0	96,3	55,9	21,1	19,5	9,9	5,9	3,7	-0,2	3,7	-	-
<i>Ahelmeetodil arvatud maht (eelmise aasta hinnad)</i>												
<i>kvartaalne protsentuaalne muutus</i>												
2014 III kv	0,2	0,3	0,5	0,2	0,1	-0,7	1,1	0,8	-	-	1,4	1,7
IV kv	0,4	0,4	0,4	0,1	0,4	0,7	0,0	0,2	-	-	0,8	0,8
2015 I kv	0,4	0,6	0,5	0,6	0,8	0,6	1,3	0,5	-	-	0,6	1,2
II kv	0,3	-	-	.	.
<i>aastamuutus protsentides</i>												
2012	-0,8	-2,3	-1,3	-0,1	-3,7	-4,2	-5,1	1,2	-	-	2,7	-0,7
2013	-0,4	-0,7	-0,6	0,2	-2,4	-3,3	-1,7	-0,3	-	-	2,0	1,3
2014	0,8	0,9	1,0	0,6	1,2	-1,3	4,5	2,8	-	-	3,8	4,1
2014 III kv	0,8	0,6	1,0	0,6	0,6	-2,9	4,8	3,5	-	-	4,1	3,9
IV kv	0,9	1,0	1,5	0,7	0,5	-1,5	2,5	2,7	-	-	4,1	4,6
2015 I kv	1,0	1,3	1,7	1,1	0,8	-1,3	3,4	2,2	-	-	4,2	5,1
II kv	1,2	-	-	.	.
<i>SKP kvartaalse protsentuaalse muutuse komponendid protsendipunktides</i>												
2014 III kv	0,2	0,3	0,3	0,0	0,0	-0,1	0,1	0,0	-0,1	-0,1	-	-
IV kv	0,4	0,3	0,2	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-
2015 I kv	0,4	0,6	0,3	0,1	0,2	0,1	0,1	0,0	0,1	-0,2	-	-
II kv	0,3	-	-
<i>SKP protsentuaalse aastamuutuse komponendid protsendipunktides</i>												
2012	-0,8	-2,3	-0,7	0,0	-0,8	-1,8	-1,3	0,2	-0,8	1,4	-	-
2013	-0,4	-0,7	-0,4	0,0	-0,5	-1,4	-0,4	0,0	0,1	0,4	-	-
2014	0,8	0,8	0,5	0,1	0,2	-0,5	1,0	0,4	-0,1	0,0	-	-
2014 III kv	0,8	0,6	0,6	0,1	0,1	-0,3	0,3	0,1	-0,2	0,2	-	-
IV kv	0,9	0,9	0,8	0,2	0,1	-0,2	0,1	0,1	-0,1	-0,1	-	-
2015 I kv	1,0	1,2	0,9	0,2	0,2	-0,1	0,2	0,1	-0,1	-0,2	-	-
II kv	1,2	-	-

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

3. Majandusaktiivsus

3.2. Lisandväärtus tegevusala järgi

(kvartaliandmed on sesoonselt kohandatud; aastaandmed on kohandamata)

	Kogulisandväärtus (baashinnad)											Tootemaksud miinus tootmis-subsidiidumid
	Kokku	Põllumajandus, metsandus ja kalandus	Töötlev tööstus, energia ja kommunaalteenused	Ehitus	Kaubandus, transport, majutus ja toitlustus	Teave ja teabevahetus	Finants- ja kindlustustegevus	Kinnisvara-alane tegevus	Kutsealased teenused, äritegevus, abiteenused	Avalik haldus, haridus, tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	Kunst, meelelahutus ja muu teenindus	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
<i>Jooksevhinnad (mln eurodes)</i>												
2012	8 845,3	151,3	1 728,4	467,2	1 675,9	410,3	439,1	1 016,3	924,6	1 717,9	314,4	994,8
2013	8 924,2	154,5	1 740,7	460,1	1 684,8	407,2	440,6	1 032,5	937,1	1 748,0	318,7	1 007,5
2014	9 068,0	148,9	1 763,9	461,3	1 709,3	410,9	450,0	1 054,0	960,2	1 784,1	325,2	1 035,5
2014 II kv	2 261,4	38,0	440,2	115,0	425,5	102,6	113,2	262,9	239,0	444,1	80,9	259,3
III kv	2 272,1	36,9	442,6	114,6	428,6	102,9	112,8	263,8	240,9	447,6	81,6	259,4
IV kv	2 283,3	35,8	445,7	115,7	431,6	103,2	112,1	265,6	242,9	448,7	82,0	261,6
2015 I kv	2 306,1	36,6	449,7	116,7	437,6	103,9	113,8	266,9	245,2	453,1	82,5	258,9
<i>protsent lisandväärtusest</i>												
2014	100,0	1,6	19,5	5,1	18,9	4,5	5,0	11,6	10,6	19,7	3,6	-
<i>Ahemeetodil arvatud maht (eelmise aasta hinnad)</i>												
<i>kvartaalne protsentuaalne muutus</i>												
2014 II kv	0,0	-0,1	0,0	-1,6	-0,1	0,6	-0,3	0,3	0,4	0,1	-0,2	1,1
III kv	0,2	0,9	0,0	-1,0	0,4	0,8	0,4	0,2	0,6	0,1	0,6	-0,4
IV kv	0,2	-2,1	0,2	0,7	0,5	0,1	-0,2	0,3	0,4	0,2	0,1	1,3
2015 I kv	0,4	1,4	0,3	0,5	0,9	0,7	0,5	0,1	0,7	0,1	0,1	-0,2
<i>aastamuutus protsentides</i>												
2012	-0,6	-3,0	-0,5	-5,9	-1,3	2,5	0,7	0,0	-0,9	0,2	-0,6	-2,6
2013	-0,3	2,5	-0,5	-2,9	-0,5	-0,1	-1,7	1,0	0,2	0,0	-0,4	-1,2
2014	0,9	3,7	0,4	-0,7	1,3	1,8	-0,5	1,3	1,5	0,7	0,7	0,7
2014 II kv	0,8	4,3	0,3	-0,6	1,1	1,9	-0,6	1,3	1,2	0,8	0,4	0,4
III kv	0,8	4,8	0,4	-1,9	1,1	2,2	-0,1	1,3	1,5	0,7	0,6	0,3
IV kv	0,8	0,2	0,1	-1,3	1,3	1,6	0,2	1,3	2,0	0,5	0,8	1,6
2015 I kv	0,9	0,1	0,6	-1,5	1,7	2,2	0,5	0,9	2,0	0,5	0,6	1,9
<i>lisandväärtuse kvartaalse protsentuaalse muutuse komponendid protsendipunktides</i>												
2014 II kv	0,0	0,0	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-
III kv	0,2	0,0	0,0	-0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	-
IV kv	0,2	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-
2015 I kv	0,4	0,0	0,1	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	-
<i>lisandväärtuse protsentuaalse aastamuutuse komponendid protsendipunktides</i>												
2012	-0,6	0,0	-0,1	-0,3	-0,3	0,1	0,0	0,0	-0,1	0,0	0,0	-
2013	-0,3	0,0	-0,1	-0,2	-0,1	0,0	-0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	-
2014	0,9	0,1	0,1	0,0	0,2	0,1	0,0	0,1	0,2	0,1	0,0	-
2014 II kv	0,8	0,1	0,1	0,0	0,2	0,1	0,0	0,2	0,1	0,2	0,0	-
III kv	0,8	0,1	0,1	-0,1	0,2	0,1	0,0	0,2	0,2	0,1	0,0	-
IV kv	0,8	0,0	0,0	-0,1	0,3	0,1	0,0	0,1	0,2	0,1	0,0	-
2015 I kv	0,9	0,0	0,1	-0,1	0,3	0,1	0,0	0,1	0,2	0,1	0,0	-

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

3. Majandusaktiivsus

3.3. Tööhõive¹

(kvartaliandmed on sesoonselt kohandatud; aastaandmed on kohandamata)

	Kokku	Tööhõivevorm		Majandustegevus									
		Töötajad	Füüsilisest isikust ettevõtjad	Põllumajandus, metsandus ja kalandus	Töötlev tööstus, energia ja kommunaalteenused	Ehitus	Kaubandus, transport, majutus ja toitlustus	Teave ja teabevahetus	Finants- ja kindlustustegevus	Kinnisvaraalaane tegevus	Kutsealased teenused, äritegevus, abiteenused	Avalik haldus, haridus, tervishoid ja sotsiaalkoolekanne	Kunst, meelelahutus ja muu teenindus
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Hõivatud isikud													
<i>protsent hõivatute koguarvust</i>													
2012	100,0	84,9	15,1	3,4	15,4	6,4	24,8	2,7	2,7	1,0	12,7	23,8	7,0
2013	100,0	85,0	15,0	3,4	15,3	6,2	24,8	2,7	2,7	1,0	12,8	24,0	7,1
2014	100,0	85,1	14,9	3,4	15,2	6,0	24,9	2,7	2,7	1,0	13,0	24,0	7,1
<i>aastane muutus protsentides</i>													
2012	-0,5	-0,5	-0,1	-1,1	-0,6	-4,5	-0,6	1,0	-0,5	0,2	0,7	-0,1	0,6
2013	-0,7	-0,7	-0,8	-1,2	-1,5	-4,3	-0,5	-0,1	-1,2	-0,9	0,2	0,0	0,0
2014	0,6	0,8	-0,4	0,9	-0,1	-1,8	0,8	1,1	-0,9	0,7	2,0	0,7	0,6
2014 II kv	0,6	0,8	-0,5	0,7	-0,1	-1,9	0,9	0,9	-1,3	0,6	2,1	0,7	0,2
III kv	0,7	1,0	-0,5	0,5	0,1	-1,3	1,0	1,3	-0,9	0,9	2,1	0,7	0,7
IV kv	0,9	1,1	-0,5	0,6	0,3	-1,5	0,9	1,4	-0,6	0,9	2,5	0,7	1,8
2015 I kv	0,8	1,0	-0,2	0,1	0,4	-0,1	1,1	1,2	-0,7	1,5	2,5	0,5	0,4
Töötatud tunnid													
<i>protsent töötatud tundide koguarvust</i>													
2012	100,0	80,0	20,0	4,4	15,7	7,2	25,8	2,8	2,8	1,0	12,4	21,5	6,3
2013	100,0	80,0	20,0	4,4	15,7	6,9	25,9	2,8	2,7	1,0	12,5	21,7	6,4
2014	100,0	80,2	19,8	4,4	15,6	6,7	25,9	2,8	2,7	1,0	12,7	21,8	6,3
<i>aastane muutus protsentides</i>													
2012	-1,8	-1,8	-1,5	-2,1	-2,2	-7,0	-2,1	0,5	-1,3	-0,8	-0,5	-0,6	-0,4
2013	-1,3	-1,3	-1,2	-1,5	-1,7	-5,6	-1,1	-0,3	-1,6	-1,9	-0,5	-0,5	-0,8
2014	0,6	0,9	-0,3	0,8	0,4	-1,4	0,8	1,0	-1,3	0,2	2,0	0,9	0,2
2014 II kv	0,4	0,7	-0,8	0,2	-0,4	-1,9	0,7	0,9	-2,0	0,0	1,9	0,9	0,1
III kv	0,6	1,0	-0,9	0,3	0,3	-1,6	0,9	1,0	-1,5	-0,2	2,0	0,8	0,1
IV kv	1,1	1,3	0,2	1,8	0,9	-0,7	1,0	1,4	-1,3	1,3	2,7	0,9	1,6
2015 I kv	0,6	0,8	-0,3	1,2	0,4	-0,2	0,6	0,8	-1,3	2,0	2,1	0,4	0,5
Töötatud tundide arv hõivatu kohta													
<i>aastane muutus protsentides</i>													
2012	-1,3	-1,3	-1,4	-1,0	-1,6	-2,6	-1,5	-0,5	-0,7	-1,0	-1,1	-0,6	-1,0
2013	-0,6	-0,7	-0,4	-0,4	-0,2	-1,3	-0,6	-0,3	-0,4	-1,0	-0,8	-0,5	-0,8
2014	0,1	0,1	0,1	-0,1	0,5	0,3	0,0	-0,1	-0,3	-0,5	-0,1	0,2	-0,4
2014 II kv	-0,2	-0,1	-0,3	-0,5	-0,3	0,0	-0,2	0,0	-0,7	-0,7	-0,3	0,1	-0,1
III kv	-0,1	0,0	-0,3	-0,2	0,2	-0,3	-0,1	-0,3	-0,6	-1,1	-0,1	0,1	-0,6
IV kv	0,2	0,2	0,6	1,1	0,6	0,7	0,1	0,0	-0,7	0,3	0,2	0,2	-0,2
2015 I kv	-0,2	-0,1	0,0	1,1	0,0	-0,1	-0,5	-0,4	-0,5	0,5	-0,4	-0,1	0,2

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

¹ Tööhõive andmed põhinevad ESA 2010-I.

3. Majandusaktiivsus

3.4. Tööjõud, tööpuudus ja vabad töökohad

(sesoonselt kohandatud, kui ei ole märgitud teisiti)

	Tööjõud, miljonites ¹	Vaeghõive, protsentides tööjõust ¹	Tööpuudus											Vabade töökohtade määr ²
			Kokku		Pikaajaline tööpuudus, protsentides tööjõust ¹	Vanuse alusel				Soo alusel				
			Miljonites	Protsentides tööjõust		Täiskasvanud		Noored		Mehed		Naised		
						Miljonites	Protsentides tööjõust	Miljonites	Protsentides tööjõust	Miljonites	Protsentides tööjõust	Miljonites	Protsentides tööjõust	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Protsent kogusum- mast 2013. aastal			100,0		81,3		18,7		53,6		46,4			
2012	159,111	3,9	18,187	11,4	5,2	14,630	10,1	3,557	23,6	9,758	11,3	8,429	11,5	1,6
2013	159,334	4,6	19,233	12,0	5,9	15,640	10,8	3,593	24,3	10,307	11,9	8,926	12,1	1,5
2014	160,315	4,6	18,625	11,6	6,1	15,213	10,4	3,412	23,7	9,917	11,5	8,708	11,8	1,7
2014 III kv	160,475	4,4	18,544	11,6	5,9	15,148	10,4	3,397	23,6	9,817	11,3	8,726	11,8	1,6
IV kv	160,966	4,6	18,402	11,5	6,1	15,081	10,3	3,322	23,2	9,753	11,3	8,649	11,7	1,8
2015 I kv	160,084	4,7	17,981	11,2	5,9	14,741	10,1	3,240	22,7	9,560	11,1	8,422	11,4	1,7
II kv	.	.	17,759	11,1	.	14,589	10,0	3,170	22,3	9,402	10,9	8,356	11,3	.
2015 veebr	-	-	17,956	11,2	-	14,720	10,1	3,236	22,7	9,542	11,0	8,415	11,4	-
märts	-	-	17,912	11,2	-	14,688	10,1	3,224	22,6	9,513	11,0	8,399	11,4	-
apr	-	-	17,790	11,1	-	14,594	10,0	3,196	22,4	9,412	10,9	8,378	11,3	-
mai	-	-	17,741	11,1	-	14,588	10,0	3,153	22,2	9,417	10,9	8,323	11,2	-
juuni	-	-	17,745	11,1	-	14,584	10,0	3,161	22,3	9,377	10,9	8,368	11,3	-
juuli	-	-	17,532	10,9	-	14,439	9,9	3,093	21,9	9,265	10,7	8,267	11,2	-

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

¹ Sesoonselt kohandamata.

² Vabade töökohtade määr võrdub vabade töökohtade arvu ning hõivatud töökohtade arvu ja vabade töökohtade arvu summa jagatisega ning seda väljendatakse protsentides.

3.5. Lühiajaline ettevõtlusstatistika

	Tööstustoodang						Ehitus- sektori toodang	EKP näitaja tööstuse uute tellimuste kohta	Jaemüük				Uute sõidautode registreerimine
	Kokku (v.a ehitus)		Tööstuse põhirühmad						Kokku	Toiduained, joogid, tubakatooted	Muud kaubad (v.a toiduained)	Kütus	
	Töötlev tööstus	Vahe- kaubad	Kapitali- kaubad	Tarbe- kaubad	Energia								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Protsent kogusum- mast 2010. aastal	100,0	86,0	33,6	29,2	22,5	14,7	100,0	100,0	100,0	39,3	51,5	9,1	100,0
aastane protsentuaalne muutus													
2012	-2,4	-2,6	-4,4	-1,0	-2,5	-0,1	-5,8	-3,8	-1,6	-1,3	-1,5	-5,0	-11,1
2013	-0,7	-0,7	-1,0	-0,6	-0,4	-0,8	-2,3	-0,1	-0,8	-0,9	-0,6	-0,9	-4,4
2014	0,8	1,7	1,2	1,8	2,6	-5,5	1,7	3,3	1,3	0,3	2,4	0,4	3,7
2014 III kv	0,6	1,2	0,4	1,5	1,9	-3,1	-1,4	2,3	0,8	-0,3	2,0	-0,3	4,1
IV kv	0,3	0,9	-0,4	0,9	2,6	-3,2	-0,8	2,9	1,9	0,8	2,9	1,5	1,6
2015 I kv	1,6	1,1	-0,1	1,1	2,3	4,6	-1,6	1,0	2,1	1,0	3,1	2,2	9,0
II kv	1,2	1,5	0,7	2,6	0,8	-0,9	-1,0	4,7	2,1	1,1	3,1	2,3	6,9
2015 jaan	0,7	0,2	-0,2	0,5	0,3	2,6	0,4	0,6	2,4	2,0	2,9	2,7	11,0
veebr	2,0	1,2	-0,3	1,4	2,5	6,9	-3,5	0,9	2,4	1,0	3,5	3,1	8,1
märts	2,1	1,9	0,2	1,2	4,1	4,5	-2,0	1,5	1,6	0,2	2,9	1,0	8,2
apr	0,8	0,9	0,0	2,1	-0,1	0,9	-1,2	2,8	2,6	1,4	3,6	2,9	6,4
mai	1,6	2,3	2,0	4,1	0,3	-3,6	0,2	4,3	2,6	1,9	3,4	2,2	6,8
juuni	1,2	1,4	0,2	1,7	2,1	0,0	-2,3	7,0	1,2	0,1	2,3	1,8	7,5
prosentuaalne muutus võrreldes eelmise kuuga (sesoonselt kohandatud)													
2015 jaan	0,2	-0,2	0,0	0,0	-0,5	1,5	1,0	-2,2	0,6	0,7	1,1	0,5	1,5
veebr	1,0	1,0	0,1	0,6	2,5	1,3	-1,4	0,1	0,0	-0,6	0,5	-0,7	0,0
märts	-0,5	-0,3	-0,1	-0,3	0,0	-1,8	0,6	0,6	-0,4	-0,4	-0,2	-0,8	-0,6
apr	0,1	0,2	0,1	0,5	-0,4	-1,0	-0,3	2,4	0,7	1,0	0,2	0,6	0,8
mai	-0,2	0,2	0,1	1,2	-0,3	-2,9	0,2	-0,1	0,1	0,3	0,2	-0,2	-1,5
juuni	-0,4	-0,9	-0,5	-1,8	-0,3	3,2	-1,9	2,1	-0,6	-0,8	-0,2	0,0	1,6

Allikad: Eurostat, EKP arvutused, EKP eksperimentaalstatistika (veerg 8) ja Euroopa Autotootjate Ühendus (veerg 13).

3. Majandusaktiivsus

3.6. Arvamusküsitlused

(sesoonselt kohandatud)

	Euroopa Komisjoni ettevõtlus- ja tarbijauuringud (protsentide saldo, kui ei ole märgitud teisiti)							Ostujuhtide uuringud (hajuvusindeksid)				
	Majanduses valitseva meeleolu näitaja (pikaajaline keskmine = 100)	Töötlev tööstus		Tarbijate kindlustunde näitaja	Ehitus- sektori kindlustun- de näitaja	Jaemüügi- sektori kindlus- tunde näitaja	Teenindussektor		Töötleva tööstuse ostujuhtide indeks	Töötleva tööstuse toodang	Teenindus- sektori äritegevus	Too- dangu liitindeks
		Tööstus- sektori kindlus- tunde näitaja	Tootmis- võimsuse rakendus- aste prot- sentides				Teenin- dussek- tori kind- lustunde näitaja	Tootmis- võimsuse rakendus- aste prot- sentides				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1999-2013	100,2	-6,1	80,9	-12,8	-13,8	-8,7	6,6	-	51,0	52,4	52,9	52,7
2012	90,5	-11,6	78,9	-22,0	-27,7	-15,0	-6,5	86,5	46,2	46,3	47,6	47,2
2013	93,8	-9,1	78,7	-18,7	-29,2	-12,2	-5,4	87,1	49,6	50,6	49,3	49,7
2014	101,6	-3,9	80,4	-10,1	-27,4	-3,2	4,8	87,6	51,8	53,3	52,5	52,7
2014 III kv	101,2	-4,6	80,4	-10,0	-27,3	-3,9	4,5	87,7	50,9	51,6	53,2	52,8
IV kv	100,8	-4,5	80,8	-11,3	-24,3	-5,1	5,3	87,9	50,4	51,2	51,7	51,5
2015 I kv	102,6	-4,0	81,1	-6,3	-24,9	-1,6	5,6	88,2	51,4	52,6	53,6	53,3
II kv	103,7	-3,2	81,1	-5,3	-24,9	-0,2	7,6	88,3	52,3	53,4	54,1	53,9
2015 märts	103,9	-2,9	-	-3,7	-24,2	-0,8	6,1	-	52,2	53,6	54,2	54,0
apr	103,8	-3,2	81,2	-4,6	-25,5	-0,8	7,0	88,5	52,0	53,4	54,1	53,9
mai	103,8	-3,0	-	-5,6	-25,0	1,5	7,9	-	52,2	53,3	53,8	53,6
juuni	103,5	-3,4	-	-5,6	-24,2	-1,3	7,9	-	52,5	53,6	54,4	54,2
juuli	104,0	-2,9	81,1	-7,2	-23,8	1,1	8,9	88,1	52,4	53,6	54,0	53,9
aug	104,2	-3,7	-	-6,9	-22,7	3,1	10,2	-	52,3	53,9	54,3	54,1

Allikad: Euroopa Komisjoni majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraat (veerud 1–8) ja Markit (veerud 9–12).

3.7. Kodumajapidamiste ja mittefinantsettevõtete koondkontod

(jooksehinna, kui ei ole märgitud teisiti; sesoonselt kohandamata)

	Kodumajapidamised							Mittefinantsettevõtted					
	Säästu- määr (bruto) ¹	Võla suht- arv	Reaalne kasutatav kogutulu	Finants- investeeri- gud	Mittefinants- investeeri- gud (bruto)	Neto- väärtus ²	Elu- aseme- vara	Kasumi- osa ³	Säästu- määr (neto)	Võla suhtarv ⁴	Finants- investeeri- gud	Mittefinants- investeeri- gud (bruto)	Finant- seeri- mine
	Kohandatud kasutatava kogu- tulu protsent		Aastane muutus protsentides					Netolisandväärtu- se protsent	Protsent SKPst	Aastane muutus protsentides			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2011	13,0	97,8	-0,1	1,9	1,8	0,5	1,1	33,6	3,7	.	3,0	10,1	2,0
2012	12,6	97,4	-1,8	1,7	-4,6	0,6	-2,3	31,0	1,8	133,3	1,4	-6,2	1,0
2013	12,7	96,0	-0,5	1,4	-3,5	0,4	-2,2	30,6	3,1	131,9	2,2	-1,7	1,1
2014 II kv	12,6	95,5	0,4	1,5	-0,2	2,7	-0,1	30,9	3,2	132,4	2,4	2,0	1,2
III kv	12,7	95,0	1,6	1,7	-0,7	2,7	0,4	31,5	3,2	132,1	2,0	1,9	1,0
IV kv	12,7	95,1	1,3	1,7	-0,5	2,3	0,7	32,2	2,6	133,1	1,9	0,9	1,1
2015 I kv	12,7	94,7	2,2	1,9	-0,1	3,8	1,3	.	2,7	135,3	2,5	1,0	1,5

Allikad: EKP ja Eurostat.

¹ Andmed põhinevad nii säästude kui ka kasutatava kogutulu nelja kvartali kumuleeritud summadel (kohandatuna kodumajapidamiste netovara muutusega pensionifondide reservis).

² Finantsvarad (ilma finantskohustusteta) ja mittefinantsvarad. Mittefinantsvarad koosnevad peamiselt eluasemevarast (elamud ja maa). Need hõlmavad ka kodumajapidamiste sektorisse liigitatud juriidilise isiku õiguseta üksuste mittefinantsvarasid.

³ Kasumiosa arvutamisel kasutatakse ettevõtlustulu, mis on laias laastus samaväärne ettevõtete raamatupidamises kajastatava jooksva kasumiga.

⁴ Põhineb laenude, võlaväärtpaberite, kaubanduskrediidi ja pensioniskeemi kohustuste bilansiisil jäägil.

3. Majandusaktiivsus

3.8. Euroala maksebilanss, jooksev- ja kapitalikontod

(mld eurodes; sesoonselt kohandatud, kui ei ole märgitud teisiti; tehingud)

	Jooksevkonto											Kapitalikonto ¹	
	Kokku			Kaubad		Teenused		Esmane tulu		Teisene tulu		Kreedit	Deebet
	Kreedit	Deebet	Netosumma	Kreedit	Deebet	Kreedit	Deebet	Kreedit	Deebet	Kreedit	Deebet		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
2014 III kv	835,8	778,1	57,7	491,2	428,7	175,5	157,9	144,9	136,3	24,2	55,2	6,8	2,6
IV kv	842,7	784,9	57,8	505,3	430,4	177,9	164,6	135,6	130,8	24,0	59,1	12,8	5,3
2015 I kv	865,3	783,6	81,7	509,0	432,6	182,1	165,6	149,2	127,1	25,0	58,3	8,4	4,5
II kv	870,2	801,9	68,3	520,0	439,3	182,6	166,8	141,8	134,8	25,9	61,0	9,7	5,7
2015 jaan	282,9	255,1	27,9	166,7	139,8	59,6	54,0	48,2	42,5	8,5	18,7	2,3	1,5
veebr	287,7	260,5	27,2	170,5	142,9	60,7	55,6	48,0	41,9	8,5	20,2	2,6	1,2
märts	294,7	268,1	26,7	171,8	149,9	61,9	56,0	53,0	42,7	8,0	19,4	3,5	1,8
apr	292,8	269,0	23,8	174,3	145,8	59,7	56,2	50,9	45,7	7,9	21,3	2,4	1,3
mai	291,5	272,4	19,1	172,9	147,9	62,2	55,6	46,8	46,0	9,6	22,9	3,7	1,5
juuni	285,9	260,5	25,4	172,8	145,6	60,6	55,0	44,1	43,1	8,4	16,8	3,5	2,9
<i>12 kuu kumulatiivsed tehingud</i>													
2015 juuni	3 414,0	3 148,5	265,5	2 025,4	1 731,0	718,1	654,9	571,4	529,0	99,1	233,6	37,7	18,1
<i>12 kuu kumulatiivsed tehingud protsendina SKPst</i>													
2015 juuni	33,6	31,0	2,6	19,9	17,0	7,1	6,4	5,6	5,2	1,0	2,3	0,4	0,2

¹ Kapitalikonto ei ole sesoonselt kohandatud.

3.9. Euroala väliskaubandus¹, maksumus ja maht tootegruppide kaupa²

(sesoonselt kohandatud, kui ei ole märgitud teisiti)

	Kokku (sesoonselt kohandamata)		Eksport (FOB)					Import (CIF)					
	Eksport	Import	Kokku			Memokirjed: töötlev tööstus	Kokku			Memokirjed:			
			Vahekaubad	Kapitalikaubad	Tarbekaubad		Vahekaubad	Kapitalikaubad	Tarbekaubad	Töötlev tööstus	Nafta		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
<i>Maksumus (mld eurodes; veergude 1 ja 2 aastane protsentuaalne muutus)</i>													
2014 III kv	2,9	0,4	486,1	236,1	96,9	139,5	397,7	439,5	269,4	62,1	101,0	287,7	73,3
IV kv	4,5	0,0	498,3	237,4	102,4	145,1	409,4	435,6	260,3	63,3	102,9	293,5	65,9
2015 I kv	5,1	1,5	503,9	240,5	103,7	148,5	420,0	444,1	258,9	69,5	108,7	312,5	58,3
II kv	7,8	3,8	517,4	.	.	.	429,8	452,6	.	.	.	313,7	.
2015 jaan	-0,7	-5,6	163,9	78,4	34,0	47,6	135,9	143,0	83,1	22,4	35,1	100,2	19,2
veebr	4,3	1,0	168,6	80,5	35,1	49,7	141,0	147,4	86,1	23,3	36,0	104,4	18,9
märts	11,0	9,1	171,4	81,6	34,6	51,3	143,1	153,7	89,8	23,9	37,6	107,9	20,2
apr	8,6	4,8	173,4	81,7	35,4	51,3	144,0	151,8	89,1	23,7	36,3	105,4	19,3
mai	2,5	-0,2	170,8	80,7	34,3	50,9	141,4	149,5	86,8	22,3	36,7	103,0	19,0
juuni	12,3	6,6	173,1	.	.	.	144,4	151,3	.	.	.	105,4	.
<i>Mahuindeksid (2000 = 100; veergude 1 ja 2 aastane protsentuaalne muutus)</i>													
2014 III kv	1,2	2,1	114,5	112,6	114,4	116,4	114,7	101,5	101,1	100,4	103,0	104,6	88,8
IV kv	3,1	2,0	117,2	113,7	119,3	121,0	116,9	102,0	101,9	98,5	102,5	104,2	97,0
2015 I kv	2,5	4,8	117,3	114,5	118,7	121,9	117,7	105,1	105,7	103,5	104,8	107,3	111,0
II kv
2015 jaan	-1,5	-0,3	115,8	113,0	117,9	119,7	115,3	103,8	104,1	102,8	103,1	105,0	117,3
veebr	1,5	4,7	117,7	115,0	120,7	121,9	118,8	104,7	105,6	105,2	103,6	107,7	108,9
märts	7,0	10,1	118,3	115,6	117,6	124,1	119,2	106,8	107,4	102,6	107,8	109,3	106,8
apr	3,1	2,8	118,3	114,6	119,0	122,4	118,5	104,0	104,6	101,8	102,8	105,8	98,8
mai	-2,5	-2,3	116,2	113,0	116,5	120,2	116,3	102,0	101,0	97,3	103,5	104,0	91,2
juuni

Allikad: EKP ja Eurostat.

¹ EKP maksebilansi kaupade (tabel 3.8) ja Eurostati kaubavahetuse (tabel 3.9) andmete erinevused tulenevad eelkõige erinevatest määratlustest.

² Kaubagrupid vastavalt üldiste majanduskategooriate liigitusele.

4. Hinnad ja kulud

4.1. Ühtlustatud tarbijahinnaindeks¹

(aastane muutus protsentides, kui ei ole märgitud teisiti)

	Kokku					Kokku (sesoonselt kohandatud; muutus protsentides võrreldes eelmise perioodiga)						Memokirje: reguleeritud hinnad	
	Indeks: 2005 = 100	Kokku (v.a toiduained ja energia)			Tee-nused	Kokku	Töödeldud toiduained	Töötlemata toiduained	Tööstus-kaubad, v.a energia	Energia (sesoonselt kohandamata)	Tee-nused	ÜTHI kokku, v.a reguleeritud hinnad	Reguleeritud hinnad
		1	2	3									
Protsent kogusum-mast 2015. aastal	100,0	100,0	69,7	56,5	43,5	100,0	12,2	7,5	26,3	10,6	43,5	87,1	12,9
2012	115,6	2,5	1,5	3,0	1,8	-	-	-	-	-	-	2,3	3,8
2013	117,2	1,4	1,1	1,3	1,4	-	-	-	-	-	-	1,2	2,1
2014	117,7	0,4	0,8	-0,2	1,2	-	-	-	-	-	-	0,2	1,9
2014 III kv	117,7	0,4	0,8	-0,3	1,2	0,1	0,2	0,2	0,0	-0,4	0,3	0,2	1,6
IV kv	117,8	0,2	0,7	-0,6	1,2	-0,2	0,0	0,4	0,0	-3,0	0,2	-0,1	1,7
2015 I kv	116,8	-0,3	0,7	-1,4	1,1	-0,3	0,2	0,5	0,1	-4,2	0,2	-0,5	1,2
II kv	118,4	0,2	0,8	-0,5	1,1	0,5	0,3	0,6	0,2	2,4	0,4	0,1	0,9
2015 märts	117,9	-0,1	0,6	-0,9	1,0	0,2	0,1	-0,1	0,1	1,7	0,0	-0,3	1,1
apr	118,2	0,0	0,6	-0,7	1,0	0,1	0,2	0,4	0,1	0,1	0,0	-0,1	0,9
mai	118,5	0,3	0,9	-0,4	1,3	0,3	-0,1	0,2	0,1	0,9	0,3	0,3	1,0
juuni	118,5	0,2	0,8	-0,4	1,1	0,0	0,1	-0,1	0,0	-0,1	0,0	0,1	0,9
juuli	117,7	0,2	1,0	-0,5	1,2	0,0	0,0	-0,3	0,2	-0,7	0,2	0,1	0,9
aug ²	117,8	0,2	1,0	.	1,2	-0,1	0,0	0,8	0,1	-2,2	0,1	.	.

	Kaubad						Teenused					
	Toiduained (sh alkohoolsed joogid ja tubakatooted)			Tööstuskaubad			Elamumajandus	Trans-port	Side	Vaba aja ja isikli-ku tegevusega seotud teenused	Muud tee-nused	
	Kokku	Töödeldud toiduained	Töötlemata toiduained	Kokku	Tööstus-kaubad, v.a energia	Energia	Üür					
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	
Protsent kogusum-mast 2015. aastal	19,7	12,2	7,5	36,9	26,3	10,6	10,7	6,4	7,3	3,1	14,8	7,5
2012	3,1	3,1	3,0	3,0	1,2	7,6	1,8	1,5	2,9	-3,2	2,2	2,0
2013	2,7	2,2	3,5	0,6	0,6	0,6	1,7	1,5	2,4	-4,2	2,2	0,7
2014	0,5	1,2	-0,8	-0,5	0,1	-1,9	1,7	1,4	1,7	-2,8	1,5	1,3
2014 III kv	-0,1	1,0	-2,0	-0,4	0,1	-1,8	1,7	1,3	1,7	-3,1	1,5	1,3
IV kv	0,3	0,7	-0,3	-1,1	-0,1	-3,6	1,6	1,4	1,6	-2,6	1,4	1,4
2015 I kv	0,3	0,5	0,1	-2,3	-0,1	-7,7	1,3	1,3	1,4	-1,9	1,3	1,2
II kv	1,1	0,7	1,8	-1,4	0,2	-5,3	1,2	1,2	1,2	-0,9	1,4	1,2
2015 märts	0,6	0,6	0,7	-1,7	0,0	-6,0	1,2	1,2	1,4	-1,7	1,1	1,3
apr	1,0	0,7	1,3	-1,6	0,1	-5,8	1,2	1,3	0,7	-1,2	1,2	1,2
mai	1,2	0,6	2,1	-1,2	0,2	-4,8	1,2	1,2	1,6	-0,8	1,8	1,3
juuni	1,1	0,7	1,9	-1,3	0,3	-5,1	1,2	1,2	1,2	-0,8	1,3	1,1
juuli	0,9	0,6	1,4	-1,3	0,4	-5,6	1,2	1,1	1,5	-0,7	1,6	1,0
aug ²	1,2	0,6	2,3	.	0,6	-7,1

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused

¹ Andmed viitavad euroala muutuvale koosseisule.

² Hinnang põhineb liikmesriikide esialgsel andmetel, mis hõlmavad harilikult umbes 95% euroalast, samuti esmasel teabel energiahindade kohta.

4. Hinnad ja kulud

4.2. Tööstustoodangu, ehituse ja kinnisvara hinnad

(aastane muutus protsentides, kui ei ole märgitud teisiti)

	Tööstustoodangu tootjahinnad (v.a ehitus)										Ehitus	Elamu- kinnisvara hinnad ¹	Ärikinnisva- ra hindade eksperi- mentaalne näitaja ^{1,2}
	Kokku (indeks: 2010 = 100)	Kokku		Tööstus, v.a ehitus ja energia						Energia			
		Töötlev tööstus	Kokku	Vahekaubad	Kapitali- kaubad	Tarbekaubad							
						Kokku	Toiduained, joogid, tubaka- tooted	Muud kaubad (v.a toidu- ained)					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Protsent kogusum- mast 2010. aastal	100,0	100,0	78,0	72,1	29,3	20,0	22,7	13,8	8,9	27,9			
2012	108,7	2,8	2,0	1,4	0,7	1,0	2,5	3,5	0,9	6,6	1,5	-1,7	-0,1
2013	108,5	-0,2	-0,1	0,4	-0,6	0,6	1,7	2,6	0,3	-1,6	0,3	-2,0	-1,6
2014	106,9	-1,5	-0,9	-0,3	-1,1	0,4	0,1	-0,2	0,3	-4,4	0,3	0,2	1,3
2014 III kv	106,8	-1,4	-0,6	-0,1	-0,6	0,5	-0,1	-0,5	0,3	-4,5	0,4	0,5	2,1
IV kv	106,0	-1,9	-1,6	-0,3	-0,7	0,6	-0,6	-1,2	0,2	-5,8	0,2	0,7	2,8
2015 I kv	104,5	-2,9	-2,6	-0,6	-1,5	0,7	-0,7	-1,3	0,2	-8,5	0,3	1,1	.
II kv	104,9	-2,1	-1,7	-0,3	-0,7	0,7	-0,8	-1,4	0,1	-6,5	.	.	.
2015 veebr	104,6	-2,8	-2,6	-0,7	-1,7	0,7	-0,7	-1,3	0,3	-8,1	-	-	-
märts	104,9	-2,3	-1,9	-0,5	-1,2	0,7	-0,6	-1,1	0,3	-6,8	-	-	-
apr	104,8	-2,1	-1,8	-0,4	-0,8	0,8	-0,8	-1,4	0,1	-6,4	-	-	-
mai	104,9	-2,0	-1,5	-0,3	-0,6	0,7	-0,8	-1,3	0,0	-6,3	-	-	-
juuni	104,9	-2,1	-1,8	-0,4	-0,6	0,7	-0,8	-1,4	0,1	-6,8	-	-	-
juuli	104,7	-2,1	-2,0	-0,4	-0,7	0,7	-0,8	-1,4	0,2	-6,5	-	-	-

Allikad: Eurostat, EKP arvutused ning MSCI andmetel ja riikide allikatel põhinevad EKP arvutused (veerg 13).

¹ Eksperimentaalsed andmed, mis põhinevad ühtlustamata allikatel (vt täpsemalt <http://www.ecb.europa.eu/stats/intro/html/experiment.en.html>).

² Andmed euroala 19 liikmesriigi kohta.

4.3. Toormehinnad ja sisemajanduse koguprodukti deflaatorid

(aastane muutus protsentides, kui ei ole märgitud teisiti)

	SKP deflaatorid								Naftahind (eurot barrel)	Toorme (v.a energia) hinnad (eurodes)					
	Kokku (se- soonselt kohanda- tud; indeks 2010 = 100)	Kokku	Sisenõudlus				Eksport ¹	Import ¹		Impordiga kaalutud ²			Kasutusega kaalutud ²		
			Kokku	Eratarbi- mine	Valitse- mis- sektori tarbi- mine	Kapitali kogu- mahutus põhi- varasse				Kokku	Toidu- ained	Muud kaubad (v.a toidu- ained)	Kokku	Toidu- ained	Muud kaubad (v.a toidu- ained)
Protsent kogusum- mast										100,0	35,0	65,0	100,0	45,0	55,0
2012	102,4	1,3	1,5	1,9	0,8	1,2	1,9	2,5	86,6	-7,2	0,2	-10,5	-3,1	5,8	-9,1
2013	103,7	1,3	0,9	1,1	1,2	0,4	-0,3	-1,3	81,7	-9,0	-13,4	-6,9	-8,3	-10,1	-6,9
2014	104,6	0,9	0,5	0,4	1,0	0,4	-0,7	-1,7	74,5	-8,8	-1,6	-12,1	-4,6	0,7	-8,7
2014 III kv	104,7	0,9	0,5	0,3	1,1	0,5	-0,5	-1,5	78,0	-6,2	-1,7	-8,3	-2,1	0,2	-3,8
IV kv	104,9	0,9	0,3	0,2	0,9	0,6	-0,5	-1,9	61,5	-5,5	6,2	-10,8	1,3	9,3	-4,7
2015 I kv	105,3	1,0	0,0	-0,2	0,7	0,5	-0,5	-2,9	49,0	-0,4	8,7	-4,9	5,6	11,6	0,7
II kv	57,4	-0,5	2,1	-2,0	4,0	5,6	2,6
2015 märts	52,4	1,0	4,6	-1,0	6,2	7,9	4,7
apr	56,6	-1,4	3,4	-4,0	4,9	7,8	2,4
mai	58,9	-0,2	-0,3	-0,1	3,8	3,3	4,2
juuni	56,7	-0,1	3,1	-1,9	3,3	5,9	1,1
juuli	51,7	-3,6	11,1	-11,0	0,5	9,8	-7,1
aug	43,0	-7,5	4,7	-13,7	-4,0	5,5	-11,6

Allikad: Eurostat, EKP arvutused ja Thomson Reuters (veerg 9).

¹ Eksporti ja impordi deflaatorid viitavad kaupadele ja teenustele ning sisaldavad piirilest kaubavahetust euroalal.

² Impordiga kaalutud: kaalutud vastavalt impordi keskmisele struktuurile aastatel 2004–2006; kasutusega kaalutud: kaalutud vastavalt sisenõudluse keskmisele struktuurile aastatel 2004–2006.

4. Hinnad ja kulud

4.4. Hindadega seotud arvamusküsitlused

(sesoonselt kohandatud)

	Euroopa Komisjoni ettevõtlus- ja tarbijauuringud (protsentuaalsed erinevused)					Ostujuhtide uuringud (hajuvusindeksid)			
	Müügihinna ootused (järgmiseks kolmeks kuuks)				Tarbijahindade suundumused viimase 12 kuu jooksul	Sisendihinnad		Müügihinnad	
	Töötlev tööstus	Jaekaubandus	Teenused	Ehitus		Töötlev tööstus	Teenused	Töötlev tööstus	Teenused
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1999-2013	4,8	-	-	-1,8	34,0	57,7	56,7	-	49,9
2012	2,7	8,1	2,1	-12,7	38,6	52,7	55,1	49,9	47,9
2013	-0,3	1,7	-1,2	-17,1	29,8	48,5	53,8	49,4	47,8
2014	-0,8	-1,4	1,2	-17,6	14,3	49,6	53,5	49,7	48,2
2014 III kv	-0,7	-1,8	0,9	-16,9	11,7	51,2	53,7	49,8	48,4
IV kv	-2,1	-4,4	2,8	-15,7	7,9	48,7	52,6	49,0	47,1
2015 I kv	-5,5	-0,7	1,4	-17,0	-2,4	45,8	52,5	48,8	47,6
II kv	-1,1	3,3	3,0	-15,4	-0,8	54,7	54,4	50,4	49,0
2015 märts	-4,6	0,6	2,4	-16,3	-3,8	50,7	54,2	49,7	48,6
apr	-2,7	2,8	2,3	-17,7	-2,0	52,4	53,6	50,1	48,9
mai	-0,6	2,4	2,6	-13,7	-0,6	56,0	55,4	50,0	49,3
juuni	0,0	4,7	4,2	-14,9	0,1	55,7	54,1	51,0	48,9
juuli	-0,1	0,8	2,1	-14,0	0,9	54,4	54,3	50,4	49,5
aug	-2,4	3,1	2,1	-13,2	0,3	49,6	53,2	50,5	49,1

Allikad: Euroopa Komisjoni majanduse ja rahapoliitika peadirektooraat ja Markit.

4.5. Tööjõukulu indeksid

(aastane muutus protsentides, kui ei ole märgitud teisiti)

	Kokku (indeks: 2012 = 100)	Kokku	Komponentide järgi		Tegevuse järgi		Memokirje: kollektiivlepinguga määratud palga näitaja ¹
			Palk	Tööandja poolt tasutud sotsiaal- kindlustusmaksed	Ettevõtlussektor	Peamiselt muud sektorid kui ettevõtlussektor	
	1	2	3	4	5	6	7
Protsent kogusummast 2012. aastal	100,0	100,0	74,6	25,4	69,3	30,7	
2012	100,0	2,0	2,0	2,1	2,4	1,3	2,2
2013	101,4	1,3	1,5	1,0	1,2	1,6	1,8
2014	102,6	1,2	1,3	0,9	1,2	1,3	1,7
2014 III kv	100,5	1,4	1,5	1,3	1,3	1,8	1,7
IV kv	107,9	1,2	1,1	1,3	1,1	1,3	1,7
2015 I kv	97,6	2,2	2,2	2,1	2,3	1,9	1,4
II kv	1,5

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

¹ Eksperimentaalsed andmed, mis põhinevad ühtlustamata allikatel (vt täpsemalt <http://www.ecb.europa.eu/stats/intro/html/experiment.en.html>).

4. Hinnad ja kulud

4.6. Tööjõu ühikukulu, hüvitis tööjõusisendi kohta ja tööviljakus

(aastane muutus protsentides, kui ei ole märgitud teisiti; kvartaliandmed on sesoonselt kohandatud; aastaandmed on kohandamata)

	Kokku (indeks: 2010 =100)	Kokku	Majandustegevus									
			Põlluma- jandus, metsan- dus ja kalandus	Töötlev töös- tus, energia ja kommunaal- teenused	Ehitus	Kau- bandus, transport, majutus ja toitlustus	Teave ja teabe- vahetus	Finants- ja kindlustus- tegevus	Kinnisvara- alane tegevus	Kutse- alased teenused, äritege- vus, abi- teenused	Avalik hal- dus, haridus, tervishoid ja sotsiaal- hoolekanne	Kunst, meele- lahutus ja muu teenindus
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Tööjõu ühikukulu												
2012	102,5	1,9	2,2	1,8	3,8	2,4	0,0	0,0	1,3	3,7	0,6	3,1
2013	103,8	1,3	0,2	1,8	0,1	1,0	0,8	2,6	-1,9	1,2	1,7	1,7
2014	105,0	1,2	-3,8	1,8	0,5	0,7	1,2	1,0	0,5	2,1	1,3	1,0
2014 II kv	104,8	1,1	-4,7	1,8	0,3	0,9	0,9	0,9	0,2	2,4	1,1	1,2
III kv	105,3	1,3	-4,8	1,8	1,2	1,0	1,0	0,6	1,2	2,3	1,3	1,1
IV kv	105,5	1,3	-0,7	2,3	1,1	0,7	1,7	0,9	0,4	2,1	1,5	1,5
2015 I kv	105,8	1,2	1,3	1,7	2,0	0,5	0,4	0,0	3,5	2,5	1,6	0,9
Hüvitis töötaja kohta												
2012	103,6	1,5	0,3	1,9	2,3	1,7	1,5	1,2	1,1	2,1	0,9	1,9
2013	105,3	1,6	3,9	2,8	1,6	1,0	0,7	2,0	-0,1	1,1	1,7	1,4
2014	106,8	1,4	-1,1	2,3	1,6	1,2	2,0	1,4	1,0	1,6	1,3	1,1
2014 II kv	106,7	1,3	-1,3	2,1	1,7	1,1	1,8	1,7	0,9	1,5	1,2	1,4
III kv	107,1	1,3	-0,7	2,1	0,6	1,1	1,9	1,3	1,6	1,7	1,3	1,0
IV kv	107,6	1,3	-1,1	2,2	1,2	1,1	1,9	1,8	0,8	1,5	1,4	0,5
2015 I kv	108,2	1,5	1,3	1,9	0,5	1,2	1,4	1,3	2,9	2,0	1,6	1,1
Tööviljakus hõivatud kohta												
2012	101,1	-0,4	-1,9	0,1	-1,4	-0,7	1,5	1,2	-0,2	-1,5	0,3	-1,1
2013	101,4	0,3	3,7	1,0	1,5	0,1	-0,1	-0,6	1,9	-0,1	0,0	-0,3
2014	101,7	0,3	2,7	0,5	1,1	0,5	0,8	0,4	0,5	-0,5	0,0	0,1
2014 II kv	101,8	0,2	3,5	0,4	1,3	0,3	1,0	0,8	0,7	-0,9	0,0	0,2
III kv	101,7	0,1	4,3	0,3	-0,6	0,1	0,9	0,7	0,4	-0,6	0,0	-0,1
IV kv	102,0	0,0	-0,5	-0,2	0,1	0,4	0,2	0,9	0,3	-0,5	-0,1	-1,1
2015 I kv	102,2	0,2	-0,1	0,2	-1,4	0,7	0,9	1,3	-0,6	-0,5	0,0	0,2
Hüvitis töötatud tunni kohta												
2012	104,8	2,9	2,3	3,5	5,1	3,4	2,0	1,7	1,7	3,2	1,4	2,9
2013	107,2	2,3	4,2	3,0	3,0	1,8	1,0	2,5	1,4	2,1	2,2	2,1
2014	108,6	1,3	-0,9	1,8	1,3	1,2	1,9	1,7	1,1	1,5	1,1	1,3
2014 II kv	108,4	1,4	-0,6	2,5	1,7	1,3	1,7	2,2	1,5	1,4	0,9	0,9
III kv	108,8	1,3	-0,6	1,9	0,6	1,2	1,7	1,7	1,3	1,4	1,2	1,4
IV kv	109,0	1,1	-1,5	1,6	0,7	0,9	1,5	2,5	0,3	1,3	1,1	0,5
2015 I kv	109,9	1,6	1,0	2,0	0,4	1,6	1,1	2,0	2,7	2,2	1,7	0,6
Tööviljakus tunnis												
2012	102,3	0,9	-0,9	1,7	1,2	0,7	2,1	2,0	0,8	-0,4	0,9	-0,1
2013	103,3	1,0	4,1	1,2	2,8	0,6	0,2	-0,1	2,9	0,7	0,5	0,5
2014	103,5	0,2	2,9	0,0	0,8	0,5	0,9	0,7	1,0	-0,4	-0,2	0,5
2014 II kv	103,6	0,4	4,1	0,7	1,4	0,4	1,0	1,5	1,4	-0,6	-0,1	0,3
III kv	103,4	0,2	4,5	0,1	-0,3	0,2	1,2	1,4	1,5	-0,5	-0,1	0,5
IV kv	103,4	-0,2	-1,6	-0,7	-0,6	0,3	0,2	1,6	0,0	-0,7	-0,3	-0,8
2015 I kv	103,9	0,4	-1,2	0,2	-1,3	1,2	1,3	1,8	-1,1	-0,1	0,1	0,0

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

5. Rahapakkumine ja laenumaht

5.1. Rahaagregaadid¹

(mln eurodes, aastased kasvumäärad; sesoonselt kohandatud; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga; tehinguid perioodil)

	M3											
	M2					M3 – M2						
	M1		M2 – M1			Repo- tehingud	Rahaturu- fondide osakud	Võlaväärt- paberid tähtajaga kuni kaks aastat				
	Ringlu- ses olev sularaha	Üleöö- hoiused	Hoiused lepingulise tähtajaga kuni kaks aastat	Kuni kolme- kuulise etteteatamis- tähtajaga lõpetatavad hoiused								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Bilansiline jääk												
2012	863,4	4 244,0	5 107,5	1 803,3	2 081,5	3 884,8	8 992,3	125,0	483,1	180,6	788,7	9 781,0
2013	908,8	4 482,6	5 391,4	1 691,2	2 123,2	3 814,4	9 205,8	120,0	417,8	86,5	624,3	9 830,0
2014	967,3	4 949,1	5 916,4	1 605,0	2 129,6	3 734,5	9 650,9	122,2	427,3	104,4	653,9	10 304,8
2014 III kv	948,2	4 745,2	5 693,4	1 647,5	2 136,6	3 784,1	9 477,5	122,4	419,0	68,8	610,2	10 087,7
IV kv	967,3	4 949,1	5 916,4	1 605,0	2 129,6	3 734,5	9 650,9	122,2	427,3	104,4	653,9	10 304,8
2015 I kv	993,7	5 173,7	6 167,4	1 529,2	2 133,5	3 662,7	9 830,1	125,7	436,5	96,9	659,1	10 489,2
II kv	1 015,0	5 303,2	6 318,2	1 478,8	2 162,1	3 640,9	9 959,0	91,1	438,0	97,0	626,1	10 585,2
2015 veebr	992,4	5 106,6	6 099,0	1 535,3	2 123,3	3 658,6	9 757,6	132,4	443,0	108,9	684,3	10 441,9
märts	993,7	5 173,7	6 167,4	1 529,2	2 133,5	3 662,7	9 830,1	125,7	436,5	96,9	659,1	10 489,2
apr	1 003,3	5 189,9	6 193,2	1 518,9	2 151,1	3 670,0	9 863,2	129,5	451,7	103,5	684,7	10 547,9
mai	1 006,7	5 264,9	6 271,6	1 486,1	2 157,2	3 643,3	9 914,9	111,7	442,9	92,7	647,3	10 562,2
juuni	1 015,0	5 303,2	6 318,2	1 478,8	2 162,1	3 640,9	9 959,0	91,1	438,0	97,0	626,1	10 585,2
juuli ⁽¹⁾	1 021,1	5 377,6	6 398,7	1 469,8	2 163,1	3 632,9	10 031,5	105,7	456,2	90,5	652,3	10 683,9
Tehingud												
2012	20,0	289,5	309,5	-36,0	114,9	78,9	388,5	-16,9	-20,2	-18,5	-55,6	332,8
2013	45,3	245,8	291,1	-111,1	43,9	-67,2	223,9	-12,0	-48,8	-62,8	-123,6	100,3
2014	58,0	370,2	428,1	-91,9	3,6	-88,3	339,8	0,8	10,7	12,5	24,0	363,7
2014 III kv	16,7	109,1	125,7	-27,1	5,1	-22,0	103,8	-8,1	10,0	3,4	5,3	109,1
IV kv	19,1	125,9	145,1	-40,9	-9,0	-50,0	95,1	-0,5	11,2	18,4	29,1	124,2
2015 I kv	25,2	188,7	213,9	-63,3	4,8	-58,5	155,4	2,3	4,9	-8,7	-1,6	153,9
II kv	21,3	151,6	172,8	-49,1	15,0	-34,1	138,7	-34,3	1,5	1,9	-30,9	107,9
2015 veebr	7,6	47,2	54,8	-19,3	2,7	-16,6	38,2	12,8	4,4	6,9	24,1	62,3
märts	1,3	59,8	61,1	-8,9	10,4	1,5	62,6	-7,0	-6,6	-13,2	-26,8	35,8
apr	9,6	37,7	47,4	-8,5	4,0	-4,5	42,8	4,1	15,3	7,5	26,9	69,7
mai	3,4	70,9	74,3	-34,1	6,0	-28,1	46,2	-18,0	-8,8	-11,1	-37,9	8,3
juuni	8,2	43,0	51,2	-6,5	5,0	-1,5	49,7	-20,4	-4,9	5,4	-19,9	29,8
juuli ⁽¹⁾	6,1	70,5	76,6	-14,1	1,0	-13,1	63,4	14,4	18,2	-6,4	26,2	89,7
Kasvumäärad												
2012	2,4	7,3	6,4	-1,9	5,9	2,1	4,5	-11,6	-3,9	-9,9	-6,6	3,5
2013	5,2	5,8	5,7	-6,2	2,1	-1,7	2,5	-9,5	-10,4	-37,8	-16,2	1,0
2014	6,4	8,2	7,9	-5,4	0,2	-2,3	3,7	0,7	2,6	18,3	3,9	3,7
2014 III kv	6,0	6,2	6,2	-3,9	0,3	-1,5	3,0	9,7	-1,1	-26,8	-4,1	2,5
IV kv	6,4	8,2	7,9	-5,4	0,2	-2,3	3,7	0,7	2,6	18,3	3,9	3,7
2015 I kv	7,3	10,5	10,0	-7,7	0,3	-3,2	4,6	5,1	5,3	11,0	5,5	4,7
II kv	8,8	12,3	11,7	-10,8	0,7	-4,3	5,2	-30,9	6,8	25,1	0,5	4,9
2015 veebr	7,9	9,4	9,1	-7,3	0,0	-3,2	4,1	0,5	3,4	22,1	4,8	4,1
märts	7,3	10,5	10,0	-7,7	0,3	-3,2	4,6	5,1	5,3	11,0	5,5	4,7
apr	8,2	11,0	10,5	-8,0	0,5	-3,3	4,9	6,2	9,2	40,0	11,6	5,3
mai	8,3	11,8	11,2	-10,3	0,7	-4,1	5,0	-9,5	7,7	15,1	4,7	5,0
juuni	8,8	12,3	11,7	-10,8	0,7	-4,3	5,2	-30,9	6,8	25,1	0,5	4,9
juuli ⁽¹⁾	8,9	12,7	12,1	-11,5	0,8	-4,6	5,4	-19,1	7,9	25,6	3,6	5,3

Allikas: EKP.

¹ Andmed viitavad euroala muutvale koosseisule.

5. Rahapakkumine ja laenumaht

5.2. Hoiused M3s¹

(mld eurodes, aastased kasvumäärad; sesoonselt kohandatud; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga; tehinguid perioodil)

	Mittefinantsettevõtted ²					Kodumajapidamised ³					Finantsettevõtted (v.a rahaloomeasutused, kindlustusseltsid ja pensionifondid) ²	Kindlustusseltsid ja pensionifondid	Muu valitsemis-sektor ⁴	
	Kokku	Üleöö-hoiused	Lepin-gulise tähtajaga kuni kaks aastat	Kuni kolme-kuulise ette-teatamis-tähtajaga lõpe-tatavad hoiused	Repo-tehingud	Kokku	Üleöö-hoiused	Lepin-gulise tähtajaga kuni kaks aastat	Kuni kolme-kuulise ette-teatamis-tähtajaga lõpe-tatavad hoiused	Repo-tehingud				11
Bilansiline jääk														
2012	1 618,7	1 112,8	406,9	88,1	10,8	5 308,6	2 360,4	977,3	1 960,3	10,5	811,2	209,1	306,3	
2013	1 710,6	1 198,6	400,8	94,7	16,5	5 414,0	2 542,6	875,7	1 991,2	4,5	801,0	192,8	298,6	
2014	1 813,6	1 329,4	368,3	96,5	19,5	5 556,9	2 753,4	810,7	1 989,9	2,8	885,5	218,9	330,8	
2014 III kv	1 789,5	1 283,8	391,1	99,2	15,4	5 531,9	2 686,9	845,1	1 995,1	4,9	794,8	208,4	327,1	
IV kv	1 813,6	1 329,4	368,3	96,5	19,5	5 556,9	2 753,4	810,7	1 989,9	2,8	885,5	218,9	330,8	
2015 I kv	1 847,0	1 392,6	340,4	99,0	14,9	5 598,3	2 843,8	761,7	1 988,8	3,9	952,8	225,0	339,0	
II kv	1 851,9	1 407,1	320,7	111,9	12,2	5 649,4	2 911,5	734,7	2 000,3	2,8	965,7	228,6	339,6	
2015 veebr	1 851,7	1 393,7	347,1	97,0	13,9	5 566,5	2 810,2	771,1	1 980,9	4,3	905,4	224,4	349,6	
märts	1 847,0	1 392,6	340,4	99,0	14,9	5 598,3	2 843,8	761,7	1 988,8	3,9	952,8	225,0	339,0	
apr	1 844,5	1 387,5	333,3	112,8	10,9	5 611,5	2 859,2	756,7	1 991,9	3,7	959,3	229,8	344,3	
mai	1 852,0	1 403,6	324,3	111,9	12,2	5 624,4	2 878,1	745,8	1 996,7	3,8	966,4	230,7	346,4	
juuni	1 851,9	1 407,1	320,7	111,9	12,2	5 649,4	2 911,5	734,7	2 000,3	2,8	965,7	228,6	339,6	
juuli ⁽⁴⁾	1 889,1	1 440,1	323,2	113,0	12,8	5 667,8	2 945,3	721,5	1 997,8	3,2	980,9	233,7	344,6	
Tehingud														
2012	72,2	99,4	-33,2	10,0	-4,0	222,8	99,4	35,6	100,2	-12,5	16,5	15,0	25,0	
2013	97,9	90,4	-6,0	7,7	5,8	108,7	183,7	-100,1	31,1	-6,0	-17,4	-14,2	-8,5	
2014	68,6	90,2	-25,4	1,4	2,5	140,4	209,1	-65,6	-1,4	-1,7	46,4	6,3	20,9	
2014 III kv	29,6	33,6	-5,7	1,9	-0,2	47,3	61,9	-16,0	1,0	0,4	-8,3	-2,3	12,6	
IV kv	7,1	16,3	-12,1	-1,2	4,0	26,0	67,7	-33,0	-6,6	-2,0	56,4	-8,2	-5,7	
2015 I kv	29,6	49,1	-17,2	2,5	-4,9	39,1	81,4	-43,3	-0,1	1,1	50,5	4,6	8,6	
II kv	8,8	29,4	-19,0	1,0	-2,6	52,9	71,6	-27,2	9,6	-1,1	16,9	3,9	0,7	
2015 veebr	11,7	13,5	-5,0	0,8	2,5	12,1	23,4	-12,7	1,0	0,4	18,3	-4,6	5,8	
märts	-9,0	-3,9	-8,0	2,0	0,9	30,7	32,8	-9,9	8,2	-0,4	43,0	0,3	-10,7	
apr	1,6	10,0	-6,3	1,9	-3,9	14,9	18,9	-5,0	1,3	-0,3	10,2	5,1	5,4	
mai	5,2	14,4	-9,5	-0,9	1,2	12,0	18,3	-11,2	4,7	0,2	4,8	0,7	2,0	
juuni	2,0	5,0	-3,2	0,0	0,1	25,9	34,4	-11,1	3,6	-1,1	1,8	-1,9	-6,7	
juuli ⁽⁴⁾	33,3	31,4	0,3	1,1	0,5	17,6	33,2	-13,6	-2,4	0,4	13,0	4,8	3,2	
Kasvumäärad														
2012	4,7	9,8	-7,5	13,2	-25,2	4,4	4,4	3,8	5,4	-54,2	2,1	7,8	9,1	
2013	6,1	8,1	-1,5	8,8	54,6	2,0	7,8	-10,3	1,6	-57,0	-2,2	-6,9	-2,8	
2014	4,0	7,5	-6,3	1,5	14,5	2,6	8,2	-7,5	-0,1	-37,2	5,5	3,4	7,0	
2014 III kv	6,0	8,6	-2,1	3,4	47,4	2,2	7,3	-7,0	0,1	-20,8	-0,9	2,3	3,3	
IV kv	4,0	7,5	-6,3	1,5	14,5	2,6	8,2	-7,5	-0,1	-37,2	5,5	3,4	7,0	
2015 I kv	4,6	9,5	-10,0	3,6	-5,7	2,8	9,7	-11,2	0,1	-31,0	14,6	-0,8	5,2	
II kv	4,2	10,1	-14,1	4,5	-23,3	3,0	10,8	-13,9	0,2	-38,0	13,7	-1,3	5,1	
2015 veebr	4,8	9,9	-8,9	1,3	-21,9	2,5	8,9	-10,3	-0,2	-25,5	7,9	-0,9	8,0	
märts	4,6	9,5	-10,0	3,6	-5,7	2,8	9,7	-11,2	0,1	-31,0	14,6	-0,8	5,2	
apr	4,4	9,9	-11,4	5,5	-37,8	2,9	10,0	-11,4	0,1	-35,3	15,6	1,5	7,5	
mai	4,4	10,4	-13,9	4,5	-24,1	2,9	10,2	-12,7	0,2	-25,3	13,4	1,8	8,5	
juuni	4,2	10,1	-14,1	4,5	-23,3	3,0	10,8	-13,9	0,2	-38,0	13,7	-1,3	5,1	
juuli ⁽⁴⁾	5,5	11,7	-14,3	4,6	-11,1	3,1	11,2	-15,1	0,2	-35,4	14,4	-1,6	4,9	

Allikas: EKP.

¹ Andmed viitavad euroala muutvale koosseisule.

² Vastavalt ESA 2010-le liigitati 2014. aasta detsembris mittefinantsettevõtete kontsernide valdusettevõtted mittefinantsettevõtete sektorist ümber finantsettevõtete sektorisse.

Need ettevõtted on hõlmatud rahaloomeasutuste bilansistatistikas koos muude finantsettevõtete kui rahaloomeasutused ning kindlustusseltsid ja pensionifondid.

³ Kaasa arvatud kodumajapidamisi teenindavad kasumitaotluseta institutsioonid.

⁴ Tähebtab valitsemissektorit, v.a keskvalitsust.

5. Rahapakkumine ja laenumaht

5.3. Laenud euroala residentidele¹

(mild eurodes, aastased kasvumäärad; sesoonselt kohandatud; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga; tehinguid perioodil)

	Laenud valitsemissektorile			Laenud muudele euroala residentidele								
	Kokku	Laenud	Võlaväärt-paberid	Kokku	Laenud					Võla-väärt-paberid	Omandi-väärt-paberid ja investee-rimisfondide (v.a rahaturu-fondide) osakud	
					Kokku	Mitte-finantsette-võtetele ³	Kodumaja-pidamis-tele ⁴	Finantsette-võtetele (v.a rahaloome-asutused, kindlustusseltsid ja pensioni-fondid) ³	Kindlustus-seltsidele ja pensioni-fondidele			
												Laenude müügi ja väärt-paberis-tamisega kohandatud ²
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Bilansiline jääk												
2012	3 410,8	1 169,3	2 241,5	13 069,5	10 860,0	-	4 544,6	5 242,3	984,3	89,0	1 435,9	773,6
2013	3 407,5	1 096,3	2 311,2	12 709,4	10 546,4	-	4 354,1	5 221,4	872,6	98,3	1 363,9	799,1
2014	3 609,7	1 131,7	2 478,0	12 562,5	10 512,2	-	4 280,3	5 199,3	904,6	128,1	1 276,5	773,8
2014 III kv	3 508,9	1 102,2	2 406,7	12 561,8	10 444,8	-	4 288,1	5 194,6	858,8	103,3	1 307,0	810,1
2014 IV kv	3 609,7	1 131,7	2 478,0	12 562,5	10 512,2	-	4 280,3	5 199,3	904,6	128,1	1 276,5	773,8
2015 I kv	3 674,0	1 153,4	2 520,6	12 674,3	10 613,9	-	4 310,1	5 233,7	935,5	134,6	1 273,1	787,3
2015 II kv	3 684,8	1 137,6	2 547,1	12 624,5	10 590,4	-	4 291,7	5 257,2	905,0	136,5	1 243,7	790,3
2015 veebr	3 638,7	1 146,7	2 492,0	12 650,5	10 588,3	-	4 312,8	5 221,0	917,4	137,1	1 272,9	789,3
2015 märts	3 674,0	1 153,4	2 520,6	12 674,3	10 613,9	-	4 310,1	5 233,7	935,5	134,6	1 273,1	787,3
2015 apr	3 702,3	1 151,6	2 550,7	12 654,0	10 610,4	-	4 303,9	5 236,3	933,1	137,1	1 262,0	781,7
2015 mai	3 698,4	1 144,0	2 554,4	12 659,4	10 611,2	-	4 300,4	5 243,4	923,2	144,2	1 257,2	791,0
2015 juuni	3 684,8	1 137,6	2 547,1	12 624,5	10 590,4	-	4 291,7	5 257,2	905,0	136,5	1 243,7	790,3
2015 juuli ⁽¹⁾	3 727,5	1 132,7	2 594,8	12 712,5	10 608,6	-	4 300,0	5 260,5	916,7	131,5	1 297,4	806,5
Tehingud												
2012	185,0	-4,0	189,0	-100,6	-69,1	-13,4	-107,6	26,0	14,5	-2,0	-69,9	38,5
2013	-24,4	-73,6	49,2	-304,5	-247,4	-221,2	-132,8	-3,5	-120,7	9,6	-71,7	14,6
2014	73,6	16,3	57,3	-106,8	-50,7	19,2	-58,3	-15,0	11,0	11,6	-90,0	33,9
2014 III kv	40,4	-1,4	41,8	-18,7	-10,3	-10,6	-18,4	8,2	-4,4	4,2	-14,1	5,7
2014 IV kv	47,5	12,8	34,7	1,7	22,8	33,6	4,3	5,1	6,8	6,6	-36,7	15,6
2015 I kv	38,5	21,5	17,0	34,6	45,8	52,9	8,3	20,1	11,5	6,0	-4,0	-7,2
2015 II kv	59,8	-15,4	75,2	-13,1	4,0	22,3	1,2	29,7	-28,9	2,0	-24,3	7,1
2015 veebr	-20,1	2,7	-22,8	10,6	8,3	15,5	10,3	1,4	-1,5	-1,9	-5,7	8,0
2015 märts	27,2	5,4	21,9	14,0	21,5	20,9	-3,0	12,9	14,2	-2,6	-1,1	-6,4
2015 apr	39,3	-1,5	40,8	-1,9	12,5	23,1	2,2	7,1	0,6	2,7	-8,9	-5,6
2015 mai	8,9	-7,8	16,7	1,2	-1,7	6,6	-4,8	6,9	-10,9	7,0	-4,9	7,8
2015 juuni	11,6	-6,0	17,6	-12,4	-6,8	-7,4	3,8	15,7	-18,7	-7,7	-10,5	4,9
2015 juuli ⁽¹⁾	31,6	-5,0	36,7	77,2	21,2	35,9	9,7	4,5	12,1	-5,0	44,9	11,0
Kasvumäärad												
2012	5,8	-0,3	9,5	-0,8	-0,6	-0,1	-2,3	0,5	1,5	-2,2	-4,6	5,2
2013	-0,7	-6,3	2,2	-2,3	-2,3	-2,0	-2,9	-0,1	-12,2	10,8	-5,0	1,9
2014	2,1	1,5	2,4	-0,8	-0,5	0,2	-1,3	-0,3	1,1	11,8	-6,6	4,2
2014 III kv	-0,5	-0,7	-0,4	-1,9	-1,2	-0,6	-2,0	-0,5	-2,5	8,5	-8,5	1,8
2014 IV kv	2,1	1,5	2,4	-0,8	-0,5	0,2	-1,3	-0,3	1,1	11,8	-6,6	4,2
2015 I kv	2,8	2,0	3,2	-0,3	0,1	0,8	-0,6	0,0	2,3	14,1	-5,0	2,9
2015 II kv	5,3	1,6	7,1	0,0	0,6	0,9	-0,1	1,2	-1,9	17,8	-6,0	2,6
2015 veebr	1,9	1,5	2,1	-0,5	-0,1	0,6	-0,6	-0,2	0,5	15,4	-5,6	4,0
2015 märts	2,8	2,0	3,2	-0,3	0,1	0,8	-0,6	0,0	2,3	14,1	-5,0	2,9
2015 apr	3,9	2,4	4,7	0,0	0,1	0,9	-0,4	0,0	0,3	17,2	-2,5	2,7
2015 mai	4,1	0,9	5,6	0,2	0,6	1,0	-0,2	1,0	-0,9	27,0	-5,4	3,7
2015 juuni	5,3	1,6	7,1	0,0	0,6	0,9	-0,1	1,2	-1,9	17,8	-6,0	2,6
2015 juuli ⁽¹⁾	5,8	0,8	8,1	0,7	0,9	1,4	0,4	1,3	0,4	10,1	-2,8	3,0

Allikas: EKP.

¹ Andmed viitavad euroala muutuvale koosseisule.

² Kohandatud vastavalt laenude kajastamise lõpetamisele rahaloomeasutuste bilansis müügi või väärt-paberistamise tõttu.

³ Vastavalt ESA 2010-le liigitati 2014. aasta detsembris mittefinantsettevõtete kontsernide valdusettevõtted mittefinantsettevõtete sektorist ümber finantsettevõtete sektorisse. Need ettevõtted on hõlmatud rahaloomeasutuste bilansistatistikas koos muude finantsettevõtetele kui rahaloomeasutused ning kindlustusseltsid ja pensionifondid.

⁴ Kaasa arvatud kodumajapidamisi teenindavad kasumitaotluseta institutsioonid.

5. Rahapakkumine ja laenumaht

5.4. Rahaloomeasutuste laenud euroala mittefinantsettevõtetele ja kodumajapidamistele¹

(mld eurodes, aastased kasvumäärad; sesoonselt kohandatud; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga; tehinguid perioodil)

	Mittefinantsettevõtted ²					Kodumajapidamised ³				
	Kokku		Kuni 1 aasta	1–5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku		Tarbimis-laenud	Eluaseme-laenud	Muud laenud
	Laenude müügi ja väärtpaberistamisega kohandatud ⁴					Laenude müügi ja väärtpaberistamisega kohandatud ⁴				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Bilansiline jääk										
2012	4 544,6	-	1 127,9	795,6	2 621,0	5 242,3	-	602,0	3 823,6	816,7
2013	4 354,1	-	1 065,6	740,8	2 547,8	5 221,4	-	573,5	3 851,5	796,4
2014	4 280,3	-	1 081,2	725,1	2 474,0	5 199,3	-	563,3	3 860,1	776,0
2014 III kv	4 288,1	-	1 056,5	726,1	2 505,4	5 194,6	-	567,1	3 843,7	783,8
IV kv	4 280,3	-	1 081,2	725,1	2 474,0	5 199,3	-	563,3	3 860,1	776,0
2015 I kv	4 310,1	-	1 089,9	738,9	2 481,3	5 233,7	-	567,9	3 890,4	775,4
II kv	4 291,7	-	1 084,5	744,4	2 462,8	5 257,2	-	578,5	3 907,6	771,1
2015 veebr	4 312,8	-	1 090,4	734,7	2 487,7	5 221,0	-	565,2	3 882,2	773,6
märts	4 310,1	-	1 089,9	738,9	2 481,3	5 233,7	-	567,9	3 890,4	775,4
apr	4 303,9	-	1 090,4	738,0	2 475,5	5 236,3	-	566,9	3 894,8	774,6
mai	4 300,4	-	1 085,2	742,7	2 472,5	5 243,4	-	568,3	3 901,7	773,4
juuni	4 291,7	-	1 084,5	744,4	2 462,8	5 257,2	-	578,5	3 907,6	771,1
juuli ⁽¹⁾	4 300,0	-	1 086,9	744,7	2 468,3	5 260,5	-	578,7	3 911,7	770,1
Tehingud										
2012	-107,6	-60,3	6,2	-51,4	-62,3	26,0	34,7	-17,7	48,8	-5,1
2013	-132,8	-127,5	-44,5	-44,5	-43,7	-3,5	14,3	-18,1	27,6	-13,1
2014	-58,3	-45,0	-13,6	1,6	-46,2	-15,0	41,2	-3,0	-3,2	-8,8
2014 III kv	-18,4	-19,9	-3,1	-6,8	-8,4	8,2	9,6	1,2	13,1	-6,1
IV kv	4,3	6,8	-7,3	8,5	3,0	5,1	13,9	-2,2	9,3	-2,1
2015 I kv	8,3	11,2	-0,7	7,3	1,8	20,1	24,2	2,2	17,9	0,0
II kv	1,2	10,7	-0,1	11,6	-10,2	29,7	38,7	9,1	21,7	-1,2
2015 veebr	10,3	12,4	3,1	-1,1	8,4	1,4	6,4	-0,7	3,8	-1,7
märts	-3,0	-2,0	-1,8	3,7	-4,9	12,9	11,6	2,9	7,5	2,4
apr	2,2	4,2	3,7	0,7	-2,2	7,1	15,4	-0,7	7,5	0,3
mai	-4,8	1,1	-6,2	4,3	-2,8	6,9	9,2	1,7	6,4	-1,1
juuni	3,8	5,4	2,5	6,5	-5,2	15,7	14,0	8,2	7,8	-0,3
juuli ⁽¹⁾	9,7	14,6	2,1	0,3	7,2	4,5	14,0	0,8	4,4	-0,7
Kasvumäärad										
2012	-2,3	-1,3	0,5	-6,0	-2,3	0,5	0,7	-2,8	1,3	-0,6
2013	-2,9	-2,8	-4,0	-5,6	-1,7	-0,1	0,3	-3,0	0,7	-1,6
2014	-1,3	-1,0	-1,3	0,2	-1,8	-0,3	0,8	-0,5	-0,1	-1,1
2014 III kv	-2,0	-1,8	-1,4	-3,3	-1,9	-0,5	0,5	-1,1	-0,2	-1,7
IV kv	-1,3	-1,0	-1,3	0,2	-1,8	-0,3	0,8	-0,5	-0,1	-1,1
2015 I kv	-0,6	-0,2	-0,7	2,1	-1,2	0,0	1,1	-0,1	0,2	-1,1
II kv	-0,1	0,2	-1,1	2,8	-0,6	1,2	1,7	1,8	1,6	-1,2
2015 veebr	-0,6	-0,3	0,5	0,8	-1,5	-0,2	0,9	-0,5	0,0	-1,1
märts	-0,6	-0,2	-0,7	2,1	-1,2	0,0	1,1	-0,1	0,2	-1,1
apr	-0,4	0,0	0,4	1,4	-1,2	0,0	1,3	-0,1	0,2	-0,7
mai	-0,2	0,2	0,4	2,4	-1,2	1,0	1,5	0,5	1,4	-1,0
juuni	-0,1	0,2	-1,1	2,8	-0,6	1,2	1,7	1,8	1,6	-1,2
juuli ⁽¹⁾	0,4	0,9	-0,2	3,1	-0,2	1,3	1,9	1,8	1,6	-0,5

Allikas: EKP.

¹ Andmed viitavad euroala muutuvale koosseisule.

² Vastavalt ESA 2010-le liigitati 2014. aasta detsembris mittefinantsettevõtete kontsernide valdusettevõtted mittefinantsettevõtete sektorist ümber finantsettevõtete sektorisse. Need ettevõtted on hõlmatud rahaloomeasutuste bilansistatistikas koos muude finantsettevõtete kui rahaloomeasutused ning kindlustusseltsid ja pensionifondid.

³ Kaasa arvatud kodumajapidamisi teenindavad kasumitaoluseta institutsioonid.

⁴ Kohandatud vastavalt laenude kajastamise lõpetamisele rahaloomeasutuste bilansis müügi või väärtpaberistamise tõttu.

5. Rahapakkumine ja laenumaht

5.5. M3 muud vastaskirjed (v.a laenud) euroala residentide puhul¹

(mld eurodes ja aastased kasvumäärad; sesoonselt kohandatud; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga; tehinguid perioodil)

	Rahaloomeasutuste kohustused						Rahaloomeasutuste varad			
	Keskvalitsuse varad ²	Pikemaajalised finantskohustused muude euroala residentide ees					Netovälisvarad	Muud		
		Kokku	Hoiused lepingulise tähtajaga üle kahe aasta	Üle kolme-kuulise ette-teatamisega lõpetatavad hoiused	Võlaväärt-paberid tähtajaga üle kahe aasta	Kapital ja reservid		Kokku	Repotehingud kesksete osalejatega ³	Pöörd-repotehingud kesksetele osalejatele ³
Bilansiline jääk										
2012	305,4	7 578,1	2 395,9	106,0	2 680,8	2 395,4	1 029,8	154,4	260,8	201,2
2013	260,2	7 311,0	2 373,3	91,5	2 506,3	2 340,0	1 153,9	130,6	183,8	122,1
2014	262,0	7 175,5	2 253,5	92,2	2 375,1	2 454,6	1 388,8	181,2	185,3	139,8
2014 III kv	249,7	7 336,1	2 278,6	92,4	2 457,0	2 507,9	1 419,3	183,5	163,6	121,7
2014 IV kv	262,0	7 175,5	2 253,5	92,2	2 375,1	2 454,6	1 388,8	181,2	185,3	139,8
2015 I kv	287,6	7 314,0	2 259,8	90,5	2 394,8	2 568,8	1 511,5	230,9	234,8	159,1
2015 II kv	265,1	7 155,8	2 219,9	86,5	2 331,5	2 517,9	1 457,0	239,8	224,5	143,7
2015 veebr	263,0	7 292,9	2 263,3	91,8	2 396,3	2 541,5	1 450,8	257,8	226,3	144,5
2015 märts	287,6	7 314,0	2 259,8	90,5	2 394,8	2 568,8	1 511,5	230,9	234,8	159,1
2015 apr	260,3	7 227,8	2 238,2	88,7	2 355,3	2 545,6	1 450,6	229,0	209,3	132,1
2015 mai	275,9	7 220,5	2 232,7	87,4	2 343,2	2 557,2	1 467,0	233,7	222,9	140,7
2015 juuni	265,1	7 155,8	2 219,9	86,5	2 331,5	2 517,9	1 457,0	239,8	224,5	143,7
2015 juuli ⁽¹⁾	248,1	7 148,2	2 228,9	85,7	2 316,0	2 517,5	1 391,7	248,5	202,2	137,4
Tehingud										
2012	-4,9	-112,8	-156,3	-10,2	-106,4	160,1	99,5	31,3	9,4	41,5
2013	-46,0	-90,8	-18,6	-14,3	-137,6	79,7	359,2	-66,6	32,2	43,9
2014	-6,9	-162,4	-120,1	2,1	-154,9	110,5	246,0	-18,3	1,5	17,7
2014 III kv	-20,9	-1,8	-28,4	2,3	-28,5	52,7	38,4	26,4	-7,7	2,6
2014 IV kv	4,5	-94,1	-25,5	1,2	-77,4	7,5	37,8	-52,4	21,7	18,1
2015 I kv	22,4	-50,8	-31,1	-2,8	-47,2	30,3	3,6	48,8	49,4	19,3
2015 II kv	-22,5	-80,8	-39,3	-4,0	-48,3	10,8	-8,1	-34,0	-10,3	-15,4
2015 veebr	-43,1	-17,5	-8,6	-1,0	-12,1	4,2	-21,1	32,3	23,0	11,3
2015 märts	24,6	-15,2	-6,0	-1,3	-22,7	14,8	28,8	-24,8	8,4	14,6
2015 apr	-27,3	-38,1	-19,2	-1,8	-18,9	1,8	-30,3	-2,7	-25,4	-27,0
2015 mai	15,6	-17,7	-6,9	-1,3	-23,9	14,4	4,3	-8,1	13,6	8,6
2015 juuni	-10,8	-25,0	-13,2	-0,9	-5,5	-5,4	17,9	-23,2	1,6	3,1
2015 juuli ⁽¹⁾	-17,0	-6,2	12,7	-0,7	-21,5	3,4	-55,1	12,7	-22,3	-6,4
Kasvumäärad										
2012	-1,5	-1,5	-6,1	-8,8	-3,8	7,1	-	-	2,5	26,1
2013	-15,1	-1,2	-0,8	-13,5	-5,1	3,4	-	-	10,3	23,5
2014	-2,7	-2,2	-5,1	2,3	-6,1	4,6	-	-	0,8	14,5
2014 III kv	-11,5	-1,1	-4,7	-1,2	-2,7	4,2	-	-	-17,5	-3,2
2014 IV kv	-2,7	-2,2	-5,1	2,3	-6,1	4,6	-	-	0,8	14,5
2015 I kv	5,7	-2,9	-5,9	-0,3	-6,8	3,9	-	-	32,5	36,3
2015 II kv	-6,0	-3,1	-5,4	-3,7	-8,1	4,1	-	-	31,0	20,7
2015 veebr	-4,3	-2,5	-5,8	0,9	-5,9	4,2	-	-	27,0	28,4
2015 märts	5,7	-2,9	-5,9	-0,3	-6,8	3,9	-	-	32,5	36,3
2015 apr	-5,6	-3,1	-5,5	-2,3	-7,3	3,3	-	-	28,6	33,0
2015 mai	-2,5	-3,2	-5,3	-3,8	-8,4	4,2	-	-	51,4	51,4
2015 juuni	-6,0	-3,1	-5,4	-3,7	-8,1	4,1	-	-	31,0	20,7
2015 juuli ⁽¹⁾	-12,7	-3,1	-4,4	-5,1	-8,5	3,5	-	-	19,0	13,6

Allikas: EKP.

¹ Andmed viitavad euroala muutuvale koosseisule.

² Hõlmab keskvalitsuse hoiuseid rahaloomeasutuste sektoris ja rahaloomeasutuste sektori emiteeritud väärt-pabereid.

³ Seseonse mõjuga kohandamata.

6. Eelarve areng

6.1. Puudujääk/ülejäak

(protsendina SKPst; vood ühe aasta jooksul)

	Puudujääk (-) / ülejäak (+)					Memokirje: esmane puudujääk (-) / ülejäak (+)
	Kokku	Keskvalitsus	Liikmesriigi valitsus	Kohalik omavalitsus	Sotsiaalkindlustusfondid	
	1	2	3	4	5	6
2011	-4,1	-3,3	-0,7	-0,2	0,0	-1,2
2012	-3,6	-3,4	-0,3	0,0	0,0	-0,6
2013	-2,9	-2,5	-0,2	0,0	-0,1	-0,1
2014	-2,4	-2,1	-0,2	0,0	-0,1	0,2
2014 II kv	-2,6	0,1
III kv	-2,4	0,3
IV kv	-2,4	0,2
2015 I kv	-2,4	0,2

Allikad: aastaandmed – EKP; kvartaliandmed – Eurostat.

6.2. Tulud ja kulud

(protsendina SKPst; vood ühe aasta jooksul)

	Tulud						Kulud													
	Kokku	Jooksvad tulud				Kapitali- tulud	Kokku	Jooksvad kulud					Kapitali- kulutused							
	1	Otsesed maksud	Kaudsed maksud	Sotsiaal- kindlustus- maksud (neto- summa)	2	3	4	5	6	7	Töötajate hüvitised	Vahe- tarbimine	Intress	Sotsiaal- toetused	8	9	10	11	12	13
2011	44,8	44,4	11,7	12,6	15,1	0,4	49,0	44,7	10,4	5,3	3,0	22,2	4,3							
2012	45,9	45,5	12,2	12,9	15,3	0,4	49,5	45,1	10,4	5,3	3,0	22,6	4,4							
2013	46,6	46,1	12,5	12,9	15,5	0,5	49,4	45,4	10,4	5,3	2,8	22,9	4,0							
2014	46,7	46,2	12,5	13,1	15,5	0,5	49,1	45,4	10,3	5,3	2,6	23,1	3,7							
2014 II kv	46,7	46,2	12,5	13,0	15,5	0,5	49,3	45,4	10,3	5,3	2,7	23,0	3,9							
III kv	46,6	46,2	12,5	13,1	15,5	0,5	49,1	45,3	10,3	5,3	2,7	23,0	3,7							
IV kv	46,7	46,2	12,5	13,1	15,5	0,5	49,1	45,4	10,3	5,3	2,6	23,1	3,7							
2015 I kv	46,6	46,2	12,5	13,1	15,5	0,5	49,0	45,3	10,3	5,3	2,5	23,1	3,7							

Allikad: aastaandmed – EKP; kvartaliandmed – Eurostat.

6.3. Valitsemissektori võla suhe SKPsse

(protsendina SKPst; bilansiline jääk perioodi lõpus)

	Kokku	Finantsinstrument			Võlausaldaja			Esiagne tähtaeg		Järelejäänud tähtaeg			Vääring	
		Sularaha ja hoiused	Lae- nud	Võla- väärt- paberid	Residendi- võla- usaldajad	Mitteresi- dendist võlausal- dajad	Raha- loome- asutused	Kuni 1 aasta	Üle 1 aasta	Kuni 1 aasta	1–5 aastat	Üle 5 aasta	Euro või osaleva riigi vääring	Muud vääringud
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2011	85,8	2,9	15,3	67,5	42,7	24,3	43,1	12,2	73,6	20,3	29,8	35,7	84,0	1,8
2012	89,1	3,0	17,2	68,8	45,4	26,2	43,6	11,4	77,7	19,5	31,6	38,0	86,9	2,2
2013	90,9	2,7	17,0	71,2	45,9	26,1	45,0	10,4	80,5	19,4	32,2	39,3	89,0	2,0
2014	92,0	2,7	16,8	72,4	45,2	25,9	46,8	10,1	81,8	19,2	32,2	40,5	89,9	2,0
2014 II kv	92,7	2,7	16,7	73,4
III kv	92,1	2,6	16,7	72,8
IV kv	92,0	2,7	16,9	72,4
2015 I kv	92,9	2,7	16,7	73,5

Allikad: aastaandmed – EKP; kvartaliandmed – Eurostat.

6. Eelarve areng

6.4. Valitsemissektori võla ja SKP suhte aastane muutus ja selle põhjused¹

(protsendina SKPst; vood ühe aasta jooksul)

	Võla ja SKP suhte muutus ²	Esmase puudujääk (-) / ülejääk (+)	Eelarvepositsiooniväline võlamuutus								Intressi ja majanduskasvu vahe	Memonkirje: laenuvajadus
			Kokku	Tehingud peamiste finantsvaradega					Ümberhindamis- mõju ja muud mahu muutused	Muud		
				Kokku	Sularaha ja hoised	Laenud	Võla- väärtpaberid	Aktisia- ja investee- rimisfondide osakud				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2011	2,1	1,2	0,1	-0,3	0,2	-0,2	-0,2	-0,1	0,4	0,1	0,8	3,9
2012	3,3	0,6	0,1	1,1	0,3	0,3	-0,1	0,5	-1,3	0,3	2,7	5,0
2013	1,8	0,1	-0,2	-0,6	-0,4	-0,4	-0,1	0,3	0,0	0,4	2,0	2,7
2014	1,1	-0,2	0,2	0,0	0,2	-0,1	-0,2	0,1	-0,1	0,2	1,1	2,7
2014 II kv	0,9	-0,1	-0,2	-0,1	0,0	0,0	-0,2	0,1	-0,2	0,1	1,3	2,6
III kv	1,0	-0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,2	0,2	-0,3	0,3	1,2	2,7
IV kv	1,1	-0,2	0,2	0,2	0,2	0,0	-0,2	0,1	-0,1	0,1	1,1	2,7
2015 I kv	0,9	-0,2	0,1	0,2	0,4	-0,1	-0,2	0,1	-0,2	0,1	1,0	2,7

Allikad: aastaandmed – EKP; kvartalilandmed – Eurostat.

¹ Finantskriisiga seotud valitsustevahelised laenud on konsolideeritud, v.a kvartalilandmed eelarvepositsioonivälise võlamuutuse kohta.

² Arvutatud valitsemissektori võla ja SKP suhte erinevusena vaatlusperioodi lõpus ja aasta varem.

6.5. Riigivõlakirjad¹

(võla teenindamine protsendina SKPst; vood võla teenindamise perioodil; keskmine nominaaltulustus aastas)

	Võla teenindamine eeloleva aasta jooksul ²					Keskmine järelejäädud tähtaeg aastates ³	Keskmine nominaaltulustus ⁴						
	Kokku	Põhisumma	Intress		Kokku		Bilansiline jääk				Tehingud		
			Tähtaeg kuni 3 kuud	Tähtaeg kuni 3 kuud			Ujuva intressimäär	Nullkupon- giga	Fikseeritud intressimäär	Tähtaeg kuni 1 aasta	Emiteeri- mine	Tagasi- ostmine	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2012	16,3	14,2	4,9	2,1	0,5	6,3	3,8	1,7	1,1	4,0	3,1	1,6	2,2
2013	16,5	14,4	5,0	2,1	0,5	6,3	3,5	1,7	1,3	3,7	2,8	1,2	1,8
2014	15,9	13,9	5,1	2,0	0,5	6,4	3,1	1,5	0,5	3,5	2,7	0,8	1,6
2014 II kv	16,6	14,5	5,4	2,1	0,5	6,4	3,3	1,6	0,7	3,6	2,7	1,1	1,6
III kv	17,3	15,2	5,7	2,1	0,5	6,4	3,2	1,5	0,5	3,5	2,8	0,9	1,6
IV kv	15,9	13,9	5,1	2,0	0,5	6,4	3,1	1,5	0,5	3,5	2,7	0,8	1,6
2015 I kv	15,5	13,4	4,6	2,0	0,5	6,5	3,0	1,4	0,0	3,4	2,8	0,6	1,7
2015 veebr	15,7	13,6	4,5	2,0	0,5	6,5	3,0	1,4	0,3	3,4	2,7	0,7	1,7
märts	15,5	13,4	4,6	2,0	0,5	6,5	3,0	1,4	0,0	3,4	2,8	0,6	1,7
apr	15,9	13,9	4,8	2,0	0,5	6,6	2,9	1,3	0,3	3,4	2,8	0,5	1,7
mai	16,0	13,9	5,1	2,0	0,5	6,6	2,9	1,3	-0,2	3,4	2,8	0,4	1,6
juuni	15,4	13,4	4,9	2,0	0,5	6,6	2,9	1,2	0,1	3,4	2,8	0,3	1,4
juuli	15,3	13,3	4,3	2,0	0,5	6,6	2,8	1,2	-0,3	3,4	2,8	0,3	1,5

Allikas: EKP

¹ Nimiväärtuses, ei ole valitsemissektori siseselt konsolideeritud.

² V.a tulevased maksed võlaväärtpaberitelt, mis ei kuulu veel tasumisele, ning ennetähtaegsed tagasiostud.

³ Järelejäädud tähtaeg perioodi lõpus.

⁴ Bilansiline jääk perioodi lõpus; 12 kuu keskmine tehingute maht.

6. Eelarve areng

6.6. Eelarve areng euroala riikides

(protsendina SKPst; vood ühe aasta jooksul ja bilansiline jääk perioodi lõpus)

	Belgia 1	Saksamaa 2	Eesti 3	Irimee 4	Kreeka 5	Hispaania 6	Prantsusmaa 7	Itaalia 8	Küpros 9	
Valitsemissektori eelarve puudujääk (-) / ülejääk (+)										
2011	-4,1	-0,9	1,2	-12,7	-10,2	-9,4	-5,1	-3,5	-5,8	
2012	-4,1	0,1	-0,2	-8,1	-8,7	-10,3	-4,8	-3,0	-5,8	
2013	-2,9	0,1	-0,2	-5,8	-12,3	-6,8	-4,1	-2,9	-4,9	
2014	-3,2	0,7	0,6	-4,1	-3,5	-5,8	-4,0	-3,0	-8,8	
2014 II kv	-3,3	0,3	-0,3	-5,1	-3,0	-6,2	-3,9	-2,9	-11,9	
2014 III kv	-3,1	0,5	-0,2	-4,6	-2,3	-5,7	-4,0	-2,8	-10,2	
2014 IV kv	-3,2	0,6	0,6	-4,0	-3,5	-5,8	-4,0	-3,0	-8,8	
2015 I kv	-3,5	0,7	0,4	-3,9	-4,6	-5,8	-3,9	-2,9	-0,2	
Valitsemissektori võlg										
2011	102,0	77,9	6,0	111,2	171,3	69,2	85,2	116,4	66,0	
2012	103,8	79,3	9,7	121,7	156,9	84,4	89,6	123,1	79,5	
2013	104,4	77,1	10,1	123,2	175,0	92,1	92,3	128,5	102,2	
2014	106,5	74,7	10,6	109,7	177,1	97,7	95,0	132,1	107,5	
2014 II kv	108,9	75,8	10,5	114,5	177,4	96,4	95,5	134,1	109,8	
2014 III kv	108,3	75,3	10,5	112,6	175,8	96,8	95,7	132,0	104,7	
2014 IV kv	106,6	74,9	10,6	107,6	177,1	97,7	95,6	132,1	107,5	
2015 I kv	111,1	74,4	10,5	104,8	168,8	98,0	97,5	135,1	106,8	
	Läti 10	Leedu 11	Luksemburg 12	Malta 13	Madalmaad 14	Austria 15	Portugal 16	Sloveenia 17	Slovakkia 18	Soome 19
Valitsemissektori eelarve puudujääk (-) / ülejääk (+)										
2011	-3,3	-8,9	0,4	-2,6	-4,3	-2,6	-7,4	-6,6	-4,1	-1,0
2012	-0,8	-3,1	0,1	-3,6	-4,0	-2,2	-5,6	-4,0	-4,2	-2,1
2013	-0,7	-2,6	0,9	-2,6	-2,3	-1,3	-4,8	-14,9	-2,6	-2,5
2014	-1,4	-0,7	0,6	-2,1	-2,3	-2,4	-4,5	-4,9	-2,9	-3,2
2014 II kv	-0,3	-1,3	1,3	-3,4	-3,0	-1,2	-4,6	-12,8	-2,6	-2,7
2014 III kv	0,0	-0,7	0,7	-2,8	-2,8	-0,4	-4,4	-12,8	-2,8	-2,8
2014 IV kv	-1,4	-0,7	0,6	-2,1	-2,4	-2,4	-4,5	-4,9	-2,9	-3,1
2015 I kv	-1,9	-0,8	0,3	-2,5	-2,0	-1,9	-4,4	-4,6	-2,8	-3,0
Valitsemissektori võlg										
2011	42,7	37,2	19,1	69,7	61,3	82,1	111,1	46,5	43,4	48,5
2012	40,9	39,8	21,9	67,4	66,5	81,5	125,8	53,7	52,1	52,9
2013	38,2	38,8	24,0	69,2	68,6	80,9	129,7	70,3	54,6	55,8
2014	40,0	40,9	23,6	68,0	68,8	84,5	130,2	80,9	53,6	59,3
2014 II kv	41,0	38,6	22,4	74,8	68,6	82,2	130,8	78,2	55,7	58,5
2014 III kv	40,4	38,1	22,1	72,2	68,0	80,7	132,2	77,7	55,4	57,8
2014 IV kv	40,0	40,8	22,1	68,5	67,9	84,4	130,2	80,9	53,6	59,3
2015 I kv	35,0	38,1	21,6	70,3	68,9	84,7	129,6	81,9	54,0	60,3

Allikas: Eurostat.

© Euroopa Keskpank

Postiaadress 60640 Frankfurt am Main, Saksamaa
Telefon +49 691 3440
Koduleht www.ecb.europa.eu

Käesolev ülevaade on valminud EKP juhatuse vastutusel. Tõlked koostatakse ja avaldatakse liikmesriikide keskpankade poolt.

Kõik õigused on kaitstud. Taasesitus õppe- ja mitteärilistel eesmärkidel on lubatud, kui viidatakse algallikale.

Käesolevas väljaandes sisalduvad statistilised andmed on esitatud seisuga 2. september 2015.

ISSN 2363-3476 (elektroniline versioon)